

KÖZTELEK

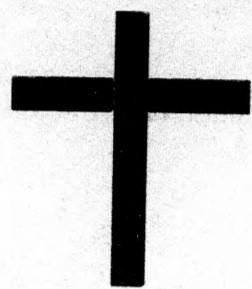
KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

As országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

LÁSZLÓ főherczeg meghalt.

1875–1895.

Öszinte részvétellel szívünkben vesszük a megdöbbentő hirt, hogy László főherczeg, József főherczeg legifjabb fia, ma délben meghalt.

Emlékünkben még él a mayerlingi tragédia, mely a magyar trón örökösétől fosztotta meg a hazát. És most ismét sötét gyász borult a királyi családra és a magyar nemzetre.

A királyi családra, mely egyik nagyjövőjü tagját s a magyar nemzetre, mely egyik született magyar herczegét siratja a halottban.

De senkinek sem lehet a fájdalma, senkinek sem a vesztesége nagyobb, mint a boldogtalan atyáé, József főherczegé, a ki magyar szívének, magyar érzületének, polgári és katonai nagy erényeinek egyik letéteményesét vesztette el az ifjan elhunyt főherczegben.

Mennyi gonddal, mennyi fáradsággal, mennyi szeretettel nevelte fenséges fiait, hogy a magyar hazának méltó fiaivá, igaz magyar herczegekké tegye őket!

Kegyetlen munkája a sorsnak, hogy éppen a gondos nevelés epilógusául egy hitvány ólomgolyó öli meg azt a gyermek-ifjút, a kinek jövőjéhez a királyi ház, a főherczegi szülők s egy nagy nemzet szeretete annyi reményt fűzött.

Hagyományos szokás az uralkodó családban, hogy a fiugyermekeket már gyermekkoruktól kezdve szigoruan katonai nevelésben részesítik. László főherczeg alig volt még 15 éves, mikor katonai fegyelem alá került. És 20 éves korában már mint főhadnagy szolgálta a hadsereget s a Felső elismeréseül az arany gyapjas rend lovagjává nevezte ki.

Otthon polgári ruhával cserélte fel a csillogó egyenruhát. Valahányszor családi körben volt, a gazdagságnak élt. Főherczeg-atyja, ez a kiváló gazda, kinek szakértelmét a gazdaság minden ágában elismert tekintélyek is csodálták, személyesen vezette be őt a gazdasági élet nagy titkaiba.

Derék katonát és jó magyar gazdát akart fiában örökül hagyni a nemzetnek.

Most mindennek vége.

Az a golyó, mely a kisjenői uradalomban egy szerencsétlen vadászat alkalmával belefuródott az ifjú főherczeg testébe, megölte az ifjút, mielőtt még őseitől örökölt nagy erényeivel szolgálatokat tehetett volna hazájának.

És az a golyó sziven találta benne a nemzetet is.

Megtörve a fájdalomtól, szívünkben a részvét legbensőbb érzetével álljuk körül a koporsót, mely a leglovagiasabb uralkodóház egyik legrokonszenvesebb tagját, a legmagyarabb főherczeg és a magyar nagybiratos osztály legillusztrisabb tagjának szeretett gyermekét takarja.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

V. (őszi) luxus-lóvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. év október hó 6., 7. és 8-án tartja meg rendes őszi luxus-lóvásárját, Budapesten a lótenyésztési részvénytársaság „Tattersall” telepén. Bejelentési határidő szeptember hó 25-ke. A vásár az állami ménesek lóanyagának árverésével együtt fog megtartatni olyképp, hogy az állami lovak október 4. és 5-én, továbbá 9. és 10-én árvereztetnek el.

A vásár tervezete, bejelentő iverk, valamint pedigree-nyomtatványok az O. M. G. E. titkári hivatalánál szerezhetők be.

Figyelmeztetjük a tenyésztőket, hogy ez idén kevés hely áll rendelkezésre és hogy a lovak elhelyezése nál a bejelentés sorrendje irányadó.

Igazgató.

Őszi gyümölcs vásár.

Az őszi gyümölcs vásár f. hó elsejével megnyílt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Köztelek helyiségében. A vásáron a gyümölcsárak minták után rendelkezhetők meg, azonban napi fogyasztásra friss sz zongyümölcsök a helyszínén is állandóan árusítatnak. A vásárra mintákat a rendezőség bármikor elfogad.

Igazgató.

VIII. országos sörárpakiállítás és vásár.

A VIII. sörárpakiállításra a minták beküldésének határideje f. hó elsején lejárt. A rendezőség többé nem fogad el kiállításra mintákat, a vásárra azonban 5 kg.-os minták állandóan küldhetők, még pedig a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez” (Budapest, Alkotmány-utca 31.), a hol az eladások közvetítetnek. A kiállítás szeptember 20-án nyílik meg és 30-ig tart.

Igazgató.

Kainit-megrendelések.

A rozsok műtrágyázásának ideje augusztus-hóra esik s különösen a kainit az, melyemnél előbb kell felszórni. Miatán a kainit szállítása sok időt igényel, nem mulaszthattuk el a gazdaközönség figyelmét felhívni arra, hogy kainitszükséglete idejében való fedezése céljából a megrendeléseket már most tegye meg.

A kainit megrendelhető az O. M. G. E. titkári hivatalnál.

Árak: nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 forint, zsákban szállítva 130 forint. A vasuti szállítási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 forint között váltakozik.

Kicsinyben métermázsánként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak” egyesületi tagok részére 280 forint, nem tagoknak 3 forint.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Igazgató.

Felhívás komlótermelőinkhez.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a VIII. sörárpakiállításra felküldött árpamintákkal, valamint a termelők által még csak ezentul beküldendő komlómintákkal részt vesz az ideai berlini sörárpa és komlókiállításán.

Felhívjuk azon komlótermelőinket, kik terményeikkel e kiállításán résztvenni óhajtanak, hogy a komlót 5 kg.-os postai csomagokban az eladó mennyiség s az eladási feltételek bejelentésével szeptember hó 15-ig az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez (Budapest, Köztelek) beküldeni sziveskedjenek.

Igazgató.

Gyümölcstermésünk.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület rövid napokkal ezelőtt tudósítói levelező lapokat küldött az ország minden vidékére, abból a célból, hogy a gyümölcstermés ez ideai eredményéről adatokat szerezzen. A szétküldött lapok szép számban érkeztek vissza s a gazdak dicséretes buzgalommal töltötték ki azokat. Abban a helyzetben vagyunk tehát, hogy a gyümölcstermés eredményéről az egész országra nézve összefüggő képet adhatunk.

Ez a kép nem kedvező és nem is tökéletes. Nem kedvező, mert az átlagos gyümölcstermés a középezt sem üti meg. A rossz időjárás s a pusztító rovarok kártevése ellen országszerte panaszkodnak; legtöbb helyen a termés a tavalyi eredménynek felire sem rug. E pontnál meg kell azonban gondolnunk, hogy a legtöbb értesítést a dolog természetéből kioltólólag valószínűleg azon helyekről kaptuk, a hol a helyzet mostohább s azoktól a gazdaktól, a kiknek panaszra van okuk. A helyzettel elégedettebbek a bejelentő lapokat nem vették annyira igénybe, miután ennek szükségét sem érezték.

Ilyenformán a beérkezett adatok mindenesetre sötétebb színben tüntetik fel a helyzetet, mint a milyen az tényleg. Igen természetes, miszerint az egyes vármegyéből kapott adatok hézagtalannak nem tekinthetők, tehát az egész vármegyékre nézve a terméseredmények minősítése többé-kevésbé kombinatív. Mindenesetre az adatok hitelessége mellett szól azonban az, hogy ellentmondó bejelentésekre nem találtunk.

Egyébiránt ezen adatok gyűjtésének nem is az volt a főcélja, hogy az egyes vármegyék viszonyait nagyban és általánosan karakterizálni tudjuk.

A gyümölcstermeléssel foglalkozók szempontjából, tanuságos lehet ugyan az is, ha évenként az idény kezdetén legalább átlagos méretek után vizsgálhatják a konjunkturákat, tudvalevőleg azonban az általánosítás inkább csak a szemnek szép, egyesekre nézve igen csekély a direkt haszna. Közelebbi célunk volt tehát egyenesen kijelölni azokat az abnormitásokat, melyek egyes helyeken a gyümölcstermelés vagy értékesítés tekintetében fennállanak s ezeket nyilvánlatban tartva, az illetékes tényezőkre szükség szerint tájékoztatólag hatni, hogy hol és mily irányban nyílik tér a beavatkozásra.

Ezuttal direkt esetekkel még nem foglalkozunk, mert ezek alapos vizsgálatot igényelnek, azonban jelezhetjük, hogy a kézhez vett adatokban vannak-e részben is használhatók. Reméljük, hogy csak egy-két évi tervszerű adatgyűjtés után is nagyszámu adat kerül hozzánk, melyek nyomán az O. M. G. E. erre hivatott gyümölcstermelési szakosztálya sok hasznos dolgot kezdeményezhet és a melyek nyomán az O. M. G. E. minden irányban a legmesszebb menő részletes felvilágosítást fogja adhatni.

A mi az értékesítési viszonyokat illeti, ezekre a felületesség vádja nélkül azt mondhatjuk, hogy rosszak. A csekély termés daczára a gazdak az értékesítéssel meg vannak akadva, bő termő évben pedig — mint írják — potom áron sem akad vevő. Mint a lapunk más helyén közölt katalógus mutatja, az árak ugyanazon gyümölcsből, helyenként szerfölött különbözők. A kereskedelem nem siet ezek kiegyenlítésére, mert a kereskedelem közvetítők, házalók kezében van, a kik a termelőt felkeresik a helyén, oda mennek, a hol olcsóbban kapják a gyümölcsöt. A nagykereskedőket inkább a nagyban termelők vonzzák magukhoz, míg a kicsiben termelők — a kikre nézve pedig a gyümölcstermelés mint vagyonosodási tényező sokkal jelentősebb — egyáltalában nem számoltak be direkt üzleti összeköttetésekkel. Feleletük kivétel nélkül vagy az, hogy nincs vevőjük, vagy ha vannak ilyenek, ezek házalók és kofák.

A kisgazdak az ország legtöbb vidékén a gyümölcsöt nem is szolid, mindenkori árral bíró terménynek, hanem Isten különös áldásának tekintik s örül-

nek, ha érte egyáltalában pénzt kaphatnak.

Ez irányban igen hálás tér nyílnék a beavatkozásra, értékesítési szövetkezetek alakítása által, melyek hivatva lennének a kisgazdák között a hiányzó kereskedelmi érzéket meghonosítani, megtanítanak ezen termelési ág eredményeit kellőleg megbecsülni s a gyümölcskészleteket idejekorán összeírva, jó kezekhez juttatnák. Ilyen szövetkezet értesülésünk szerint Lőcsén keletkezett, melyet mint jó példát állíthatnánk oda Hajdu-Böszörmény közönsége elé, hol nagy mennyiségű must-alma vár eladásra, holott tudomásunkkal e helyen igen reszkirt dolog a vevőt bevárni.

Bács, Hajdu, Szatmár, továbbá Heves, Komárom s Zemplén vármegyékben nagy készlet dinnye van, a mi igen jövedelmező exportot tenne lehetővé a szomszédos államokba. Csodálatos, hogy míg mi egyre-másra importáljuk a déli gyümölcsöt, kereskedelmi vállalatainknak a mi kitűnő csemege-számba menő dinnyeinket nem akad meg a szeme! Ez uton pedig nagy területek igen jó jövedelmi forrássá volnának változtathatók.

A csemege-szőlő értékesítése körül ez évben egy kis kapkodást fogunk tapasztalni. Ez abból következik, hogy a homoki vidékeken nagyobb terjedelemben létesítettek szőlőtelepeket, — melyek csemege-szőlő termelésre vannak alapítva, — a nélkül, hogy a gazda idejekorán igyekezett volna szőlőjének piacot s biztosítani. E nélkül pedig ennek a könnyen romló s igényes árunak termelése igen kockázatos, azért az adatok után attól tartunk, hogy több gazdára kiábrándulás vár.

Egyéb gyümölcsökből ez idén feles készletünk nincs.

A magánosok érdeke szempontjából mindenesetre a legközvetlenebb szolgálatot teljesíti az a katalogus, melyet az egyes gyümölcsnemek beszerzési helyére s eladási feltételeire vonatkozólag a gazdák jelentéseiből egybeállítottunk. A gyenge termés daczára keresztszámban 25,000 métermázsa gyümölcsöt jelentettek be eladásra, körülbelül negyedmillió forint értékben. Ez ugyan Magyarország gyümölcstermésével szemben nem nagy mennyiség, de ha tekintetbe vesszük azt, hogy az adatgyűjtés ez évben még csak szűk körre szorítkozhatott, — továbbá, hogy a bejelentések túlnyomóan kisebb gazdáktól származtak, a kiknek biztos vevőjük nincs: úgy ez a 25 ezer métermázsa gyümölcs számottevővé válik.

A katalogus lehetővé teszi az érdeklődőknek, hogy bizonyos gyümölcsnemekre az eladó készletek mennyiségére s az árakra nézve betekintést nyerjenek s ez alapon közvetlen összeköttetésbe léphessenek a termelőkkel.

A katalogus első tekintetre is nagyon hézagos, több kitűnő gyümölcstermelő vidék, a hol feltétlenül nagy eladó készletek vannak, vagy csak jelentéktelen mértékben, vagy egyáltalán nincsen képviselve benne. Ez azonban olyan hiány, melyet lassanként már könnyebb lesz pótolni, a mint a gazdák az első lépésnek némi hasznát látják.

Hogy a nyert adatokról minél számosabban vehessenek tudomást, az O. M. G. E. a katalogusokat minden érdeklődőnek megküldi s azonkívül német nyelvre lefordítva, a külföldi kereskedőknek is kezébe juttatja.

A részletes eredményekről lapunk gyümölcstérkép rovatában számolunk be.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Lentermelésünk érdekében.

Irta: Karl Rezső.

A mindinkább fokozódó külföldi verseny nemcsak egyes gabonafélék árának hihetetlen alásültyedését idézte elő, mezőgazdaságunkat a válság örvénye felé sodorva, hanem sajnosan érezhető egyéb mezőgazdasági termelésünkönél is.

A viszonyok jelen állásánál azonban éppen nem szabad a jobb idők reményét feladva a küzdelemben elernyednünk, sőt ellenkezőleg ösztönözést kell merítenünk arra nézve, hogy a versenyt, ha nem is szüntethetjük meg, több vagy jobb terménynek olcsóbb előállításával legalább ránk nézve elviselhetőbbé tegyük.

A gabonafélék rendkívül kedvezőtlen áralakulása s az egyoldalú gabonatermelés egyéb káros tényezőinek hatása alatt úgy a szaklapok, mint napilapok ujabban ismételtten foglalkoztak annak szükségével, hogy az ipari növények termelése hazánkban is jobban felkaroltassék.

Habár ezen tanács megfogadásával aránylag csekély területet hódíthatunk el a hirhetté vált gabonatermelés elől s bár téves volna azt hinni, hogy a gabonatermelés térbeli korlátozása talán a gabona áralakulására valami jelentékenyebb befolyást fogna gyakorolni, vagy a túlnyomó gabonatermelés kényszere alól az ipari növények termelése révén magát több gazdaság kivonhatja: mégis az ipari növények közül a helyi viszonyoknak legmegfelelőbbek eddigénél tobbra méltatása s esetleg ujabbak felkarolása nem eléggé hangsúlyozható.

Kívánatos volna ez több okból. Kereskedelmi ipari és takarmánynövények fokozottabb termelésével számos gazdaság juthatna azon helyzetbe, hogy a gabonafélék eddigi egyoldalú termelésének idővel kétségkívül károsá váló következményeit elhárítani képes lenne anélkül, hogy a kisebb térre szorult gabona termései, illetve a piaci készletek csökkennének. Erre példa nem egy oly gazdaság, mely a ezukorrépatermelés be-

hozatalival kisebb téren is eléri az előbbi össztermé-eket.

Sűrű népességű vidékeken figyelmen kívül nem hagyandó szociálpolitikai szempont, hogy az ipari és kereskedelmi növények termelése és piaczképes állapotba hozatala sok munkáskezet foglalkoztat. Épp ezen okból azon vidékeken bir az ipari növények felkarolása különösebb jelentőséggel, hol a népesség aránytalan eloszlása következtében érezhető munkahiány s nehezből megélhetési viszonyok mind jobban előtérbe tolják e bajok orvoslásának szükségét.

Az ipari és kereskedelmi növények felkarolása szintén egy kivezető ut az egyoldalú gabonatermelésből, ezen ma már sok helyütt okszerűtlen gazdálkodási rendszerből.

Számos ipari és kereskedelmi növény elhanyagolása és mellőzése e nembeli nagy mennyiségű idegen termény beözönlését segíti elő, mely egy oly agricoli államban minő hazánk, melynek természeti és társadalmi viszonyai semmivel sem rosszabbak versenytársaiénál, meg nem volna engedhető.

A helyenként felmerülő munkáskérdések megoldására a munkáskéz kellő foglalkoztatása s egyéb közgazdasági okok az iparvállalatoknak — legyen az akár házi, akár gyári — fejlesztését és meghonosításának szükségét tolták előtérbe. Ha ebben azokra fektetnénk főszűly, melyek nyersanyag szükségletének fő forrása a mezőgazdaság, közös cél felé tartva úgy az ipar, mint a mezőgazdaság s mindkettővel a szöbárforgó ügy érdekei fognának érvényesülhetni.

Ipari és kereskedelmi növények termelése elé talaj- és éghajlati viszonyaink gátat nem vetnek; ezeknek országgrészenként vagy vidékenként változó volta csupán korlátokat szab egyes növények termelésének helye tekintetében; de éppen ezen körülmény egyszersmind kijelöli, hogy mely növények hol érdemelnék nagyobb figyelmet.

Az egyes növények megválasztásában a helyi viszonyok szerint kisebb vagy nagyobb tér áll rendelkezésre. Mégis min lenütt lesznek növények, melyek igényei az ottani vidék befolyása által legjobban kielégítettven, itt a legjobban díszlenek s az illető növények termelésének itt elvitathatlan jelentőséget kölcsönöznek.

Igy kiválik az Alföld búzája kitűnő minőségével, a Dunántul egy része a ezukorrépa termelésnek, a Felső Tisza-mente a rozsnak, a Felvidék egy része a burgonyatermelésnek látszik kedvezni. Mig a Felvidék más része s Erdély a takarmánynövények s az ipari növények egyikének, a lennek, fonálynérés céljából való termelésére mutatkoznak előnyösnek.

Mig egyéb növények termesztésében nálunk immár örvendetes haladás látható, addig a lentermelés stagnál, sőt hanyatlak.

A lentermelés s egyáltalán a fonalas növények termelése az egész kontinensen nagy megpróbáltatásoknak volt kitéve s ezen beütő hatása hazánkban legállandóbb maradt. Mig másutt azonban óriási erőfeszítéseket tettek, hogy a lentermelést lábra állítsák, életképesse tegyék s nem is sikertelenül, addig nálunk e fontos ipari növény termesztésének felkarolása érdekében nem történik semmi.

Pedig éppen a len a kisgazda legfontosabb ipari növénye, oly vidékek éghajlati és gazdasági viszonyai közé illik, melyek a gabonatermelésre kevésbé támaszkodhatnak és munkáskezet foglalkoztató termelési ágra utalvák.

A lentermelés azonban szintén csak akkor indokolt, ha jövedelmező; erre nézve pedig több tényező összehatása szükséges. A legfontosabb feltételek: a megfelelő éghajlati

és talajviszonyok, melyek a lentermelésnek kedveznek, a kellő szakértelem úgy a lentermelésénél, mint a termény piaczképessé tételében s végül a kellő értékesítési viszonyok.

A lentermelés e feltételei megadásában nálunk sajnos főleg inkább csak a természet szerepel, a másik kettő a helyzet mostohaságát hirdeti.

Mit látunk tehát ily körülmények között? A lentermelésnek természeti viszonyainál fogva megfelelő helyen nagyhezen létrejön egy szövőgyár, hogy a körében termelt nyersanyagot feldolgozza s így a lentermelésbe s a vidék házi iparába életet öntsön. A lentermelés azonban szakismeret, de véleményem szerint más fontos tényező hiányában, melyet alább felemlítendek — a szövőgyár igényeihez nem alkalmazkodik, a közvetítő kapocs is hiányzik, minek következménye, hogy a gyár nyersanyag beszerzése céljából idegenbe kénytelen fordulni, a helyetti, hogy a vidék terményéből táplálkoznék. A lentermelés értékesítésére alkalom hiányozván, e két egymást támogatni hivatott termelési ág külön-külön halad, egyik tán előre, a másik azonban inkább visszamarad.

A lentermelés nálunk különösen Erdélyben Székelyföldön (tán még inkább, mint a Szepességben) birna fontossággal.

Csik és Háromszék vármegyékben, melyekben a szövő ipar fejlesztése érdekében már is hozták áldozatok, a lentermelés, mint az itteni viszonyok között több munkáskezet foglalkoztató termelési ág, az eddignél jobban volna méltánylandó.

Ez évben alkalmam volt Erdélyben hosszabb időt tölteni; Sepszi-Szt-Györgyön tartózkodásom alkalmával az ottani szövőgyár tanulmányozását is feladatommá téve, meglepetéssel értesültem, hogy a gyár a nyersanyagot s a szövéshez szükséges lenfonalat Csehországból kénytelen beszerezni, mert lenfonógyár jelenleg csak Késmárkon van, honnan a szállítás költségei nem kisebbek, mint Csehországból s a szepesi lenfonal minősége nem kielégítő s nem üti meg a Csik és Háromszék vármegyékben termelt len minőségét. Az itt termelt len dacára annak, hogy inkább csak házi szükségletre termeltetik, a szepesi lent minőségében felülmúlja. S tényleg a több helyütt látott len szép fejlődése ezen ott hallott állítást igazolni látszik.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy Sepszi-Szt-Györgyön nagyobb szerű, Csikszeredán egy kisebb szövőgyár működik, ha figyelembe vesszük, hogy a lentermelés az itteni népeségi viszonyok mellett mennyire megokolt, ezen vidék éghajlata alatt sokkal kiterjedtebb lehetne s a kellő szakértelem ráfordításával, minőség tekintetében megfelelőbb termény volna előállítható; míg ezzel másrészt szembeállítjuk azon tényt, hogy mindezek dacára az említett szövőgyárak mégis a külföldről szerzik be a feldolgozandó nyersanyagot, önként toltul fel azon kérdés, hogy mi az oka annak, hogy e szövőgyárak nem a megye lentermelésére támaszkodnak, ösztönzésül szolgálva annak kiterjedtebb és szakszerűbb üzésére, hanem szükségletüket távolból szerzik be.

E visszás jelenség magyarázatát abban vélem fellelhetni, hogy a nyers lentermelés és szövőipari fogyasztás között az érdekelt ügy nagy kárára, nincs meg a szükséges kapocs, mit itt egy *lenfonógyár* képezne. A mai szövőipari igényeknek s a használatban levő gépeknek a házilag előállított lenfonal nem felel meg s feldolgozásra alkalmatlan.

Említettem visszás helyzet kellő mérlegelésére nem mulasztok el néhány számadatot is felhozni.

Magyarországba a legutóbbi statisztikai adatok szerint behoznak évenként legalább 10,000 métermázsza kész lenfonalat. E len-

fonal métermázsáját 300 frt átlagáron számítva, legkevesebb 3.000.000 frt vándorol ki a külföldre, mivel szemben lenkiviteiünk ugyyszólván semmi.

Minthogy egy kat. holdról mintegy 70—140 kg., átlagban tehát 100 kg. teljesen kész lenfonal nyerhető, a mondott behozatal 10,000 kat. holdnyi területnek lentermeléssel való értékesítésétől foszt meg.

Minő sajnálatos tény ez, midőn a gabona csekély ára az ország egyes részein az olcsó közlekedési eszközök hiányában még inkább érezhető okul szolgálhatna más nagyobb értéket képviselő, több munkáskezet foglalkoztató, tehát belterjesebb növény termelésére, különösen ha mint a királyhágóntuli kerületben nevezetesen Csik és Háromszék vármegyékben is az éghajlati viszonyok e növény termelésénél oly kedvezők. A lentermelésnek felkarolása itt annyival is fontosabb volna, mert a vármegyék munkásnépének kellő foglalkoztatása az illetékes kormányzatnak is gondját és törekvését kell hogy képezze.

Nem kívánok itt a kivándorlással foglalkozni, sem arra kiterjeszkedni, hogy oly aggasztó jellegű-e ez, mint a minőnek sokan, bár nem elég okkal szeretik festeni, de tény az, hogy különösen Csik vármegyében nagyon is sok a főleg kisiparos munkáskéz, kevés a kereset, melynek pótlására kénytelen idegenbe vonulni, mi nyughatatlan természetét még inkább fejleszti benne. E népnek keresetforrást nyújtani, szülőföldjén, vagy ennek közelében adandó munkával helyhez kötni, mindenestre szükséges kormányzati teendő is.

Tényleg a kormány, valamint a társadalom is közre hat, hogy e feles számú munkáskéz jövedelmező foglalkozást nyerjen s e szerényebb sorsu nép megélhetési viszonyai kedvezőbbé alakuljanak. Ezen munkát a szövőiparnak házi- és gyáriparoszerű üzése volna hivatott megadni.

Az illető vármegyékben állami támogatás mellett felállított gyárak már maguk is több munkáskezet foglalkoztatnak, de egyszerűségi mintá-szövőkiskolák szerepelve, a házi szövőipart is terjesztik, illetve munkások kiképzése által az illetőket a háziipar üzésére képesítik, mely czélt előmozdítandó, szövőszékek is jutalmi tárgyat képeznek.

Ezen helyes intézkedések mindazonáltal hatásukban a kívánatos mértékben éppen nem érvényesülnek. A fennálló szövőgyáraknak nincs meg a lentermelés felkarolására s annak szakszerűbb üzésére, sem a háziipar kellő terjedésére a tőlük várt hatása, mert hiányzik azon ipari tényező, a lenfonógyár, mely a helyben termelt nyersanyagot a szövőgyár igényeinek megfelelő fonallá feldolgozná. Ennek hiányában a gyár 50—60 mm.-nyi fonalszükségleteért kénytelen évente 15,000—18,000 frtot, szállítási költség ezimén pedig 400—500 frtot a külföldre adni, holott ezen összeg e vármegyék mezőgazdasága javára eshetnék.

A gyárból kikerülő munkás mesterségét félben hagyja, a kapott gépet nem használhatja ki, mert a magasabb igényeket kielégítő szöttek készítéséhez használt gépek (még az egyszerűbbek is) finomabb, házilag nem, csakis gyárilag előállított lenfonallal képesek dolgozni, mivel pedig e fonalhoz olesón hozzá nem férhet, a természet nyersanyagért cserébe kész fonalat nem kaphat, vagy egészen felhagy a házi szövőiparral, vagy visszatér régi szövőszékéhez, munkája eredményével azonban ez esetben csak házi szükségletét, vagy szerény igényeket képes kielégíteni.

A fennálló szövőgyárak is csak $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ -ét dolgozzák fel a rendelkezésre álló mennyiségnek, mintha a fonalat ol-

csóbban, alacsonyabb áron, mérsékeltebb fuvartételek mellett volnának képesek beszerezni.

A földmívelési kormányzat a vármegyékben már ismételtén osztott ki lenmagot, hogy ezzel is előmozdítsa a lentermelést; lentörő és tiloló gépet bocsátott a gazdaközönség rendelkezésére s dacára annak, hogy a jobb maggal tett kísérlet kedvezően ütött ki, a minőség nem hagy fenn sok kívánni valót. Ha a nevezett vármegyékben fennálló gyáraknak s a háziipar kellő fejlődésének feltételeit megadnák, azok nagy mennyiségű lenfonalat volnának képesek feldolgozni, sok száz holdat állítva a lentermelés szolgálatába, mi mellett úgy a lennek fonallá-majd ennek szövetté való feldolgozásánál számos munkáskéz nyerne foglalkozást; mégis mindezek dacára a lentermelés felkarolásának előmozdítására irányuló törekvések mindaddig eredménytelenek fognak maradni *míg a nyers lenfonal közelben való értékesítésére lenfonógyár nem fog létesíteni*, mert addig a lentermelés jövedelmet nem ad s így a nép közt való terjedése nem is várható.

Véleményem szerint, a már hozott áldozatokat gyümölcsözőbbé tenni, a népnek munkát nyújtani, a lentermelést fokozni és javítani, a gyári szövőipart kiterjedtebbé, a házi szövőipart általánosabbá tenni csak úgy lehetne, ha az illető vármegyékben lenfonó-gyárak is létesülnének.

Akár Csik, akár Háromszék vármegyében állíthatnák fel ily gyár, az mindegyik esetben hivatást teljesítené. Csik vármegye mellett szól azon körülmény, hogy több a keresetre szoruló szegény nép; a lentermelés javítására czélzó kísérletek főleg innen indultak ki. Háromszék vármegyében ellenben a gyár jobban prosperálna, mire törekvőbb munkásnépe, kedvezőbb közlekedési viszonyai, különösen pedig azon körülmény nyujtana jobb kilátásokat, hogy míg egy külön fonógyár felállítására 25—30.000 frtot igényelne, addig a Sepszi-Szt-Györgyön üzemben levő nagyobb szerű szövőgyárral kapcsolatba hozva, kisebb áldcz tokkal is létesíthető volna.

Hogy lenfonógyárak létesítésének fontosságát tulajdonító véleményemmel nem állok egyedül, azt igazolja némileg azon körülmény, hogy miként értesültem, ily fonógyár létrehozása nemcsak régi óhaja az illető vármegyéknek, hanem az illető törvényhatóságok s hihetőleg a közönség is készséggel hozna áldozatokat, ha a kormányzat megfelelő támogatása ezen óhaj megvalósulásának lehetővé tételét előmozdítaná.

A len termelése és piaczképes áruvá való feldolgozása azonban nemcsak e megyékben, hanem hazánkban sehol sem áll azon a fokon, a melyen a külföldi versenyt számbavéve, állania kellene. A len értékesítésének fennebb említett tényezője magában nem is lenne elégséges, hogy lentermelésünk zöld ágra vergődjék, hanem ehhez szükséges, hogy magára a lentermelés ügyére több gond fordítassék, mi sok tekintetben érvényesülhetne.

A lentermelés javítására irányuló tevékenység nálunk tán kizárólag külföldi magkiosztásában összpontosul. Oroszországban, hol a lentermelésnek alapját a kedvező viszonyok, a 60-as évekig fennállott osztályozási kényszer, a beváltásnál gyakorolt állami felügyelet vetették meg és biztosítják, ma úgy az állam, mint magánintézmények gondosságát képezi a lentermelés fejlesztése. Németországban szintén az állam és az érdekelt gazdasági egyletek karöltve működnek közre, hogy a lentermelés fejlesztessék.

De ne menjünk messze, hanem csak tekintsünk a szomszéd Ausztriára, hol nagy erőmegfeszítéssel dolgoznak azon, hogy az

arra alkalmas vidékeken a len okszerű termelése terjedjen s minél okszerűbben üzsék. Nem elégszenek meg, hogy külön szakiskola áll fenn a kellő szakismeretek fejlesztésére és általánossá tételére, hanem a legutóbbi időben újabb, jobb termelési, feldolgozási eljárás megállapítására már külön kísérleti állomást is állítottak fel, mely kizárólag a lennel foglalkozik, mire nemcsak neve jogositja, hanem ellátása képesíti is.

Viszont azonban nálunk a szakismeret terjesztése a földmivessésként kuczokjában húzódik meg. Hogy itt a többi tárgyak mellett az illető iskolák által követendő irány nem engedi, miszerint arra kellő idő fordításék, az szintén kétségtelen, de a berendezés sem támogathatja annak felkarolását.

Lentermelésünk érdeke megkivánná, hogy úgy a Felvidéken, mint az említett erdélyi vármegyék egyikében ha nem is csupán a lentermelésre illetve ennek hamisítására külön egy-egy szakiskola állíttatnék fel — a mi ugyan a legjobb volna, — de legalább az ott létező, vagy felállandó földmivesséskola főleg a lentermelés ügyének szolgálatába állíttatnék, ellátva megfelelő felszereléssel s külön szakerővel a lentermelés szakma körének, ki egyuttal azon vidéken a lentermelésnek a nép közt apostola lehetne.

Nálunk, hol a lentermelés még mindig a régi okszerűtlen módon történik, ez egyik okát képezi a minőség csökkenésének. A szakismeret emelése e téren, ha nem is könnyű feladat, de elodázhatlan szükség, ha lentermelésünket, mely a fokozódó igények dacára nemcsak nem javult, sőt inkább súlydott, koczkatatni nem, hanem felvirágoztatni akarjuk.

A lentermelés technikájára itt kiterjeszkedni nem akarok, csak felemlitem, hogy a korai vetés, jó vetőmag használata, a megfelelő vetésforgó és talajmivélés, az ügyes munkások által okszerűen végzett áztatás és szárítás a jómínőségű lenfonal előállításának legfontosabb tényezői, ezeknek elhanyagolása és kellő figyelmen kívül hagyása a minőség rovására nagyon is érezhető s érthetővé teszi a lentermelés jövedelmének fokonykenti csökkenését és korlátozását.

Semmiféle növénytermésének minőségére és mennyiségére — tán csak a cukorrépat kivéve — a vetőmag oly befolyással nincs, mint éppen a lennél; miért is a legjobb minőségű mag beszerzése a legfontosabb teendő a termés biztosítása érdekében. Sajnos e tekintetben mi éppugy, mint számos lentermelő ország leginkább a külföldre, nevezetesen főleg Oroszországra vagyunk utalva, vagy legalább ezt hisszük. Ez nemcsak azért sajnos, mert beszerzésével sok pénzt a külföldre adunk ki, hanem mert igazán jó minőségű valódi, tiszta orosz lenmagot beszerezni nem könnyű feladat, lévén itt a csalásnak tág tere, mi ellen nehéz védekezni s épp azért a gazdák lenmaggal való ellátása a lentermelés terén most még az illetékes körök legfontosabb feladatát képezheti.

Oroszországban a lenmagot ősszel egy kartell összevásárolja és tonnákban, zsákokban, melyek az orosz bélyeget viselik, bocsájtják piacra; ebben a vevő megnyugszik ki azt hiszi, hogy a mázsáját 18—20 frtjával fizetett lenmag tényleg orosz provenienciájú; de mennyi tévedés! bebizonyított tény, hogy pl. Ausztria határain belül évente 30—40,000 q. lenmag kerül fogyasztásra, melyből tényleg csak mintegy 12,000 q. valóban orosz eredetű; honnan származik a különbség? lenmagot állítanak elő belföldön is, mely így megnemesedve kerül sokszor vissza eredeti helyére.

Ha egyelőre nem is gondolhatunk arra, hogy a külföldi lenmagot — de csakis a jót — teljesen nélkülözhetjük, a behozatal mégis csökkenthető lenne, ha a külföldről beszerzett mag után okszerűen termeltet-

nék egyzben vetőmag s ez használtatnék fonálynérésre. Idővel pedig sikerül tán hazánkban is oly vidéket fellelni, hol a len kiválóan diszlik és a kellő szakismerettel a külföldit nélkülözhetővé mag terem. A szomszéd Ausztriának ez már sikerült, az ötzthali mag jó tulajdonsága kezd ismertté lenni s a kísérletek ezzel az orosz és belga mag mellett nem ütöttek ki annak hátrányára.

A lenmag döntő befolyása nemcsak minket, Ausztriát, Németországot, sőt még Belgiumot és magának Oroszországnak is, számos kitűnő lentermelő vidékeit is arra kényszeríti, hogy a rigai lenmagot igénybe vegyék s annak piacán megjelenjenek.

Eme kereslet és versenynyel szemben tehát nálunk nagyon kívánatos, hogy a lenmag a termelők részére valamely egyesület vagy a kormány által szereztessek be, mert ha már egyszer pénz kell a külföldre adni a lenmagért, legalább biztosítva legyen a a termelő, hogy oly magot kap, mely a hozzáfűzött reményeknek meg is felel.

Ha külföldi lenmagról van szó, akkor nálunk rendszerint a rigait értik. A rigai lenmag azonban értékéből és megbízhatóságából sokat veszített, a minek magyarázata a következő.

Oroszországban a lentermelés nagy kiterjedésben üzetik, mely mindjobban fokozódik. A csapadékusabb vidékeken a fonálynérés, délibb vidékeken a magnyérés a cél; utóbbi azonban jelentőséggel annyiban nem bír, mert az itt termelt mag csak olajütésre szolgál, melynek a meleg, szárazabb éghajlat kedvezőbb.

A csapadékus vidékeken, melyeken egyéb okokból, nevezetesen a talajviszonyoknál fogva otthonos a fonálynérés, mely mellett a magtermelés csak mint másodtermény szerepel, de innen származik a vetés céljaira keresett mag is. A délibb vidéki lentermelés ránk nézve tehát legfeljebb annyiban bírhat jelentőséggel, hogy a vetés céljaira és így tehát kivitelre kereslet tárgyát képező lenmaggal való keverésre használtatik, ámbár erre elégséges anyagot szolgáltat a fonálynérésnél nyert másodrendű mag is.

Ugy a lenfonal, mint az ennek nyérésére szolgáló vetőmag kivitele két nevezetes piacról indul ki: a rigai és pernai kikötőből s innen a rigai illetve pernai elnevezés; az előbbi inkább mennyiségével, utóbbi inkább minőségével tűnik ki.

A rigai lenmag jó hírnevének meg volt az alapja azon időkből, midőn a lentermelés nem volt oly nagymérvű és a közlekedési eszközök fejletlensége a kevésbé megfelelő lent a rigai emporiumtól távol tartá. Rigán még mindig megy keresztül igen sok jó mag, de utóbbi időben a lentermelés terjedtével a létrejött vasutakon aránytalanul sok rossz mag veszi útját Rigán keresztül s mivel a mag csak a kiviteli piac névén, a kereskedők tetszése szerinti osztály nevével szerepel sohasem tudjuk mi rejlik a „rigai“ gyűjtőnév alatt és épp a tapasztalat mutatja többször, hogy a csalódás gyakori.

A pernai piac a csalódásoktól azon okból mentes inkább, mert izoláltabb fekvésénél fogva erre csak kisebb terület, főleg Livland gravitál, hol majd kivitel nélkül igen megfelelő viszonyok uralkodnak a lentermelésre. Az ország belsőbb részéből len ide nem sok jut.

A legjobb len és lenmagot Poksow kormányzóságban és szomszédságában termelik, mert a viszonyok itt a legkedvezőbbek. Közvetlenül innen kevés jut a külföldre, hanem legtöbb Rigán keresztül veszi útját, ettől ered a rigai len jó neve; de ezzel is úgy vagyunk, mint sok más keresett áruval,

mert ezen etikett alatt igen sok rossz mag terjed szét.

A behozandó lenmag azonban, miután a kiviteli piacok (hamisítás, keverés, bélyegzés stb. miatt) veszedelmes szirtjein átjutott: újabb veszélyek közé kerül a német határvárosokban, hol az Rigából utnak indított vetőmag sajátságos, de könnyen érthető módon jelentékenyen megszorodik. E helyeken igen jól ismerik az orosz jelzések hatását és egyáltalán nem tartják lelkiismeretbeli dolognak a rendelkezésre álló különféle eredetű rossz magot a kellő czéggel ellátni.

A lenmagot legezészerűbb ősszel vásárolni, akkor még inkább kapható jó mag és rendszeren jutányosabban lehet hozzájutni, mint a tél folyamán, mikor a készletek fogytán vannak és kétes eredetű maggal egészítetnek ki.

Véleményem szerint azon költség, mit egy megbízottnak magvásárlás végett a helyszínre való küldése okozna, számba nem jöhetne azon előnyökkel szemben, melyet a valódi, ismert eredetű magtól lehetne várni.

Fennebb említém, hogy eredeti lenmag behozatalára mindig rá leszünk utalva; ha azonban a magtermelésnél nálunk is okszerűen járnának el, mint kívánatos volna úgy a behozatal jelentékenyen csökkenhetne és inkább az időnkénti magfelfrissítés szerepével bírhatna. Ezt gyakorolják Oroszországban is, hol a poksowi magot használják e célra.

Oroszországban a len jó minőségét inkább a természeti viszonyok kedvezésének, mint az okszerű termelési eljárásnak köszönheti, szemben Belgiummal, hol a szakértelem emeli a len minőségét, a vetőmag termelés azonban mindenütt szakszerűbben üzetik, mint minálunk. Nálunk a vetőmagot külön nem állítják elő, hanem a fonálynérésre szánt len adja a vetőmagot is, ez pedig elég jelentékeny hiba; a fonállal együtt magot termelni lehet okszerű, mert a jövedelmet biztosabbá teszi, de az így nyert magot soha sem szabad vetésre használni, ez jó az olajütőkbe, de soha sem vetőmagnak. A vetőmagot mindig külön csakis e célzattal kell termelni.

Lentermelésünkön lendítendő, tehát alkalmas vidékeken lenfonógyárak létesítése, a szakismeret fokozása s e célra megfelelő iskolák kellő ellátása, a mag okszerű termelése s mig ez kellő pontra nem vergődik, külföldi vetőmagnak alkalmas módon való beszerzése — minél a rigai lenmag mindenhatóságától tévutra ne vezetessük, hanem Permant is számításba vesszük — a legfontosabb teendők. Hogy e mellett még számos messze kiható tényező: nevezetesen olcsó tarifák, megfelelő lentermelőszövetkezetek és egyletek létesítése is nagyban szerepelhetnek, azt szintén nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Az állati trágya okszerű kezeléséről.

„Ha ismerni akarod a gazdát, nézd meg annak trágyadombját“ mondja egy régi példabeszéd és teljes joggal, mert ma is nem az a legokszzerűbb gazda, a ki ezeket költ a mütrágyákra, hanem az, a ki első sorban a gazdaságban nyerhető állati trágyát czélszerűen kezeli, konzerválja, kihasználja és csak azon szükségletet, a mely neki a legnagyobb termés biztosítása szempontjából növényi tápanyagokban hiányzik, fedezi mütrágyákban.

A természettudomány talán sehol sem használ a praktikus élet terén annyit, mint éppen a mezőgazdaságban; — így az állati trágya okszerű kezelése szempontjából is főleg a bakteriologia legújabb kutatásai adnak tiszta-

képet arra nézve, hogy a gazda állati trágyáját raczionálisan miként kezelje.

Tudjuk és tudták azt igen régen, hogy az állati trágya idővel átváltozik, megérik, de csak a legújabb időben mondhatjuk, hogy fermentál; sőt hogy ezenkívül a trágya tömegében apad és értékében — a növényi tápanyagokra vonatkozva — veszít, és hogy ezen bomlást és értékcsökkenést mi okozza és miként megyen végbe, a legújabb időben fejtették meg teljesen.

Eltételezve a trágya fizikai tulajdonságaitól, ezuttal csakis a trágya kémiai és biológiai részével lesz szükség foglalkoznunk, hogy ezen bomlást és értékcsökkenés okát felderítsük.

A növényi tápanyagok közül a légeny, foszforsav és káli az istállótrágyában fellelhetők, miután az istállótrágya is növényektől ered.

A káli és foszforsav, mint anorganikus vegyek, fermentáció által veszteségnek nincsenek kitéve; vegyi folyamat útján ugyan átváltoznak kivált ez utóbbi, kilugzáson kívül azonban tényleges veszteségről nem szólhatunk. Másképpen áll a dolog azonban a légenyvel.

A légeny, ezen az összes növényi tápanyagok közül a legértékesebb és legdrágább, folytonos átváltozáson megy keresztül és e mellett a gazdának a legnagyobb kárára a legnagyobb veszteségnek is van kitéve.

Ezen sorok czélja az állati trágya légeny-tartalmával foglalkozni, kimutatni a legújabb kutatások alapján a légeny átváltozását, ezen átváltozás fermentáló okait és ezzel kapcsolatosan a gyakorlat emberének utmutatásokkal szolgálni, melyekkel az átalakuló légeny megmenthető és használható.

A légeny mint szerves anyag bomlásnak, átváltozásnak van alávetve és mint szerves vegy, a természetben bizonyos szerves lények közreműködésével bomlik, illetve változik át. Ezen átváltozás a gazdára nézve egyben hasznos is, meg káros is.

Tudjuk azt, hogy a növény a szükséges légenyt „salétrom” alakjában veszi fel, tehát mindazon nitrogyeületek, a melyek a hig és szilárd ürülekben foglaltatnak, csak akkor lesznek a növény által felvehetőek, ha azok salétrommá átváltoznak. Ezen átváltozást pedig bakteriumok eszközlik, melyek a gazda szempontjából hasznos bakteriumoknak nevezhetők.

Vannak azonban oly bakteriumok is, a melyek az előbbi bakteriumok által előállított salétromot, részben illékony légeny néven bontják fel. Ezen bakteriumok a gazda szempontjából károsaknak nevezhetők azért, mert az így felbomlott légeny gázalakban a levegőbe illan és a gazdára nézve elvész.

Ezen káros bakteriumokkal akarok ezuttal foglalkozni és a gazdát arra figyelmeztetni, miként védekezhetik a nitrogye ilyen irányu veszteségei ellen.

A bonni gazd. kísérleti állomás bakteriologiai laboratóriumában dr. Stutzer és dr. Burri által publikált kutatások eredményei röviden a következők:

Tiszta tenyésztés által sikerült nekik a bakteriumok azon fajait kikutatni, a melyek a salétromot megbontják és ezen tenyésztés folytán azok létfeltételeit és fejlődését megismerni.

Ezen bakteriumok két csoportba tartoznak és pedig az elsőbe olyanok, melyek az életműködéshez szükséges nitrogyent önmagok tudják felvenni, a másik csoportja ezen bakteriumoknak csak más bakteriumok társaságában együttélés (symbiosis) által képesek a salétromot illékony légeny néven kiejeszteni.

Az első aránylag igen rövid idő alatt képesek a salétromot megbontani, akár a növényi szerves légenyből, akár pedig direkt salétromból is.

A másik csoportbeli salétrom, jobban mondva légenyerjesztők csakis organikus légenyvegyületekből veszik fel a szükséges tápanyagot. Ezek közül egyik a Bact. denitrificans. I. feltétlenül aërob, míg a már ösmert Bact. coli commune feltételelesen anaërob. Első a légenyerjesztésnél más bakterium által nem volt helyettesíthető, míg az utóbbit az általánosan ösmert typhusbacillus symbiosisban pótolhatta.

Eltételezve a légenyvesztésükhöz szükséglik a levegőt, ellenben a Bact. denitrificans éppen ellenkezőleg viselkedik a levegő behatása iránt, a mennyiben levegő kizárásával képes a légenyt kiejeszteni.

Az előzőkből beláthatjuk, hogy ezen bakteriumok, ha azoknak életműködése nem lesz hátráltatva, az állati trágya légenyét javarészt, tüzetesen 80%-ot gázalakba átvesztik, ezáltal azt szabaddá téve, a gazdának jelentékeny károkat okoznak. Feladata volt tehát a kutató tudománynak kikutatni azon módokat és eszközöket, melyek alkalmazásával a gazda ezen károsodástól magát megóvhatja.

Nevezett kutatók buvárlatai alapján kitűnt, hogy a salétrom eleresztő bakteriumok semlegesen viselkednek alkalikus folyadékok iránt, mégis életműködésük megszűnik 1%-nak megfelelő vízmentes szénsavas nátrium alkalikus hatása mellett.

Ellenben savak iránt roppant érzékenyek. 0.06% vízben oldékony foszforsav az utóbbi csoportbeliek, míg az első csoportbeli bakteriumok életműködésük 0.20% oldékony foszforsav — szuperfoszfát alakjában nyújtva — teljesen megapasztotta.

A foszforsavnál sokkal energikusabban hatott a szabad kénsav, melyből az első életműködésük 0.04%, az utóbbiakét pedig 0.96% kénsav tartósan megakasztotta.

A salétromerjesztő bakteriumok az alkak és savak iránti magatartásának ismerete utmutatást nyújtott arra nézve, miként védekezzünk ezen légenyvesztésegektől. Mint-hogy a bakteriumok alkak iránt érzéketlenek, legalább gyengébb oldatokra nem reagálnak, míg a koncentráltabb oldatok alkalmazása költséges volna, ellenben savak iránt a még oly gyenge oldatban is, érzékenyen reagálnak, életműködésük ezáltal megakasztva, sőt teljesen beszüntetve is lesz; ajánlatos tehát a gazdának ezen rendkívül fontos eszközt és módot megragadni, hogy magát ezen bakteriumok által okozható légenyvesztéstől megóvhassa.

A trágya fermentációja már az istállóban kezdődik meg és a mint a trágya a telepre jutott, ott még nagyobb mérvben folytatódik, kivált akkor ha az a telepen lazán felhanyatott.

Már jól kezelte a gazda a trágyáját, ha azt a trágyatelepen jól egyenletesen elteregette, jól letapostatta, földdel rétegezve letakarta, mert ez által legalább az első bakteriumok életműködésükhöz szükséges levegőt a telepből kiszorította és így azok salétromerjesztését beszüntette.

Es ha ezen bakteriumok mindannyia a levegő behatása iránt egyformán viselkedne, vagyis hogy levegő kizárásával nem tudnának fermentálni, légeny-vesztések beszüntetésére ezen eljárás is elegendő volna. Mint-hogy pedig egyrészt a trágya már az istállóban kezd erjedni, a hol a legtöbb bakterium belé jut, másrészt pedig a salétromerjesztőknek másik része levegő kizárásával is folytatja romboló működését, sőt miután a trágya nem csupán szilárdabb, hanem hig ürülekből is áll, nem marad egyéb hátra, mint a fentjelzett biztos módot megragadni és foszforsav vagy kénsav alkalmazásával nitrogyenvesztéstől trágyánkat megvédeni.

Ezek után csak arra kell válaszolnunk, a foszforsav és kénsav hol, minő mennyi-

ségben és hol alkalmazandó az egyik és hol a másik?

Vegyük legelőször a szilárd ürületet. Mint-hogy talajaink nagyjából foszforsavban szegények, legelső sorban a foszforsav alkalmazása — elszórása — salétrom megmentése szempontjából lesz ajánlható; ez által nemcsak megkötött salétromot, hanem foszforsavat is adunk a talajnak, míg a kénsav egészen értéktelen, legfeljebb mint kémiai hatószert volna figyelembe vehető.

Azonban a kénsav olcsóságánál fogva jöhet figyelembe, mert belőle sokkal kevesebb is kell ugyanazon czél elérésére.

Szükségesnek vélik naponta és darabjára superfoszfátból, mely 16—17% oldható foszforsavat tartalmaz 500—600 gr.

40%-os foszforsavból 125 gr.,
50%-os kénsavból 125 gr.-ot alkalmazni. Egy kis számitással meggyőződhetünk mibe kerül az egyik, mibe a másik konzerváló szer alkalmazása.

Ajánlatos lesz a superfoszfát-gipsz alkalmazása is a trágya konzerválására, mely esetben naponkint és darabonkint legalább 1 kgr.-ot kell elszórni, kivált ott, a hol a talaj mészszegény.

A superfoszfát és a superfoszfátgipsz elszórása az istállóban történjék, míg a hig ürületet az összegyűlt trágyalégödörben 50%-os kénsavval savanyítsuk meg. E czélra a tisztátlan nordhausi kénsav is jó.

A kihordott trágyát pedig a telepen a kénsavval kezelt trágyalével szorgalmasan fecskenedezük és jól elteregtetve földdel letakarjuk. Ilyen módon a trágyánk jól lesz konzerválva és légenyvesztéstől megmentve, a ki azt nem teszi, mondja Vibrans „gazdasági öngyilkosságot” követ el.

Jatka Ferencz.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Egy érdekes etetési kísérlet.

Mig külföldön, különösen pedig az örökké fiatal és mozgékony Amerikában egymást érik az érdekes és tanulságos etetési kísérletek, addig hazánkban alig történik e téren valami s a mi történik is, vajmi ritkán jut nyilvánosságra.

Pedig számot kellene már vetnünk végre azzal, hogy az állattartásban a főkérdés nem az, hogy mit és mennyit produkáltunk, hanem az, hogy az a produktum mennyibe került.

Mindhiába! e kérdés elől kitérni nem lehet, mert hiszen tapasztaljuk lépten-nyomon, hogy éppen az olcsó termeléssel okoznak nekünk nagy konkurrencziát.

Nos, az olcsó termelésben igen lényeges faktor a takarmány. Ezért nagyfontossága a a gyakorlat s illetőleg a jövedelmezőség szempontjából kikutatni s fellelni azokat az anyagokat, a melyekkel olcsóbb voltuk dacára épp oly vagy talán még nagyobb eredmény érhető el, mint a drágábbakkal.

De ha ez be nem következik is, már vívmány az is, hogy a kísérlet során tisztába jöhetünk többféle anyagok táplálóértéke felől s tájékozódhatunk az etetés mikéntjének berendezése felől.

Mindezeknél fogva örömmel üdvözlünk minden etetési kísérletet s örömmel közöljük azon kísérlet eredményét is, melyet a gödöllői koronauradalomban hajtottak végre.

A mint az ottani uradalmi igazgatóságtól nyert adatokból látjuk, a szóbanforgó kísérlet arra vonatkozott, hogy az erőtakarmány egy része szárított répaszelettel pótol-

rd ürülék.
foszforsav-
a foszfor-
salétrom
ajánlható;
salétromot,
a talajnak,
n, legfeljebb
figyelembe

ágánál fogva
okkal keve-
résére.
a és darab-
17% oldható
gr.
gr.,
gr.-ot alkal-
eggyőződhe-
a másik

át-gipsz al-
lására, mely
nt legalább
t, a hol a

foszfátgipsz
ék, míg a
gyalégödör-
ítsuk meg.
énsav is jó.
a telepen
orgalmasan
földdel le-
k jól lesz
től meg-
lja Vibrans
el.

Ferencz.

TÉS.
ly.

sérlet.

pedig az
amerikában
lságos ete-
lig történik
is, vajmi

vetnünk
n a főké-
produkál-
produktum

térni nem
épten-nyo-
éssel okoz-

n lényeges
ntosságú a
elmezőség
azokat az
b voltak
nagyobb
bakkal.

k is, már
orán tiszt-
lálóértéke
mikéntjé-

dvözlünk
közöljük
a gödöllői

igazgató-
banforgó
erőtakar-
tel pótol-

tatvan, kiderítették: a korpának vagy répa-
szeletnek etetése jutányosabb-e a gazdára?

A kísérlethez kiválasztott 6—6 olyan
innthali tehén, a melyeknek borjazási ideje
és tejelése megközelítőleg egyforma volt.

Az állatok január 1-én lekötöttvén, 90
napon át állottak kísérlet alatt és pedig 6
drb korpát, 6 drb répaszeletet kapván erő-
takarmányul oly összeállításban, a melyet a
következő táblázatos összeállítás mutat.

(I. csoport korpás,
II. " répaszeletes.)

Egy tehén napi adagja 500 kg. élősulyra	Memnység	Száranyag	E m é s z t h e t ő			Tápanyag
			Protein	Zsír	Légny- mentes szénhyd- rát	
K i l o g r a m m o k b a n						
I. Répaszelet nélkül:						
Luczerna-széna	6:00	5:028000	0:639360	0:070200	1:069200	
Tavaszi szalma	3:00	2:571000	0:034200	0:020400	0:546000	
Rozspolyva	2:00	1:714000	0:014400	0:008400	0:237600	
Takarmányrépa	15:00	1:800000	0:125400	0:015000	1:296750	
Napraforgómag - pogácsa	0:25	0:224750	0:075820	0:025740	0:048120	
Tökmagpogácsa	0:25	0:221250	0:089887	0:040400	0:018600	
Finom buzakorpa	2:00	1:740000	0:232000	0:064000	0:829500	
Összesen: —	—	13:299000	1:211067	0:244140	4:045770	1:3:85
II. Száritott répaszelettel:						
Luczerna-széna	6:00	5:028000	0:639360	0:070200	1:069200	
Tavaszi szalma	3:00	2:571000	0:034200	0:020400	0:546000	
Rozspolyva	2:00	1:714000	0:014400	0:008400	0:237600	
Takarmányrépa	10:00	1:200000	0:083600	0:010000	0:864500	
Napraforgómag - pogácsa	0:25	0:224750	0:075820	0:025740	0:048120	
Tökmagpogácsa	0:25	0:221250	0:089887	0:040400	0:018600	
Száritott répaszelet	4:5	4:050000	0:284130	0:045000	1:994400	
Összesen: —	—	15:009000	1:221397	0:220140	4:778420	1:4:36

E takarmányon a gyarapodás volt:

	kg.	kg.
Elősulybealli- táskor: ... I. csoport 2638 II. csoport 2763		
A kísérlet vé- gén: ... I. " 2780 II. " 2915		
sulygyarapodás ...	142	152

A répaszeletet kapott teheneknél tehát
a sulygyarapodás 10 kilóval nagyobb, a mi
azonban 6 tehénre osztva, számításba alig
jöhet.

A tejtermelés azonban már lényegeseb-
ben tér el, még pedig a répaszelettel etetett
tehenek javára. Ugyanis fejetett az I. cso-
portban 4386:6 liter, a II. csoportban 4628:9
liter, tehát a II. csop. több 242:3 literrel,
vagyis az I. csoportbeliek átlagos napi
hozama volt 8:123, a II. csoportbelié pedig
8:572 liter, ez utóbbiak tehát naponta és
fejenként 0:449 literrel több tejet adtak, a
mi a szelet etetése mellett szól.

Am ha most az árpa s illetőleg a jö-
vedelmezőségre nézve vizsgáljuk a dolgot, a
következők derülnek ki:

A I. csoportbeli tehének takarmányo-
zása, az egyformán nyújtott egyéb takarmá-
nyokon kívül került:

korpa naponként 12	
kg. 90 napra =	10:8 q. à 3:45=37:26
5 kg. répaszeletből	27:0 q. à 0:60=16:20
összesen	53:46

A II. csoportbeliek:

száritott répaszelet 27	
kg. 90 napra ...	24:2 q. à 2:68=89:57

Utóbbi drágább tehát 36 fital.

Ennek ellenében a több termelés áll, t. i.:

10 kg. élősuly 10%—9	
kg. 26 krral =	2:34 forint
242 liter tej 6:5 krral =	15:75=18:09

veszteség tehát 18:02 forint

vagyis fejenként és naponként 3¹/₃ krajczár.

Mindezek után igen helyesen jegyzi meg

a kísérletet tevő uradalom, hogy 3:45 frtos
korpaár esetén a répaszeletnek nem 3:68,
hanem csak 2:94¹/₂ frtba volna szabad ke-
rülnie, hogy aztán a korpával egyenlő érté-
künek legyen mondható.

Ez érdekes és tanulságos kísérlet, mint
láthatjuk — tökéletesnek nem mondható
először azért, mert a tej minősége nem derít-
tetett ki, de másodszor azért sem, mivel
kontroll vizsgálat nem ejtettet; mindazáltal
csak köszönetet mondhatunk *Deininger* igaz-

felel, a hol más rugós kocsi egyáltalán nem
használható. Járása rendkívül sima és kényel-
mes legalább is oly jó, mint bármely más
rugós kocsié. A kordély szerkezetét, mely
nagyon egyszerű, szükségtelen bővebben
ismertetnünk, az a képből kivehető. A
bemutatott kordély *Réthy* Mórnak a vuko-
vári uradalom felügyelőjének fogata (a kor-
délyba fogott ló két grabovói nevelésű kis
Nonius kanca.)

A lovak ugy vannak a rudhoz fogva,
a mint az a Kölber-féle „Amerikain“ kocsi-
nál szokásos; mint biztonsági szerkezet, hogy
t. i. a rud a rendes fekvésénél magasabbra
ne emelkedhessen, a lovak haslójától ki-
induló és az első lábak közt elhaladó szij
szolgál, mely a rudat tartó hámfához van
odaerősítve. *St. F.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Uj répaaratógép.

A czukorrépa kiszedését általában véve
még napjainkban is kézileg végzik. A czu-
korrépatermelő erre a czélra a mezei mun-
kásokkal rendszerint nem tárgyal egyen-
ként, de azok vezetőjével lép érintkezésbe
és általa — az uralkodó állapotok és visz-
nyok szerint változó — bizonyos áron, egy
esoport munkást szerződötet.

A munkások egy kisnyelű rövid ásó-
val ellátva munkához látnak, mialatt maga-
tartásuk állandóan görnyedt. Jobb kezükkel
a répát körülássák, kiemelik és az ásóhoz
ütik, hogy a reátapadt földtől megtisztítsák.
Normális viszonyok között ezen művelet
elég gyorsan megy végbe; a munkás gör-
nyedt helyzetben a répasor mentében ha-
ladva minden egyes répával elbánik és nem
egyeneseedik fel, csak egy bizonyos hosszu-
ságu répasor elvégzése után, hogy a ne-
hány percznyi jól megérdemelt pihenést
élvezze.

A répaszedés ezen lassu és költséges
munkája közepes talajban még csak tür-
hető, de igen megnehezítettik, sőt lehet-
lenné válhatik a megkeményedett talajban.
Ennek illusztrálására egy érdekes és tanul-
ságos esetet
említhetek
meg.

Belgium-
ban az 1886.
év folyamán
elég kedvező
nyár után a
répaföldek
eléggő türhe-
tők voltak.
Augusztus hó
végén azon-
ban nagy szá-
razság állott
be, mely el-
tartott egész
szeptemberen
át úgy, hogy
a talaj rend-
kívül megke-
ményedett.
Az aratás
ideje megé-
kezett. Amun-
kások csak-
hamar észre-
vették, hogy
a talaj szo-

gató urnak, ki ez adatokat közlés végett
rendelkezésünkre bocsátotta, egy becses ada-
lékkal járulván így a hazai kísérleti ügy
fellendítéséhez. Δ

Kétfogatu kordély. (Gigg.)

Egy igen czélszerű jármüvet — egy
kettesfogatu kordélyt — mutatunk be 207.

207. ábra Kétfogatu kordély.

sz. ábránkon, mely ugy czélszerűségénél,
mint eleganciájánál fogva megérdemli gaz-
dáink figyelmét.

A kordély, — mely rugókon nyúszik
— nemcsak rendkívül könnyű, úgy, hogy két
ló még a legrosszabb uton is a legkönnyeb-
ben elviszi, de oly utakon is teljesen meg-

katlanul kemény, de azért kitartóan foly-
tatták a munkát: nemsokára azonban a
fáradtság erőt vett rajtuk, jó akaratuk és
igyekvésük hiábavaló volt, kevés nap mulva
abba hagyták a munkát.

A termelők ez által igen kritikus szi-
tuációba jutottak, a mennyiben a czukor-

gyáraknak kötelezve voltak a megfelelő répamennyiséget a kitűzött időben szállítani. Belátták, hogy gépek alkalmazásához kell folyamodniok. De miután a répaarató gépek akkoriban és még napjainkban is igen korlátolt mennyiségben voltak használatban, a gyárosok csak kis számban tartották raktáron. E kis készlet csakhamar elfogyott, a gyártás alá vett gépek pedig csak egy hónap múlva voltak szállíthatók. Szerencsére szeptember végén egy gondviselészerű eső segített a termelők helyzetén és meglazította a talajt annyira, hogy a mezei munkások az abbahagyott munkát újból megkezdheték.

Azt lehetett volna hinni, hogy ezen tanulságos eset után a répaarató gépek reális értékét felismerik úgy, hogy azok a jogos és méltó helyet kivívhatják a gazdasági gépek és eszközök sorában.

Nem így volt, sőt mint említettük, ezen gépek még napjainkban is csak igen korlátolt számban vannak használatban.

De igazságosak kell, hogy legyünk; elismerjük, hogy e gépek különösen ott a hol a répatermelést nagyban üzik és a munkáskéz drága vagy ha a föld tartós szárazság folytán megkeményedik és ennek következtében a kézi munka lehetetlenné válik, igen hasznos szolgáltatásokat nyújthatnak; de viszont be kell látnunk, hogy munkájuk távol áll a tökéletestől. Mindenekelőtt igen nagy vonóerőt igényelnek, továbbá működésükben is a leveleknek a kések előtt való összetörődése folytán gyakran fennakadás áll be, de még további hátrányuk, hogy a répasorok mentén a talajt oly mélyen ássák fel, hogy e miatt az utánuk következő és a répa összegyűjtésére szolgáló kocsik járásukban gátolva vannak. Sőt ezen mintegy 35 czm. mély és egyenlőtlen felturása a talajnak, mely a víz összegyűlését, a fagy és olvadás behatását nagyban elősegíti, nem kis mértékben káros hatású már a következő termésre is, a buzára, melyet közvetlenül a répa eltávolítása után be kell vetni, némelykor még nagyon esős időben is.

De általános és főhibájuk az eddig használatos répakiemelő gépeknek, hogy a répát a kiemeléskor megsértik, sőt a gyökerek egy részét le is vágják, a minek némelykor nemcsak, hogy eléggé számbavehető súlyvesztés a következménye — 1500—2000 kgr. hektáronként — de a megsértett répa állagában sokkal könnyebben változik meg, hamarabb romlik és megrothad, konzerválása a kupacokban jóval nehezebb. Hogy mindez pedig csak a cukortartalom rovására szolgál és így az ipari növény kereskedelmi értékét csökkenti, könnyen belátható.

A Frennet-Wauthier által feltalált új répaaratógép mindezen hátrányokat csaknem teljesen megszünteti.

Hogy ezen egyszerű és elmés szerkezetű gép előnyeit és sajátos munkamódját megismerhessük, rövid és tipikus jellemzését kívánjuk adni az eddig használatos répakiemelő gépeknek.

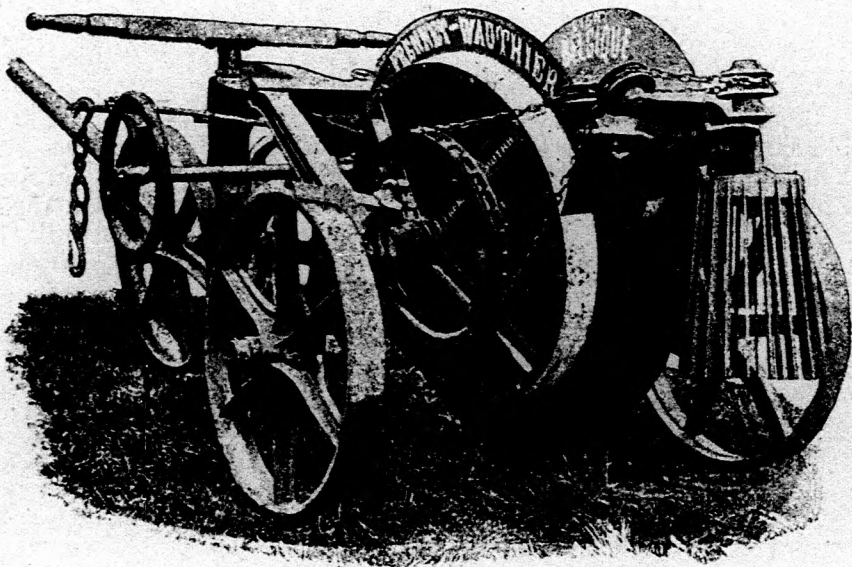
A jelenleg használatos répakiemelő szerkezet lényegben az altalaj lazító-ekék szerkezetével egyezik meg; ugyanazon működő szerkezettel vannak felszerelve, mint ezek, t. i. közönséges ekegerendelyre szerelt két ivben hajlított csoroszlyaszerű nyéllel bírnak, melyek alsó részükön előrefelé egy művelő-vasat, hátrafelé pedig befelé irányított pálezát tartanak. A nyélek alsó végei

élükkel a répa körül a talajt könnyen átmetszik, míg a művelő-vasak a kiszelt földhasábot a répával együtt kevésbé megemelik. Némely gyáros ez eszközt még egy, a gerendelyre erősített metsző-koronggal is látja el, mely az eszköz előrehaladásával tengelye körül forog és a répalevelek egy részének elvágása által azok összetörődését némileg megakadályozza.

Valójában tehát az eddig ismert répakiemelők a répát nem emelik ki teljesen a a földből, de kellőképpen meglazítják, úgy hogy azután kézi munkával könnyen kiszedhető.

Frennet-Wauthier répakiemelője egy egészen új, épp oly egyszerű, mint eredeti eszmén alapul.

Lényegében két aczélemezéből készített, éles, 0,65 cm. átmérőjű éles korongból áll, melyek nyomkarikával ellátott küllős kerékre vannak szerelve. A korongok síkjai a talajra nem állanak merőlegesen és egymással sem párhuzamosak, de hátrafelé konvergáló és alsó részükön a függőlegeshez képest egymás felé hajlanak. Az eszköz működő részét ezen két éles korong

208. ábra. Frennet Wauthier-féle répakiemelőgép.

képezi, melyeknek kettős hajlásában rejlik az eszköz működésének titka.

A korongok egymás iránti hajlásai tetszés szerint szabályozhatók a levelek terjedelme és a gyökerek nagysága szerint. A korongok szimmetrikus fekvésű tengelyei egy öntöttvas saruágygallyal vannak ellátva, melybe a gerendely hátsó része fekszik bele. A gerendely elején látható öntöttvas alkatrész a taligának irányítható tengelyét hordja. Egy a kormányos közelében elhelyezett kézikerek hajtása által fogaskerék és fogazott rud segítségével a működő-részek kiemelhetők vagy a megkívánt mélységig a talajba bocsáthatók. A talajba való bebocsátás hátra a korongok nyomkarikái által van megszabva és 7—8 centiméternél nagyobb nem lehet.

Az eszköz működésbe hozatalánál annak tengelyét a répasorok irányában helyezzük el. A megindításnál a korongok azonnal a talajba hatolnak és forogni kezdenek, a fejüknél megragadott répák a korongok által képzett hézagba ékelődnek és a forgó mozgás következtében a talajból teljesen kiemelhetnek. A korongok közötti ür alulról fölfelé fokozatosan tágul és a répa fejére kifejtett nyomás a répa emelkedésével progressive csökken, bekövetkezik tehát egy pillanat, a hol a nyomás megszűnik és a répa magára hagyatva, visszahull a földre.

Frennet-Wauthier gépét egy sajátos

szerkezetű fejelő készülékkel (scalper, décolateur) látta el. E fejelőkészülék egy súlyos öntöttvas tartóban elhelyezett vízszintes oldalkékekkel ellátott hosszukás késből áll; e kés a répa fejébe előbb merőlegesen vág bele, míg az oldalkékek horizontális irányban metszik el a répa fejét, a mely már most a merőleges és vízszintes metszés folytán két féldarabban hull alá. A késtartó mögött két térítő-lemezke van, melyek a levágott répafejszeleteket oldalt távolítják el.

A késtartó két rud alsó végére van szerelve, melyek egy hüvelyben vezetve alternatív mozgást végeznek.

A répa fejelése abban a pillanatban következik be, melyben a répa a kiemelő korongok közé kezd szorulni. A kés alulról felfelé mozog el a répa fején és a répa nagyságához képest feljebb emelkedik, vagy lejjebb süllyed úgy, hogy előzőleg beállítván, a répából mindig annak fejét metszi el, sem nem többet, sem nem kevesebbet. A leszelt répa ezután még két korong között mozog el, melyek azt a reátapadt földtől tisztítják meg, míg végre szabadon visszahull a földre.

Frennet-Wauthier 1887 óta kísérletezett találmányával, míg azt a tökéletesség jelenlegi fokára emelte. További törekvése az eszközt oly alkotó részszereléssel látni el, mely a répát oldalt rakásokba teszi és így az eszköz mögött a répa összeszedésére szükséges személyzet egy részét feleslegessé teszi.

Nézetünk szerint tanácsos volna még egy villának alkalmazása, a répalevelek kiemelésére, melyek sértetlenül kikerülve, állatok táplálására volnának felhasználhatók.

Teljes megnyugvással ajánljuk gazdáink figyelmébe ezen igen tökéletesen működő új gazdasági gépet s felhívjuk a gazdasági gépkísérleti állomások figyelmét e gépre, melynek kipróbálása és bevezetése hazánkban igen óhajtott volna.

O.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Beteg szőlővesszők.

(Felelet a 425. számú kérdésre.)

A küldött szőlőhajtásokat a szőlő *follos antraknózis* nevű betegség támadta meg, mit magyarul a szőlő *fenésedésének* vagy a szőlő *fekélyes betegségének* is neveznek önnét, mert a megtámadott hajtásokon mély, rendszeren a fás részig beevődött sebek, fekélyek észlelhetők.

A betegséget a *Sphaceloma ampelinum* de Bary nevű gomba okozza, mely a szőlő összes zöld részeit megtámadhatja, de legfeltűnőbb változásokat a hajtásokon szokott okozni.

Hazánkban e betegség régóta ismeretes s az eddigi tapasztalatok szerint csakis a nedves fekvésű szőlőkben tesz nagy kárt, tehát a szőlőhegyek aljában vagy az egészen sík fekvésű és e mellett nehéz talaju szőlőkben. A homokon csak elvétve mutatkozik, számbavehető kárt nem okoz.

Hogy az antraknózis ellen sikerrel védekezhessünk, ehhez sok, pontos és fáradtságos munka kell.

Ha a betegséget észrevettük s azt látjuk, hogy az még csak egyes hajtásokat

alper, décol-
egy sulyos
visszintés ol-
késből áll;
legesen vág
ntalis irány-
ly már most
zés folytán
tartó mögött
a levágott
el.

ére van sze-
ezetve alter-

pillanatban
a kiemelő
kés alulról
a répa nagy-
lik, vagy le-
beállítván,
etszi el, sem
et. A leszelt
zött mozog
ól tisztítják
ull a földre.

kisérletezett
esség jelen-
További
oly alkotó
y a répat
szi és így
épa össze-
személyzet
tenné.

tanácsos
ak alkal-
ciemelésére,
erülve, álla-
felhasznál-

ással ajánl-
mébe ezen
lő új gazda-
k a gazda-
ások figyel-
nek kipró-
hazánkban

O.

YTAN.

K.

re.)

szőlő foltos
a meg, mit
gy a szőlő
nnét, mert
rendesen
kélyek ész-

ampelinum
ely a szőlő
a, de leg-
on szokott

ta ismere-
int csakis
nagy kárt,
gy az egé-
néz talaju
ve mutat-
oz.

kerrel vé-
és fárad-

s azt lát-
hajtásokat

vagy fürtöket támadott meg, akkor messük a hajtások beteg végeit s a beteg fürtöket — hogy akadályozzuk a betegség elterjedését — a megbetegedett részekről ollóval le, gyűjtjük össze köténybe vagy kosárba (ne rakjuk a földre) és égessük el. Ezt a munkát azonban csak olyankor szabad végezni, mikor a szőlő nem harmatos vagy az esőtől nem nedves.

Persze, ha azt vettük észre, hogy a szőlő nagyobb darabján vagy az egész szőlőben a betegség annyira kiütött, hogy a hajtások és fürtök majd mind betegek, az előbb ajánlott tisztogatás már bajunkon nem segíthet.

Ilyenkor szerezzünk be égetett mészkövet, törjük azt finom porrá és hintsük be vele a szőlő egész lombzatát. Ha van olyan eszközünk, melylyel a szőlő lisztharmat betegsége ellen a kénport-szokás elhinteni (bojtos kénező, kénpor-fujtató, kénporhíntő-

Lemérünk a vasgáliczból 50 kg.-t s azt elhelyezzük egy kitisztított petroleumos hordóba vagy másféle faedénybe. Ha ez megtörtént, a vasgáliczra ráöntünk 1 liter kén-savat s ha ezt is megtettük, lassankint beöntünk a hordóba 1 hektoliter forró vizet. Most az összeöntött anyagokat egy doronggal addig keverjük, míg a vasgálicz fel nem oldódott. Ha ezt elértük, akkor a lé elkészült, a melyet még langyosan kell a tőke bekenésére használnunk, mert ha a lé már kihült, akkor belőle a vasgálicz elkezd kijegezesedni.

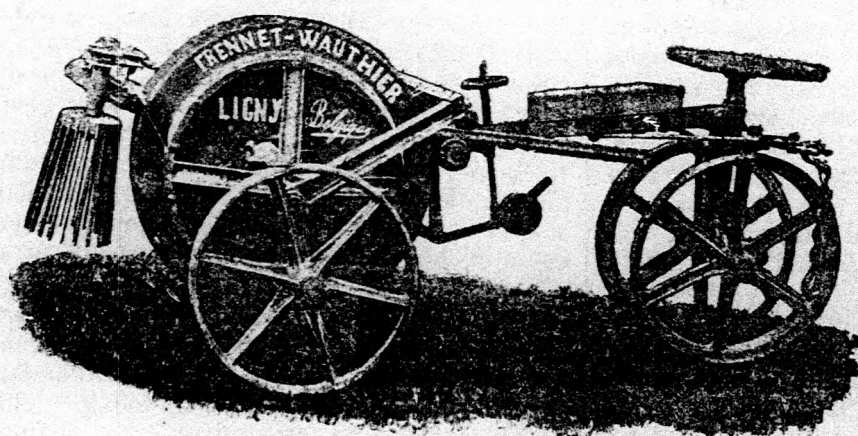
A tőke bekenését egy rövid bot végére göngyölt rongyfoszlányokkal vagy a bot végére kötött szivacsosál végezzük s az a fő, hogy a venyigék fekélyes helyeit, továbbá a tőke sebeit avagy repedéseit jól bemázoljuk, mert e helyeken telelnek át a betegséget okozó gomba spórái.

Tekintve, hogy a lé, ha kihült, már nem alkalmas a bekenésre, tanácsos lesz

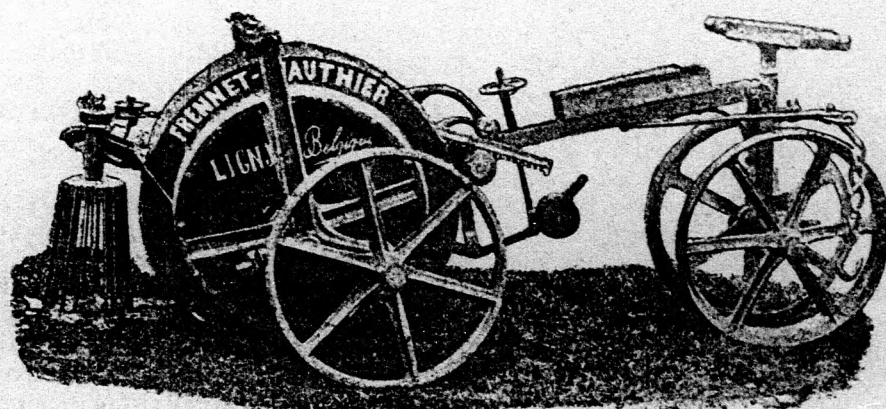
komplikáltabb, mint az általam javasolt. Így Franciaország több helyén a következő védekezési móddal élnek.

A megmetszett tőkét két ízben kenik be a vasgáliczból, kén-savból és vízből készült lével, ugymint márczius hó első — s azután márczius hó utolsó napjaiban. Erre, ha a szőlő kihajtott s a hajtások már 8—10 cm. hosszúak, 8—8 napi időközökben kénporral hintik be a lombzatot. Ha azután a betegség már jelentkezett, a kénport a mészporral váltja fel, vagy pedig kénporból és mészporból készített keverék, melylyel kéthetenként hintik be a szőlőt. E keverék aránya a következő szokott lenni: 1-ső ízben 4 rész kénporra, 1 rész mészpor, 2-od ízben 3 rész kénporra 2 rész mészpor, 3-ad ízben s esetleg a többi behintéseknel 3 rész kénporra 3 rész mészpor.

#

209. ábra. Frennet Wauthier-féle gép szállításra beállítva.

210. ábra. Frennet Wauthier-féle répakiemelőgép munkára beállítva.

gép),*) a mészpor elhintésére ezeket használjuk; ha nincs, úgy varrassunk kis zsákokat s ezek és kezünk segítségével igyekezzünk a mészport lehetőleg finoman hinteni a lombzatra.

Most elégséges lesz egyszer meszezni, olyankor azonban, ha a betegség már tavasszal (rendesen májusban szokott legelőbb jelentkezni) vagy a nyár elején tört ki: az első mészporhíntést kéthetenként egy második, harmadik, sőt negyedik mészporhíntés kövessse.

Ha a betegség kitörésére száraz napok következnek, úgy a betegség nem terjed tovább s ez esetben — ha a beteg hajtásokat és fürtöket eltávolítottuk — a meszezés egészen el is maradhat.

A védekezés legfontosabb és leghatásosabb munkálata a következőkben áll:

Ősszel, ha a szőlő leveleit már elhullatta, messük meg a szőlőt, mely alkalommal a fekélyes venyigéket vagy legalább az egyes venyigék fekélyes részeit hordjuk el a szőlőtől és égessük el. Ha azonban a rendszeres metszést nem akarnók tavasz helyett már ősszel elvégezni, úgy akkor csak a beteg venyigéket vágjuk le és égessük el. Tavasszal, a szőlő kitakarása után vagy ha a metszést nem végeztük el már ősszel, úgy a tavaszi metszés után a földtől megtisztított tőkét, ennek ágait, a csapokat és szálvesszőket, szóval: a megmetszett tőke összes földfölötti részeit — a rügyeket sem kímélve — gondosan kenjük be vasgáliczból, vízből és egy kevés kén-savból készített sűrű lével.

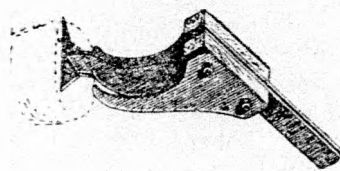
A szóban forgó lé, ha belőle például 1 hektolitert akarnánk elkészíteni, a következő módon készül:

*) Kénpor-fujtatót „Hungaria” név alatt 450 frtért árul a Geitner és Rausch budapesti cég, a kénporhíntő-gépek között pedig a legjobb a Vermorel-féle „Torpille”, melyet V. Vermorel francia gyáros — Villfranche-ban (Rhône) — 25 frankért árul.

egyszerre nem többet, mint $\frac{1}{4}$ hektolitert, készíteni belőle, mely esetben a lé elkészítéséhez természetesen $12\frac{1}{2}$ kg. vasgáliczot, $\frac{1}{4}$ liter kén-savat s $\frac{1}{4}$ hektoliter forró vizet veszünk.

A bekenéshez legjobb felhős, szélmentes időt választani, hogy a tőkére kent lé vize ne párologjon el hamar.

A bekent tőkék nemsokára rozsdás szint vesznek fel, de ez ne ijesszen meg bennünket, valamint az se, hogy a bekent tőkék a rendesnél később hajtanak s hogy

211. ábra. Frennet Wauthier-féle répakiemelőgép fejelszerkezete.

a hajtások eleinte nagyon nyomorultaknak látszanak. Ha a rügyek később hajtanak ki, ez nem baj, mert a tapasztalás bizonyítja, hogy az ilyen hajtás nem szenved annyit a kései (májusi) fagyoktól s az eleinte satnya hajtások pedig — mint azt majd örömmel vesszük észre — később annál üdőbbben és erőteljesebben fejlődnek.

Megjegyzem még, hogy ha azt venné észre, miként szőlőjének mindig csak egyes részeiben (a mélyebb, nedves talaju helyeken) mutatkozik a baj, míg más helyeken (a magasabb, száraz fekvésű helyeken) nem, vagy csak elvétve venni észre a betegséget, úgy a bajtól mentes maradt szőlőrészeket nem kell a javasolt költséges kezelésben részesíteni, hanem csak a betegség fészkeit.

A hol a foltos antraknózis állandóan pusztít a szőlőkben, a védekezés sokkal

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Védekezés a háziállatok fertőző betegségei ellen.

II.

3. Védekezés a száj- és körömfájás ellen.

A száj- és körömfájás egyik állatról a másikra közvetlenül, valamint közvetett módon egyaránt terjed. Az ellene való védekezés már sokkal nagyobb körültekintést, a helyi viszonyok alapos ismeretét igényli. A betegség ugyan ritkán és leginkább az egészen fiatal állatok közt szokott elhullásokat előidézni, de a megbetegedett állatok munkaképtelensége, ezeknek és különösen hizóállatoknak súlyvesztése, a tehenek esőkent tejhözama, az állatforgalom nagymérvű korlátozása által az állattulajdonosoknak mégis igen nagy károkat okoz; miért is az állattulajdonosnak minden rendelkezésére álló eszközzel kell a betegség behurcolása ellen küzdeni. Eppen e betegségnél kell a gazdának jóval többet tennie, mint a menyit a törvény tőle megkíván.

A száj- és körömfájás behurcolásának megakadályozása végett a gazdának azon kell lennie, hogy állatai beteg állatokkal vagy a ragályanyagot tartalmazó tárgyval érintkezésbe ne jöjjenek. A vásárok és közös legelők elég alkalmat szolgáltatnak az állatoknak egymással való közvetlen érintkezésére. Az óvatos tulajdonos helyesen teszi, ha különösen egyes ragadós betegségek uralkodása idejében marhájával állatvásárokat nem keres fel és ott állatokat nem vásárol.

Különösen ezen betegség terjesztésében van nagy részük az állatvásároknak, mert főképpen hiányos felügyelet mellett könnyen megtörténik, hogy beteg állatok ke-

rülnek a vásárra, melyek részint közvetlen érintkezés, mire a vásár alatt elég bő alkalom nyílik, részint az által terjesztik el a vásáron levő és a betegség iránt fogékony állatok közt a betegséget, hogy a megbetegedett szervek váladékai a földre kerülnek, onnan pedig az ugyanazon helyre lépő állatok felszedik. Hasonló módon terjesztik a betegséget a közös legelők. Ha a betegség a község közelében jelentkezik és feltehető, hogy behurezolása be fog következni, az állatoknak a közös legelőre való hajtását beszüntetni tanácsos.

A betegségnek egyik községből a másikba vagy ugyanazon községben egyik udvarból a másikba való behurezolása igen sok esetben közvetett módon történik. A megbetegedett állatok szájából lecsurgó nyál, vagy a lábakon képződő hólyagok váladéka a takarmányra, alomra, az istálló berendezési tárgyaira, etető-, itató-edényekre, az ápolók vagy más egyének kezére, ruházatára, szekerek rudjára, patak- vagy folyóvízben való itatás esetén a patakba vagy folyóvízbe kerülve, onnan a vízzel rövid idő múlva érintkező állatok felszedhetik. Mivel a közvetett ragályozásra, különösen nyáron, mikor közös legeltetés, mezei munkák és élénkebb állatforgalom áll be, igen bő alkalom nyílik és a meleg különben is a ragályanyag fejlődésére kedvezőbb, a betegség különösen nyáron szokott nagy elterjedést nyerni. A betegség uralkodása idején takarmányt, vagy esetleg trágyát oly községből venni, hol a betegség már fellépett, vagy ugyanoda bármely célból a betegség iránt fogékony állatokat hajtani, ezéltévesztett eselekedet lenne. Mivel a megbetegedett állatok szájából kieső nyálka a vízben nem olvad fel, hanem összefüggő egészben uszik benne egy ideig, ennél fogva a benne felfüggesztett ragályanyag a folyóvízben bizonyos ideig megtartja fertőző képességét, ez okból az ugyanazon folyóvízben itatni szokott állatok ezen uton is fertőzhetik be magukat. A közös itatás ezen betegség fellépése esetén azonnal mellőzendő.

A fertőzés igen gyakori közvetítői a ragályanyagot kezeikre vagy ruházatukra felvett személyek, nevezetesen az ápolók, mészárosok és marhakereskedők. Nagyobb birtokosok szolgálói, a kisebb gazdák maguk résztvevén különféle multságokon, ott az esetleg megbetegedett állatok gondozójáról a ragályanyagot kezeikre vagy ruházatukra felvévén, saját istállójukba behurezolják. Hasonló beszámítás alá esnek a szolgaszemélyzetnél vagy a birtokosnál látogatást tevő oly egyének, nagyobb uradalmak majorai közt az összeköttetést közvetítő küldönczök, mészárosok és marhakereskedők, kik beteg állatokkal közvetlenül, vagy piszkolt tárgyakkal érintkeztek. A szolgaszemélyzetnek a betegség uralkodása idejében multságokban való részvételt, látogatásait vagy látogatások elfogadását el kell tiltani, a küldönczöknek a szolgaszemélyzettel való érintkezését vagy éppen az istállóba való lépését megakadályozni, mészárosokat és marhakereskedőket legcélszerűbben udvarba vagy legalább is az istállóba nem bocsátani.

Ha a legszorgosabb vigyázat daczára is a betegség mégis valami módon behurcoltatott, az összes szarvasmarháknak a megbetegedett állatok nyálával való beojtását célszerű fogantatítani, hogy a betegség, mely kellő gondozás és tisztántartás mellett hosszú ideig tartani nem szokott, lehetőleg egyszerre lépje meg állatainkat és így lehetőleg rövid idő alatt szabaduljanak meg a kellemetlen vendégtől.

4. Védekezés a ragadós tüdőlob ellen.

A ragadós tüdőlob, mely az államnak, de még inkább a Felvidék gazdáinak annyi bajt okoz, leginkább beteg állatokkal hurezolta-

tik be; a közvetett ragályozás a betegség terjesztésében alárendelt szerepet játszik. Igazolja ezt amaz általános ismert tény, hogy tehenészetekben és hizlaldákban, hová gyakrabban, különféle helyekről kerülnek állatok, a betegség leginkább szokott előfordulni. A betegség megbetegedett, de a betegség jeleit még nem mutató, vagy pedig a betegségen átment s látszólag gyógyult ez okból egészségeseknek látszó marhával hurezoltatik be. A ki saját nevelésü marhát tart, ezen veszélytől meg van óva és csak a betegségnek közvetett, egészben véve tetemesen ritkább behurezolásának van kitéve. Mivel tisztán saját nevelésü marhából álló tehenészet vagy nagyobb hizlalo a lehetlenséggel határos, az illető tulajdonosnak azon kell lenni, hogy marhaállománya közé esupán a betegségtől megkímélt vidékről kerüljön szarvasmarha. A vásárolt állatokat előbb elkülönített istállóba tanácsos elhelyezni s ha esetleg gyanus tünetek jelentkeznek, azonnal szakember véleményét kikérni. A marhával a fertőzött vidék állatvásárainak felkeresése nem ajánlatos, mert a vásárokon a felhajtás alkalmával eszközöltetni szokott, természetesen csak felületes vizsgálat daczára, beteg állatok is kerülhetnek a vásárra, melyek a velök érintkező állatokat befertőzhetik.

Fertőzött udvarokból takarmányt, trágyát vagy gazdasági eszközöket venni, annyi, mint a tüzzel játszani.

A védőojtás a ragadós tüdőlob elleni védekezésben a betegség jelen elterjedése mellett szerepet nem játszhatik, mert sokkal kedvezőbb eredménnyel biztata célszerűen keresztülvitt és szorgos fertőtlenítéssel károsult irtás. A régiebb idők óta eszközölt védőojtások eredményei alapján tagadni nem lehet, hogy az ojtás következtében egyes állatok rövidebb-hosszabb időre immunisak lesznek a betegséggel szemben, de az nem minden állatnál következik be. Sőt az ojtással a betegség be is hurezolható. Az ojtás ugyanis a megbetegedett, de elhalás tüneteit nem mutató tüdőből nyert savóval történik, mely a ragályanyagot mindenestre tartalmazza, bár annak a tüdőbe való ojtása a betegséget eddig sohasem idézte elő; lehetséges azonban, hogy a beojtás után újra azon körülmények közé kerül, hogy a betegséget előidézheti. Tényleg egyesek tapasztalták, hogy a beojtott állatok később megbetegedtek, bár sokkal enyhébb alakban, úgy, hogy megbetegedésük a tulajdonos figyelmét elkerülte. És éppen ez utóbbi ok miatt az ojtás még veszélyes is lehet, mert ha a külsőleg egészségeseknek látszó, tényleg azonban beteg állatok forgalomba hozatnak, a betegséget széthurezolják.

5. Védekezés a takonykór ellen.

A takonykór az állatok közvetlen érintkezése által vagy közvetlen ragályozás következtében egyaránt léphet fel. A betegség behurezolásának megakadályozása végett azon gazda, ki saját ménnel nem rendelkezik, igen óvatos legyen a kanczáira bocsátandó mén megválasztásában. A mely udvarban kevés idővel előbb takonykór fordult elő, oda az okos gazda kanczáit, de más lovait sem bocsátja. Legcélszerűbb állami ménekkel fedeztetni, mert ezeknek egészségi állapota legmegbízhatóbb. Piszkos, mindenféle lovak befogadására szolgáló koresma-, vendéglő-istállóba lovakat nem tanácsos beállítani, ha az sehogysem kerülhet el, a lovakat saját etetőzacsokból tanácsos etetni, mert a vendéglő-istálló vályujából való etetés könnyen végzetessé válhatik a hozzá állított lovakra, ha meggondoljuk, hogy a beteg ló orrából prűszkölés közben első sorban ide kerül a fertőző váladék. A gazdasági udvarba, vagy pláne ló-istállóba bérkoesilovakat beállítani nem ta-

nácsos, mert azok különféle helyeken és istállóban megfordulván, a betegséget behurezolhatják.

A takonykór elleni védekezés sokkal kedvezőbb eredményeket mutathatna fel, ha a betegséget mindjárt elején lehetne észrevenni, míg más állatokat, az istállót, a szerszámokat a megbetegedett állat még be nem fertőzte. Eddig a betegség rendszerint akkor került észlelés alá, mikor már hónapokig, sőt talán évekig állott fenn. Megtörtént, hogy ha pl. valamely istállóban megbetegedett ló takonykór miatt kiirtatott, a vele érintkezett többi lovak 60 napi megfigyelés elmúltával, mivel a takonykór egyetlen tünetét sem mutatták, a szabad forgalomba lettek bocsátva. Pedig a lovak közül egy vagy több is mégis tüdőtakonykórban szenvedett és a betegséget széthurezolta.

A takonykór korai felismerésében, mikor klinikai tünetek jelenlétét el nem árulják, igen jó szolgálatot tesz a mallein, mely az esetek 95%-ában takonykór jelenlétét jelzi az illető állatok testének valamely részében, míg a többi 5%-ban majd egészséges lovak is reagálnak, majd pedig a betegen kimarad a reakció. A szer legnagyobb értéke abban áll, hogy nem a vizsgáló egyéni ügyességétől, jártasságától függ a kórisme mikénti eldöntése, hanem a nyert reakció minőségéből lehet következtetni, hogy adott esetben takonykórral van-e dolgunk.

A takonykór jelenlétére utaló tipikus malleinreakció abban áll, hogy a befecskendés utáni 4—8-ik órában az állat hőmérséke emelkedni kezd s folyton emelkedve 8—14, ritkábban 16—20 óra mulva éri el legmagasabb fokát s azután fokozatosan esik a rendes fokra. Az érverések és légvételek számának szaporodása nem állandó és nem is szokott a hőmérsék emelkedésével vagy süllyedésével lépést tartani. A befecskendés utáni 6—8-ik órában gyakran izomremegés is észlelhető. Erős reakció esetén az állatok bágyadtak, étvágytalanok, a befecskendés helyén terjedelmes vizenyő támad. A reakció annál biztosabban enged következtetni takonykór jelenlétére, minél inkább felel meg a jelzett typusnak és minél magasabbra emelkedik a hőmérséklet; általában véve, ha a a hőmérsék a reakció alatt 2°-kal emelkedik, vagy az előbb láztalan állat hőmérséke 39,5°-ra száll, a takonykór fennforgása nagyon valószínű, míg az 1 fokon alul maradó, vagy azt csak kevéssel meghaladó hőemelkedés bizonyító erővel nem bír. A hőmérsék emlitett emelkedése mellett különös bizonyító erővel bír a befecskendés után gyakran jelentkező izomremegés. A reakció magassága és a takonykór súlyossága között szorosabb viszony nem létezik.

Mivel a mallein alkalmazása az egészséges, sőt leggyakrabban a takonykóros lovakra sem veszélyes, annak igénybevétele igen ajánlatos akkor, mikor a gazda gyanakszik, hogy lovai közül némelyik takonykórban szenved, vagy ha valamelyiken a takonykór megállapított és meg akar győződni, hogy a beteggel érintkezett többi lovak nem szenvednek-e rejtett takonykórban. A malleinbefecskendést megelőzőleg 1—2 napon át reggel és estefelé az állatok hőmérsékét meg kell mérni, hogy meggyőződést szerezzünk az illető lovak átlagos hőmérsékéről és hogy lázas állat ne vétessék alá a kezelésnek, mert ennél a reakció nem szabályos és hogy a más okra visszavetendő hőemelkedés tévedésre ne szolgáltatasson alkalmat. A malleint a befecskendés előtt célszerű 0,5%-os karbololdattal minden adagra 3—4 grammot számítva higitani, minek megtörténtével a nyak oldalán a beszurás helyén a szört le kell nyírni és a helyet karbololdattal fertőtleníteni. A fecskendőbe felszivott adagot a bal kezünk uj-

helyeken és betegségét be-

ezés sokkal áthatna feljén lehetne az istállót, a állat még egészség rendmikor már állott fenn. y istállóban itt kiirtatott, napi megnykór egyetabad forgálovak közül konykórban urczolta.

smérésében, et el nem a mallein, ykór jelenének vala- o-ban majd majd pedig szer legy nem a irtasságától se, hanem lehet követkonykórral

ló tipikus befecsken- hőmérséke lve 8-14, el legma- esik a légvételek ló és nemével vagy fecskendés mremegés az állatok fecskendés A reakció ztetni ta- felal meg agasabbra ban véve, tt 2°-kal állat hő- tennfor- 1 fokon el megha- nem bir. ellett kü- ecskendés negés. A r súlyos- m létezik. az egész- onykóros ybevétele a gyanak- onykór- yiken a meg akar zett többi konykór- gelőzőleg z állatok meggyőző- agos hő- vétesség czió nem avetendő sson al- dés előtt minden tani, mi- án a be- irni és a A fecsk- zünk uj-

jaival redőbe fogott bőr alá, de nem az izomzatba kell fecskendezni. A befecskendést legezészerűbb esti 10-11 órakor eszközölni, hogy kora reggel és nappal az észlelés kényelmesebb legyen. Az állatok a megszokott viszonyok közt nyugalomban hagyandók. Legezészerűbb a kezelésnek alávetett állatok hőmérsékét, az érverések és légvételek számát a befecskendés után minden két órában felvenni és feljegyezni.

A hol ezt a körülmények nem engedik meg, ott reggeli 3-4-dik órától, (ha a befecskendés esti 10-11 óra közt eszközöltetett) kell késő esti órákig legalább minden két órában a hőmérsékét, érverések és légvételek számát feljegyezni és a befecskendés utáni 6-8-dik órában az állatokat megszokott nélkül szemmel tartani, mert az izomremegés és egyéb általános tünetek (bágyadtság, étvágytalanság) különösen ezen időben szoktak jelentkezni.

Néha megtörténik, hogy a reakció nem egészen megnyugtató, ilyen esetben több nap lefolyása után észlelhető az állatba valamivel nagyobb adagot fecskendezni.

A mallein az állami bakteriologiai intézetből (Budapest, Rottenbiller-utca 23.) szerzhető be. Egy adag ára 1 frt.

6. Védekezés a gümőkór ellen.

A gümőkór, mely nemzetgazdasági szempontból bizonyára nem utolsó helyet foglal el a ragadós betegségek közt, nem lévén eddig felvéve a hivatalból irtandó betegségek közé, az ellene való védekezésben a gazda teljesen magára van hagyatva. A gümőkór elleni védekezést a „Köztelek” f. évi 2. száma oly behatóan tárgyalja, hogy azt ismétlések elkerülése czéljából mellőznöm kell. Itt csak a tuberkulininjekciót és az utána a gümőkóros állatoknál észlelhető reakciót akarom röviden ismertetni. A tuberkulininjekciónál a befecskendés előtti és utáni teendők, valamint az injekció is szóról-szóra ugy eszközölni, mint a malleinnál említettem, csupán avval a kis különbséggel, hogy a szarvasmarhánál a tuberkulint inkább a mellkas oldalán fecskendezzük az állat bőre alá. A tipikus reakció abban áll, hogy a hőmérséklet a befecskendés utáni 6-8-dik órától kezdve fokozatosan emelkedik, úgy, hogy a 10-16-dik órában a legmagasabb fokot éri el. Ettől kezdve esékély ingadozásokkal ismét leszáll és a 24-36-ik órában éri el a normális fokot, mire azután némely esetekben még egy másik, kisebbmértvű és rövidebb ideig tartó emelkedés következik. Az érverések és légvételek száma sokszor a hőemelkedéssel arányosan szaporodik. Az erősebb hőemelkedéssel sokszor feltűnő bágyadtság, étvágytalanság s azonkívül izomremegés észlelhető s főleg ez utóbbi tünet bir nagy diagnosztikus értékkel. Tehenek tejelése ritkább esetekben a láz és étvágytalanság miatt a reakció ideje alatt csökken. A reakció erőssége és a gümőkóros folyamat között semmi, vagy legfeljebb fordított viszony létezik, a mennyiben, hogy a már nagyon lesóványodott és elgyengült állatok kevésbé erősen reagálnak, mint az erőteljesekek.

A tuberkulin az esetek 95%-ában a gümőkórnak megbízható reagense, mely annál nagyobb valószínűséggel jelzi a gümőkór jelenlétét, minél inkább felel meg a reakció lefolyása a vázolt típusnak. Az 1:50-nél magasabb hőemelkedés a gümőkór jelenlétét, 1:100-et meghaladó, de 1:50-en felül nem terjedő emelkedés annak alapos gyanuját jelzi, míg 1:10°-ot el nem érő emelkedés esetén, ha előzetesen mindig láztalan és még nagyon el nem gyengült betegekről van szó, a betegség kizártnak tekinthető.

A tuberkulinak jelenleg legezészerűbb (legolcsóbb) beszerzési forrása; E. G. Docent,

Copenhagen. Veterinair og Landboyskolens Apothek. (Dánia.) 1 grm. (3-4 állat számára) ára 1 1/2 dán korona (kb. 1 frt 5 kr.).

A házi állatok többi fertőző betegségei ellen, melyek legtöbbször szóróanyagok vagy egyes tájakon szoktak jelentkezni, kevés jóakarattal szintén lehet hathatósan védekezni. A gazdaságban nem nagy költségbe kerül üresen álló istállónak vagy a közös istálló egy részének elrekesztése által megfigyelő istállóra való átalakítása, hol a vásárolt állatok külön gondozó egyén felügyelete alatt bizonyos ideig tartassanak, míg gyanútlan egészségi állapotuk kitűnik.

Nagy gondot kell fordítani az istállók tisztántartására, szellőztetésére, időszakonként, különösen azonban egyes betegségek (ellési láz, elvetélés, ujszülöttek geny- és evvérüése, dermedés, genyessedéssel járó gyuladások) és ellések után való hatatos fertőtlenítése. A Petri-féle por, mint teljesen értéktelen szer abszolúte nem alkalmas a fertőtlenítésre. A fertőtlenítést legezészerűbb a lépfenénél említett módon eszközölni. A gazdasági udvarok tisztántartása kevés erélylyel mindig keresztülvihető.

Törekedni kell az állatok ellenálló képességét szabadba való bocsátás, tisztántartás által fokozni. A legelők minőségének szemmel tartása, a gyanus legelőknek javítása, esetleg felszántása egyes betegségek megszüntetése végett sokszor szükségessé válhatik.

A védekezés leirtsabályai a gyakorlatban olykor nehézségekbe fognak ütközni s egyesekre terhesek is lesznek, de az általuk elérhető haszon mindig kedvező arányban fog állani a rájuk fordított költségekkel, különösen ha foganatosításuk közben az újabb vizsgálatok eredményein alapuló szakismeretek vezérlik a gazdát. Marek József.

IRODALOM.

Egy 300 kat. hold kiterjedéssel bir gazdaság üzemterve. Irta: Sárközy Viktor, III éves hallgató, a „Georgicon gazdasági kör” bizottsági tagja. Első díjjal 75 korona arannyal jutalmazott pályamű. Keszthely 1895.

A ki hazai szakirodalmunkat figyelemmel kíséri, annak bizonyára feltűnt, hogy gazdáink körében üzleti és ökonomiai kérdések fejtegetése kezd mindjobban előtérbe nyomulni.

Ezt a fordulatot gazdáink észjárásában annál örvedetesebb jelenségnek kell tekintenünk, minhogya a mai viszonyok között csak a helyesen spekuláló s kalkuláló, szóval számító gazda képes egyáltalában helyét megállani.

Örömmel vettük tehát a fentemlített kis, 44 lapra terjedő füzetet kezünk közé, mert tanúságot tesz arról, hogy az üzleti irány a fiatal gazdanemzedéknél is hódít.

Igaz ugyan, hogy az üzleti kérdések fejtegetése a mezőgazdasági technikában való alapos jártasságot tételez föl, a mivel pedig kezdő gazdák nem rendelkeznek, de mint-hogy a technika főbb kérdéseiről általános tájékozottsággal mégis birhatnak, nemcsak nem róható föl hibának, ha az üzemtervkészítés nehéz fájába vágják fejszójüket, sőt ellenkezőleg vállalkozásuk elismerést érdemel.

Csakhogy a felhozott okokból nem is lehet szándékunk az előttünk fekvő üzemtervet tisztán üzleti szempontból bíráltnak alávetni, hanem ismertetésünkkel a főszlyt arra helyezzük, hogy a szerző üzemterve készítésénél helyes nyomon járt-e?

S e tekintetben ki kell emelnünk, hogy a szóban forgó üzemterv a berendezés és

jövőbeli kezelés minden részletére kiterjed s hogy szerzője a terv minden tételét kellően indokolni iparkodik.

Szerző ugyanis kiindulva abból, hogy „hazánk középbirtokosainak nagy hibája, hogy számítás nélkül dolgoznak, pedig épp ők volnának erre leginkább rászorulva”, üzemterve alapjául egy 300 kat. holdas birtokot vesz föl, melynek 200 hold szántója, 40 h. rétje, 20 h. legelője, 15 h. akáczosa, 10 h. nádasa és 15 h. terméketlen területe van.

A birtok a Dunántul keleti részében fekszik s kedvező talaj, éghajlati, népességi és piaci viszonyokkal rendelkezik.

A szántó föld 4 dűlőre, illetve 28 táblára osztandó, a mi nézetünk szerint nagyon esékély kiterjedésű táblákat von maga után, mely okból ezt a beosztást nem helyeselhetjük, ellenben a vetésforgók ellen nem tehető kifogás, minthogy ezek a váltógazdaság elvei szerint helyesen vannak szerkesztve.

A trágyázási rendszerre kiváló szlyt fektet a szerző. A 200 holdból évenként 70 hold, vagyis több, mint a szántó föld harmada trágyázandó, csak az feltűnő, hogy műtrágyák alkalmazása még feltételelesen sem véteztet föl a tervbe.

Ezek után részletes utasítás következik a termelendő növények mikénti kezeléséhez, mely alapon, tekintettel a tavaszi és nyári időnyben szükséges munkanapokra, a tartandó igás állatok létszáma állapittatik meg. Ezen fölszámítás szerint 3 ló és 6 ökörfogatra lenne szükség, a mi tekintettel a 200 hold szántó földre, aránytalan soknak tűnik fel.

A tartandó haszonmarha létszámát szerző a rendelkezésre álló takarmány szerint állapítja meg s azon eredményre jut, hogy 20 tehén, 1 bika, 41 növendék, 8 göbölly, 70 sertés és 12 csikó tartandó, a mely állomány az igásállatokkal együtt 86 darab számos marhának felelne meg.

E szerint egy-egy darab számos marhára csak 2 1/3 kat. hold szántó föld esnék, a mi nagyon intenzív állattartás.

Az egyes haszonállattartási ágak mikénti szervezésének részletezése után szerző a szolgálati személyzetet és ennek díjazását állapítja meg. A tartandó 15 eseléd évi 3340 frtnyi költséget okozna.

A gazdaság megszerzéséhez és fölszereléséhez szükséges tőke pedig következőképpen alakulna:

Talajtőke, jobban mondva telek-tőke	60,000 frt
Épület-tőke	17,500 "
Eleven leltár	11,830 "
Holt leltár	3,500 "
Forgó tőke	4,599 "

A gazdaság tőkeértéke 97,429 frt

Minden üzemtervnek legfontosabb része a jövedelmi előirányzat, melyet szerző, eltérve az általános bevett szokástól „Üzleti nyemreménykimutatás” czimen mutat be.

Ezen kimutatás szerint a gazdaság üzleti nyemreménye 5046'91 frt tenne.

Hogy a gazdaság tiszta jövedelmét megkapjuk, az üzleti nyemreményhez még a gazdaságban fekvő tőkék kamatja hozzáadandó. Szerző felszámítása szerint ez a

kamat	5009'42 frt
Hozzáadva az üzleti nyereséget	5046'81 "

A gazdaság összes tiszta jövedelme 10056'23 frtot tenne, a mi a 97,429 frtnyi tőkeérték 10'3%-ának felel meg.

A 285 holdnyi termőterületnek egy-egy holdja pedig átlagban 35'28 frtot jövedelmezett tisztán.

Már ezen számokból is kitetszik, hogy szerző a jövedelem kiszámításánál nagyon is elvetette a szlykot, mert a felvett rendszer mellett, a jelenlegi viszonyok között ilyen eredmény nem érhető el.

Szorosabban vizsgálva a „Tartozik“ és „Követel“ tételeit, nem is nehéz az aránytalan jövedelem okát kimutatni. A kiadásoknál elmaradt pl. a gazdaság kezelőjének a munkadíja, az a tónál pedig csak a földadó vétetett föl, holott a jövedelmi pótdó, az utadó, a községi és megyei pótdók stb. szintén a gazdaságot terhelik.

Ellenben a bevételek előirányzásánál szerző abba a hibába esett, hogy az egyes terményeknél tulságos átlagterméseket és túlmagas árakat veit föl, így pl. a búzánál 17 hl.-nyi átlagtermést holdjáról és hl.-ként 64 forintnyi értékesítési árt.

Habár a szakszerű kritika a szóban forgó üzemszám nemely tétele ellen nagyon lényeges kifogásokat emelhet, mindazonáltal el kell ismernünk azt is, hogy szerző az üzemszám kidolgozásánál nagyon alaposan járt el, minélfogva töle a komoly törekvés nem vitatható el.

Mínt hogy pedig a mi nézetünk is az, a minek a fiatal szerző több ízben ad kifejezést, hogy t. i. gazdáink nagy része nem fektet elegendő súlyt gazdaságaik tervszerű és üzleti vezetésére, a szóban forgó füzetet gazdáink szíves figyelmébe ajánljuk.

Hensch Árpád.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

425. kérdés. Kérem a beküldött szőlővesszőn előforduló betegséget meghatározni s a védekezés módjairól tájékoztatni.

Zala-Récsé. — J. K. J.

426. kérdés. I. Tápérték és termelési költség szempontjából a takarmány konzerválásának melyik módja: a vermelés vagy a zsombolyázás bír-e elsőbbséggel? — II. A takarmányrépa leveleinek takarmányozásra való letörese nem hátrányos-e a répa továbbfejlődésére? A takarmányrépa-levelek célzása: a vermelhetők-e?

Zólyom. — H. J.

427. kérdés. Ki vetett már őszzel baltaczimet rozs alá, mely időtájban és mely tapasztalatai vannak e vetésről kifagyás szempontjából, valamint eredményéről, a tavasziak alá vetett baltaczimhez hasonlítva. Talajom könnyű, kötöttebb, de kavics altalaja miatt sülékeny homok, azért ezentul inkább a rozs alá vetném a baltaczimet.

Győr-Ménfőcsanak. — M. H.

Feleletek.

Felelet a 416. számú kérdésre. A beküldött rovarok háromféle fajhoz tartoznak. Az 1. számú egy orrmányos bogár (*Sitona sulcifrons*).

A 4. számú egy Thrips-faj (*Hoplothrips Statives*) álcájja, az általánosan ismert biborvörös színű „buza-érelő bogár“. Egyikük sem szokta a lóhere virágfejeit, károsítani.

De igenis kártékony a 2. számú kis orrmányos bogár, illetőleg annak 5. szám alatt beküldött lábatlan álcájja, mely a lóhere virágfejeiben fejlődik, azt rongálja és ott bábba (4. sz.) alakul át. Ez a kis orrmányos bogár az *Apion apricans*, a melyről a „Köztelek“-ben (1894. évi 68. és 71. számban, már többször volt szó. Ha a lóhere gubói nagyobb mértékben vannak töle megtámadva, akkor nem érdemes a lóherét magtermésnek meghagyni, hanem tanácsosabb inkább csak takarmánynak, legezelszerűbben zsombolyai kazalban füllesztve felhasználni.

Dr. Horváth Géza.

Felelet a 424. sz. kérdésre. A meghatározás végett beküldött rovarok közül a kukorica-szárban előforduló hernyók a „*Botys nubialis* Hb. nevű apró lepkefaj hernyói, melyek

már több helyen, így Csanádon 1886-ban, Nagy-Szt-Miklóson 1891-ben, Répeze-Szt-Györgyön 1892-ben és Karácsondon (Heves.) 1893-ban kártékonyan felléptek és nem csak a kukoricaszárba, hanem a csövekbe is belefurakodtak, mi miatt a megtámadott kukoriczák rosszul fejlődtek és a csövekben hátramaradtak.

A bemutatott hernyók azonban nemcsak a kukoriczában, hanem a kölesben is szoktak károkat okozni, melyeknek szárában vagy a kukorica csövében élőködnek, ott telelnek át s miután ott bebábozódtak, a bábokból június és július hónapokban kikel a lepke, mely halvány okersárga alapszínű s előszárnyain 3 csipkézett világos barna haránt esik, húzódik végig, a szárnyak középső terén pedig 2 hasonló színű folt, egy kisebb pont és egy félholdalaku folt foglal helyet.

A lepke kifejlődése után megpárizik s két-három sárgás petét tojik a tápnövény levélhüvelyének külső részére. A petékből 14 nap múlva kikelnek a hernyók s a levélhüvelyt átrágva belefurakodnak a büttyök táján a szárba s július és augusztusban már itt végezik pusztító munkájukat.

Látni való tehát, hogy az ekként megtámadott kukoriczát, vagy esetleg kölest, most már megvédeni nem lehet.

Mégis az illető rovar mennyiségének a jövőben leendő csökkentésére annak élettani viszonyaiból az az utmutatás folyik, hogy a kukoriczaszár és a csutkák még a tél folyamán elégtessenek, hogy a bennök áttelelő hernyók elpusztuljanak.

Helytelen tehát az a szokás, hogy a kukorica szárát rendszerint nyári tüzelőül használják fel, a midőn a lepkék azokból már kirepültek.

A gyufadobozban volt bogár a *Cryptorrhynchus lapathi* L. nevű orrmányos; rendszeren éger és fűzfákon s csak kivételesen él nyírfákon is. Életviszonyai tehát a kukoriczával nincsenek összefüggésben és a kukoriczára nézve egészen közömbös bogár.

Vellay Imre.

Gazdasági egyesületek.

Lótenyésztési jutalomdíjosztás Csornán.

A sopronvármegyei lótenyésztő-bizottság folyó 1895. évi szeptember hó 15-én Csornán lótenyésztési jutalomdíjosztást tart, melyen szopós csikókkal bemutatott jól gondozott egészséges anyakanczákat, továbbá 3 éves kanczacsikókat fognak díjazni: Jutalomdíj anyakanczákra 275 arany korona, 3 éves kanczacsikókra 230 arany korona, összesen 505 korona van kitűzve. Ugyanekkor bemutatják az ezredéves kiállításra kiszemelt s a múlt évben díjazott hat kanczacsikót is, melyek egyenkint 60 arany korona jutalomban részesülnek. Díjaztatni csakis sopronvármegyei lakosok tenyésztői fognak. A bemutatott lovak származási bizonyítványa a bizottság előtt felmutatandó.

A békés vármegyei gazdasági egyesület augusztus hó 25-én tartott igazgató-választmányi ülésén elhatározta, hogy az általa évenként rendezni szokott állatkiállítást a folyó évről a jövő tavaszra halasztja. Az egyesület a millenáris kiállítás tanulmányozására husz szegényebb gazdát és néptanítót küld fel saját költségére. Az egyesület terménykiállítása október 1-én fog Csabán megtartatni. A választmányi ülésen öröndetes tudomásul vették a földmivvelésügyi miniszter azon intézkedését, hogy arra való tekintettel, hogy a fajsertések tenyésztését a sertéskanok hiánya nehezíti és mert a sertésorbáncz megizjedelte az anyagot, Mezőhegyesről kitűnő faj, kondorszerű mangalicza kanokat hajlandó darabonként 36 frtért három részletű fizetésért adni a községeknek. Ennek kapcsán indítvány tétetett, hogy az ojtóanyagok készítése ne hagyassék ma-

gánemberek kezében, hanem kéressék fel a földmivvelésügyi miniszter állami ojtóanyag-árúsitó telep létesítésére, mely indítványt a választmány elfogadta.

Tenyészállat díjazás és terménykiállítás

Rusztón. A „Sopron vármegyei gazdasági egyesület“ f. év szeptember 29-én Rusztón gazdasági gép- és eszközárveréssel egybekötött tenyészállat-díjazást és terménykiállítást rendez. A tenyészállatdíjazás kiterjed nyugoti (vöröstarka, sárgatarka) simmenthali jelleggel bíró szarvasmarhákra, melyeket arany, ezüst és bronz díszlevelekkel fognak jutalmazni. Bemutatásra kerülnek ezenkívül különböző gazdasági eszközök, ekék, szecska és répavágók, permetező és boronák. A terménykiállítás kiterjed: szőlő- és gyümölcsre és pedig 1. direkttermő amerikai vesszőre termelt; 2. amerikai alanyra ojtott hazai fajták gyümölcseire, melyek termővesszőjükkel együtt, vagy a nélkül állíthatók ki; 3. különféle őszi és téli fajta gyümölcsre; — végül különféle gazdasági terményre u. m. szálás és szemes gabona, takarmányfélék, hüvelyesek, gyök- és gumós növények, bor, stb.-re. A díjazást gépárverezés követi, melyben csak a gazdasági egyesület tagjai vehetnek részt.

A szolnok-doboka vármegyei gazdasági egyesület, hogy az egyes vidékek szarvasmarhát tenyésztő kisgazdait a növendék állatok minél jobb gondozására és takarmányozására szoktassa, s hogy buzdítólag hasson a tenyészállatoknak az eddiginél jobb megválasztására, a vármegye több községében jutalomdíj-kiosztást rendez és pedig szeptember 8-án Magyar-Láposon, 15-én Somkeréken, 22-én Alparéton, 29-én Rettegen és Szamos-Ujváron. E községekben 150—150 koronát fordít az egyesület tenyészállatok jutalmazására. A jutalmazott állatok tulajdonosai igazolni kötelesek azt, hogy 50 holdnál kisebb területen gazdálkodnak. A pénzdíjakon kívül dicsérő okleveleket oszt ki az egyesület.

A nyitrai árpavásár, melyet a nyitra-megyei gazdasági egyesület f. szeptember hó 2-án rendezett, a gazdaközönség élénk részvétele mellett folyt le. A vásár reggeli 9 órakor nyitott meg. Összesen 190 termelő mutatta be árpamintáit, melyek együttvéve 120.000 mm. eladandó árut képviseltek. A kiállított minták száma 300 volt, melyek nagyjából Nyitra-, Bars-, Hont-, Nógrád- és Pozsonymegyéből valók. A kereskedők nem tanúsítottak nagy vételkedvet a vásáron, minek oka abban rejlik, hogy a nyitrai árpavásáron megjelent termelők nem voltak hajlandók árpájukat 7 forinton elvesztegetni akkor, mikor a cseh árpákért 10 forinton felüli árakat fizetnek. A termelők azonban 9 frtos árakat joggal követelhetek s számításuk nem alaptalan, mert ha a nem kimeríthetetlen cseh- és morva árpaforrások kiapadnak, akkor a magyar sörárpaért is megfognak fizetni a 9 frtot. A sörárpaüzlet a közel jövőben nagy lendületet fog venni és pedig azért, mert a sörárpa kevés s a cseh- és morva készletek addig feldolgoztatnak. Kilátásunk van tehát arra, hogy az O. M. G. E. által rendezendő árpakiállítás és vásárhoz fűzött reményeink a vásár sikerültét tekintve valószínűleg fognak, annyival inkább, mert az innen Bécsbe felküldött árpaminták az ez évi árpatermést tekintve, kiváló minőségük által nem csak feltűnést keltettek, hanem legnagyobb részüket a jury kitüntetésre is méltatta, a mint az jelen számunk vegyes közleményeiben olvasható. Fel van tehát keltve a külföldi kereskedők érdeklődése az O. M. G. E. által rendezendő árpavásárra, a kik azt bizonyára nagy számban fogják felkeresni, annyival inkább, mert a nyitrai árpavásáron igen kevesen jelentek meg közülök.

KERTÉSZET, SZŐLŐSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Gyümölcstermésünk az 1895-ik évben.

Az idei gyümölcstermés eredménye közepesen aluli, ha pedig a múlt évi termés-eredményt vesszük alapul, akkor határozottan rossz. Nagy kárt tettek a tavaszi esőzések, sokan rovarkárok ellen panaszkodnak.

Ez irányban több tudomásunkra jutott esetben védekezés egyáltalában nem történt. A gyümölcs minőségére nézve is gyenge közepes, kedvező kivételt az alma képezi, amely a legtöbb vidéken jól sikerült, legjobban Erdélyben s a határos vármegyékben. Szepes vármegyében és Lőcsén váratlanul bő alma-termés van. Általában a csemegeszlőre is türethető lefolyású volt az időjárás. Az Alföld s a dunántúli vármegyék legtöbb részén jó szüretet jeleznek. Ugyanezen zónákon a görög- és sárgadinnye is meglehetősen, bár mennyiségre nézve a múlt évi eredményt nem üti meg. Általában panaszkodnak az idén az őszi barack ellen; rossz a szilva is. A kőrtetermés igen változó, a mi ezen gyümölcsnem fajtáinak külön igényeiből folyik, általában véve azonban ez is gyenge.

Az értékesítési viszonyok a teljes szervezetlenség képét tüntetik fel.

Az arajánlatok a legeltérőbbek, óriási különbözésekkel. Bár a bejelentett árak általában nem magasak, főként, ha tekintetbe vesszük, hogy minden termelő valószínűleg az ármaximumokat jegyeztette, mégis szembe-ütünk, hogy az árakat több helyről ugyaszólván ötletszerűleg szabták meg. A termés-eredményekhez s a forgalmi viszonyokhoz képest helyenként előszereteti, viszont kényszer-árakkal találkozunk. A kisebb termelőkkel közvetítő üzerek csinálják a vásárt, egyes helyeken azonban már örvendetes példákra akadunk, hol társulás útján igyekeznek kihasználni az értékesítési konjunkturákat.

Könnyebb áttekinthetőség kedvéért az országot négy zónára osztottuk fel, melyek úgy a gyümölcs termelésére befolyó klimatikus viszonyaira, talajalakzatukra, valamint geográfiai fekvésükre nézve meglehetősen szabatosan vannak határolva. Ezek: 1. a nagy magyar Alföld, 2. a dunántúli, 3. a felvidéki, 4. az erdélyi s határos vármegyék.

I. Nagy magyar Alföld.

A gyümölcstermés általában közepesen aluli. Legjobban sikerült az alma s szőlő, igen rossz az őszi barack.

1. *Bács-Bodrog* megye. Átlagos termés rossz. Türethető a szőlő s alma, legrosszabb a barack. *Madaras* községben múlt évben jó termés lévén, az alma és szilva potom áron kelt, sőt vevők egyáltalán nem akadván, a készlet egy része a szőlőkertben kinn rothadt.

2. *Békés* megye. Átlagos termés közepes. Legjobb a szőlő, nem sikerült az őszi barack. Az almában a férges kárt tettek. Általában csak jelentéktelen készletek vannak eladásra.

3. *Bereg* megye. (Déli alföldi rész). Átlagos termés közepes. Legjobb a szőlő, legrosszabb az alma. *Bánóczy* Endre ev. ref. lelkes Muzsalyban nagyobb mennyiségű eladó (must-) alma és (aszaló-) szilvakészletet jelez.

4. *Bihar* megye. Átlagos termés jó közepes. Legjobb az alma, legrosszabb a barack s körte. Saáp községből panaszolják, hogy a jég teljesen tönkretette a termést.

5. *Csanád* megye. Átlagos termés rossz. Türethetően csak a szőlő sikerült. Általában inkább csak házi szükségletre termelnek.

6. *Csongrád* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Legjobb a szőlő, helyenkint sikerült az alma is. A termelés kismérvű.

7. *Hajdu* megye. Átlagos termés jó. Az alma kitűnően sikerült. Hajdu-Böszörményben nagy mennyiségű eladó (must-) alma-készletet jeleznek; az értékesítéssel meg vannak akadva.

8. *Jász-Nagy-Kun-Szolnok* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Legjobb az alma, barack legtöbb helyen egyáltalán nem termelt az idén, szőlő is csak kevés.

9. *Pest* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Legjobb a szőlő, legrosszabb az alma. A főváros közelsége következtében az értékesítésben nincs fennakadás, bár ez közvetítők útján történik.

10. *Szabolcs* megye. Átlagos termés gyenge közepes, helyenkint azonban jó is. Legjobb a szőlő, legrosszabb a szilva. Leginkább a csemege-szlő értékesítésével vannak megakadva, a mely körülmény az újban nagy terjedelemben létesített homoki szőlőknek tulajdonítandó, melyek gyümölcsözés alá kezdenek jönni.

11. *Szatmár* megye. Átlagos termés közepes, helyenkint jó. Legjobb az alma és a körte, rossz a barack. Javarészt házalókra támaszkodnak.

II. Dunántúli vármegyék.

Az átlagos termés rossz. Egyedül a szőlő sikerült türethetően s helyenkint az alma, mit különben a legkiterjedtebb mértékben termelnek.

1. *Baranya* megye. Átlagos termés rossz. Türethető a szőlő, egyes helyeken azonban a jégverés ezt is tönkretette. Az idén nagyobb fölös készlet semmiből sincs.

2. *Esztergom* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Legjobb a szőlő, nem sikerült az alma s körte. A vevőt bevárják.

3. *Fehér* megye. Átlagos termés rossz. Az almában (Török-Bálint, Masánszki, Tafota) a férges nagy kárt tett. Dr. *Kemény* Kálmán Rácz-Almásról közli, hogy a község összes gyümölcstermését egy ismeretlen rovar teljesen tönkretette; vizsgálat erre nézve nem történt.

4. *Győr* megye. Átlagos termés rossz. Türethető a szőlő, nem sikerült az alma s körte. Pataház községből írják, hogy a gyümölcsöt bécsi kofák viszik el.

5. *Moson* megye. Átlagos termés rossz. 6. *Somogy* megye. Átlagos termés rossz. Türethető termést csak szőlőből említenek.

7. *Sopron* megye. Átlagos termés rossz. Helyenkint a körte sikerült. Eladásra kevés terem, ennek van vevője.

8. *Tolna* megye. Átlagos termés igen rossz. Általában kevés gyümölcsöt produkál.

9. *Vas* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Legjobb a körte és alma, de ez igen egyenlőtlen, mert helyenkint ugyancsak legrosszabbak. A barack egyáltalán nem sikerült. A közvetítőket bevárják. V. Hodász községből írják, hogy a gyümölcsöt helyben bécsi kereskedők veszik meg.

10. *Veszprém* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Türethető a szőlő, nem sikerült a barack. Eladásra számottevő készlet nincs.

11. *Zala* megye. Átlagos termés rossz. Türethető a szőlő és alma; a barack igen rossz. Panaszolják a virágzásokor uralgott hideg esőket. Az értékesítés — rendes vevők híjában — igen nehézkes.

III. Felvidéki vármegyék.

Ebben a zónában a termés-eredmény a legváltozóbb volt, a mi a Felvidék klímájának természetéből folyik. Átlagos termés rossz, helyenkint azonban jó is; legjobban az alma.

1. *Abauj-Torna* megye. Átlagos termés jó. Legjobb az alma, legrosszabb a barack. Esőzések ellen panaszkodnak. Javarészt piaczi elárúsításra s ipari feldolgozásra termelnek.

2. *Bars* megye. Átlagos termés igen rossz. A szilva helyenkint sikerült, legrosszabb az alma. Közvetítőre támaszkodnak.

3. *Borsod* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Türethető a szőlő.

4. *Gömör* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Türethető az alma, rossz a barack. Rendes vevő kivételes.

5. *Heves* megye. Átlagos termés rossz. Türethető a szőlő. Rendes vevő kivételes.

6. *Hont* megye. Átlagos termés rossz. Csekély alma (Calville) termelt.

7. *Komárom* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Türethető a szőlő, rossz az alma. Rendes vevők vannak.

8. *Nyitra* megye. Átlagos termés rossz. Az alma- s körte-termésben helyenkint nagy a változás.

9. *Nógrád* megye. Átlagos termés rossz. Legtürethetőbb a szilva; rossz a körte s barack. A férges sok kárt tettek. Legtöbb almát szoktak eladni (arany- és bőrregett), a vevőt bevárják.

10. *Pozsony* megye. Átlagos termés rossz. Az eredmény almából s szilvából egyes helyeken igen változó. *Kubinyi* György Nagy-Szombatról írja, hogy az idén porosz kereskedők nagyobb mérvű almabevásárlást tettek.

11. *Sáros* megye. Átlagos termés jó. Legjobb az alma (Arany Parmen), legrosszabb a barack. Közvetítőkre támaszkodnak.

12. *Szepes* megye. Átlagos termés jó. Igen jól sikerült az alma, leggyengébb a körte és szilva. Lőcsén az idei jó termés következtében egy ad hoc szövetkezet létesült, mely a gyümölcseladást közvetíti.

13. *Trencsén* megye. Átlagos termés közepes.

14. *Ugocea* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Türethető a szőlő, rossz a barack. Rendes vevő nincs.

15. *Ung* megye. Átlagos termés rossz. Türethető az alma. Rendes vevő nincs.

16. *Zemplén* megye. Átlagos termés gyenge közepes. Türethető a szőlő s helyenkint az alma, rossz a körte s a barack. Általában közvetítőkre támaszkodnak.

17. *Zólyom* megye. Átlagos termés közepes. Legjobban sikerült az alma. Eladásra számottevően nem termel.

IV. Erdély s a határos vármegyék.

Átlagos termés közepes. Az alma jól sikerült.

1. *Alsó-Fehér* megye. Átlagos termés közepes. Legjobb az alma s szőlő. A termelés inkább házi szükséglet fedezésére szorítkozik.

2. *Arad* megye. Átlagos termés rossz. Türethető a szőlő.

3. *Beszterce-Naszód* megye. Átlagos termés közepes. Legjobb az alma.

4. *Csik* megye. Átlagos termés közepes. Az alma s körte jól sikerültek. A gyümölcsöt ügynökök vásárolják össze.

5. *Kolozs* megye. Átlagos termés közepes. Helyenkint a körte jól sikerült.

6. *Krassó-Szörény* megye. Átlagos termés közepes. Igen szép alma (masánszki) és cseresnye terem, de vevő nincs.

7. *Maros-Torda* megye. Átlagos termés jó. Legjobb az alma (Batul, Ponyik) s körte (erdei vajonez, Klairgeau). Geges községben almából s körtéből nagy a kivitel évente; ide járnak vásárlók Pest- és Sopronmegyéből is. Szentháromság községben a termelők vállalkoznának összeállva, nagyobb mennyiségű almát s körtét szállítani, itt és legtöbb helyen ez idő szerint ügynökök csinálják a vásárt.

8. *Máramaros* megye. Átlagos termés jó közepes. Legjobb az alma. Huszt és Felső-Visó községből panaszkodnak a nehéz értékesítés miatt, a forgalmat a vasuti állomás távolsága lehetetlenné teszi.

9. *Torda-Aranyos* megye. Átlagos termés jó közepes. Legjobb az alma. Rendes vevő kivételes.

Néhány vármegyéről az innen nyert adatok csekély száma folytán egyáltalán nem emlékezhettünk meg.

Csemege-alma.

A termelő neve	L a k h e l y e	M e g y e	Ez évi termése	Eladó készlet	Egy m. m. ára	
			m. m.	m. m.	forint	kr.
I. Nagy magyar Alföld.						
Bajai gyümölcsészeti egyesület	Baja	Bács	10	10	16	—
Steiner Armin	Nagy-Marja	Bihar	100	80	—	—
Baresay Károly	Szeged	Csongrád	25	25	16	—
idb. Fazekas Gábor	H.-Böszörmény	Hajdú	—	5-600	5-8	—
Bukó István	Zalkod	Szabolcs	8	8	6	50
Vásárhelyi Gyula	Nagy-Bánya	Szatmár	25	25	8-10	—
Török András	Nagy-Sikarló	"	6	3	12	—
Schönherr Antal	Nagy-Bánya	"	100	100	10-15	—
Méder Ferencz	"	"	20	10	—	—
ifj. Szegedy Antal	Darnó	"	100	100	7	—
Rosenfeld Ignác	Czégény-Dányad	"	200	170	16	—
Ovári Szeőke Barna	Szatmár-Udvari	"	80	10	12	—
gróf Degenfeld Sándor	Erdőszada	"	—	20	10	—
Szerencsy József	Nagy-Bánya	"	500	500	12	—
Beregszászy Sámuel	"	"	—	40	—	—
II. Dunántúli vármegyék.						
Patzolt Dezső	Barátfalu	Mosony	10	9	12	—
Hoffer Pál	Kis-Márton	Sopron	40	30	8	—
Jesztl József	Kiszléd	Vas	20	20	4	—
ifj. Popp Ferencz	Léka	"	30	30	1	50
Rupprecht Tasziló	Város-Hodász	"	5	5	—	—
Kováts Sándor	Nagy-Görbő	Zala	3	3	—	—
Tóth Lajos	Zala-Mihályfa	"	—	2	—	—
III. Felvidéki vármegyék.						
Frindt Antalné	Bodolló	Abauj-Torna	16	14	15	—
Sziklay Ede	Jánok	"	10-15	—	16	—
Bellis János	Hilyó	"	10	10	—	—
özv. Semsey Jenőné	Lacza	"	—	8	28	—
Ferjancsik Jánosné	Palanka	Gömör	—	7	—	—
Koncsék János	Rédona	"	15	15	7	—
Matisz Károly	Csetnek	"	30	—	—	—
Mariányi Antal	Nagy-Rőcző	"	3	2	5	—
Czibun Emil	Jolsva	"	5	3	10	—
Mikulás Imre	Csetnek	"	4	4	8	—
Schmidt Ferencz	Selmeczbánya	Hont	—	20	8	—
Czeiczél Ignác	Tuzsina	Nyitra	20	15	6	—
Péchy Ernő	Péchuufalu	Sáros	20-25	20-25	10	—
Eiszelt Antal	Kis-Szeben	"	500	400	8	—
Kárpáti József	"	"	600	600	5-6	—
özv. Bosnyák Lajosné	Lőcse	Szepes	8	6	13	—
Szenovicz Sámuel	"	"	6	3	12	—
Édeskuty Emma	"	"	7	5	12	—
Klein Pál	"	"	4	3	13	—
Klein László	"	"	6	4	12	—
Schréter Gyula	"	"	6	3	12	—
Saza András	"	"	6	4	11	—
Braunert Samuné	"	"	3	3	13	—
Spengel Emil	"	"	5	4	13	—
Mednyánszky	Medne	Trencsén	100	100	12	—
dr. Skultéty Tivadar	Nagy-Szőllős	Ugocsa	12	12	16	—
Soszték János	Telepőcz	Zemplén	3	3	6	—
Riedl Ferencz	Golop	Zemplén	200	70	12	—
Wiczmansky Ödönne	Butka	"	50	50	—	—
gr. Kondenrove Ferencz	Zamutó	"	150	150	5	50
Kastély Miklós	Golop	"	50	46	10	—
Sulyánszky Ferencz	Szelce	Zólyom	12	8	5	—
IV. Erdély és határos vármegyék.						
Weres Sándor	Sárd	Alsó-Fehér	16	10	12	—
Gulácsy Dezső	Gulács	Bereg	100	100	15	—
Wohl-Wihl Albert	Lekencze	Besztercze-Naszód	120	60	6	—
Posner Károly	Pintak	"	60	60	9	50
ifj. Demeter Károly	Gyula	Kolozs	2	2	10	—
Ocsvay Berta	"	"	5	4	10	—
Böjthe Ödön	Erdő-Csinád	Maros-Torda	50	30	5	—
Tatár Ferencz	Kis-Ilye	"	35	30	9	—
Pálffy Károly	"	"	15	15	4	50
Hajdú István	"	"	30	25	4	50
Nagy Zsigmond	Makfalva	"	1000	1000	6	—
Szabó György	Szentháromság	"	8	8	6	—
Suba Péter	Geges	"	1000	1000	6	—
Kis Károly	"	"	1000	1000	6	—
Kis József gegesi	"	"	1000	1000	6	—
Gál Elek	"	"	1000	1000	6	—
Dósa Elek	Nagy-Ernye	"	8-10	8	—	—
Spachtholz József	Makfalva	"	20	20	14	—
Geitner Gusztáv	Sziget	Máramaros	—	50	6	—
Markovics János	F-Visso	"	20	20	9	—
Demjánovics Endre	"	"	—	20	9	—
Gyöngyösi István	Doltha	"	30	20	5	—
Beteg Sándorné	Zilah	Szilágy	—	20	8	—
Miksa Elek	Mező-Szengyel	Torda-Aranyos	—	25	12	—
Beteg Ferencz	Hadrév	"	—	40	10	50
	Mező-Szengyel	"	—	100	7	—

Must-alma.

I. Nagy magyar Alföld.						
Id. Fazekas Gábor	H.-Böszörmény	Hajdu	—	6-800	3-4	—
Gr. Degenfeld Sándor	Erdőszada	Szatmár	300	300	5	—
Szerencsy József	Nagybánya	"	1500	1500	5	—
Schönherr Antal	"	"	100	100	4-6	—
Méder Ferencz	"	"	50	50	—	—
ifj. Szegedy Antal	Darnó	"	40	30	3	—
II. Dunántúli vármegyék.						
Kápler Ferencz	Város-Szalónok	Vas	10	10	5	—
Rupprecht Tasziló	Város-Hodász	"	10	10	—	—

Must-alma.

m. m. ára kr.	A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése	Eladó készlet	Egy m. m. ára	
				m. m.	m. m.	forint	kr.
	III. Felvidéki vármegyék.						
	Bellit János	Hilyő	Abauj	40-50	40-50		
	Özv. Semsey Jenőné	Lacza	"		8	12	—
	Matisz Károly	Csetnek	Gömör	50			
	Barilla János	Murány	"	8	8	8	—
50	Mayer Manó	Dobsina	"	5-6	5-6	5	—
	Mikulás Imre	Csetnek	"	6	6	6	—
	Eiszelt Antal	Kis-Szeben	Sáros	100	100	6	—
	Péchy Ernő	Péchuifalu	"	30-35	30-39	6	—
	Klein Pál	Lőcse	Szepes	7	5	7	—
	Klein László	"	"	9	5	7	—
	Schréter Gyula	"	"	10	5	6	—
	Szaksa András	"	"	15	8	6	—
	Braunert Samuné	"	"	5	3	7	—
	Spengel Emil	"	"	7	5	7	—
	Özv. Bosnyák Lajosné	"	"	15	11	7	—
	Szenmovitz Sámuel	"	"	10	5	6	—
	Édeskuty Emma	"	"	12	10	7	—
	Mednyánszky	Medne	Trenesén	100	100	3	—
	Kastély Miklós	Golop	Zemplén	90	80	5	—
	Sosztek János	Telepóc	"	10	10	4	50
	IV. Erdély és határos vármegyék.						
	Wohl-Wihl Albert	Zelence	B.-Naszód	60	60	1	20
	Nagy Zsigmond	Geges	M.-Torda	500	500	4	—
	Szabó György	Szentháromság	"	4	4	4	—
	Suba Péter	Geges	"	500	500	4	50
	Kis Károly	"	"	500	500	4	50
	Kis József	"	"	500	500	4	50
	Geitner Gusztáv	F.-Vizsoly	Máramaros	70	70	3	60
	Markovics János	"	"	65	65	3	75
	Demjánovics Endre	Dolha	"	40	20	2	—
	Gr. Degenfeld Sándor	Hadad	Szilágy		50	4	—
	Gyöngyösi István	Zilah	"	200	200	3	50
	Beteg Sándorné	M.-Szengyel	T.-Aranyos	25	25	6	—
	Miksa Elek	Hadrév	"	80	80	8	50

Téli körte.

m. m. ára kr.	A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése	Eladó készlet	Egy m. m. ára	
				m. m.	m. m.	forint	kr.
	I. Nagy magyar Alföld.						
	Bajai gyümölcsészeti egylet	Baja	Bács-Bodrog	8	8	20	—
	Gulácsy Dezső	Gulács	Bereg	40	40	20	—
	Steiner Armin	N.-Marja	Bihar	25	16		
	Baresay Károly	Szeged	Csongrád	4-5	4-5	30-35	—
	Id. Fazekas Gábor	H.-Böszörmény	Hajdu		100-200		
	Randé János	Solymár	Pest	2	2	12	—
	Szerencsy József	Nagybánya	Szatmár	200	200	10	—
	Török András	Nagysikarló	"	2	1	15	—
	Méder Ferencz	Nagybánya	"	10	10		
	Beregszászy Sámuel	"	"		5		
	Ifj. Szegedy Antal	Darnó	"	50	50	10	—
	II. Dunántúli vármegyék.						
	Milános Iván	Pataháza	Győr	2	2	24	—
	Káplér Ferencz	Város-Szalonok	Vas	3	3	12	—
	Tóth Lajos	Z.-Mihályfa	Zala		2		
	III. Felvidéki vármegyék.						
	Frindl Antalné	Bodolló	Ab.-Torna	10			
	Sziklay Ede	Jánok	"	3		20	—
	Matisz Károly	Csetnek	Gömör	5			
	Bélik Iván	Alsó-Vály	"	10	10	8	—
	Jeney Ernő	Füss	Komárom	20	10	16	—
	Eiszelt Antal	Kis-Szeben	Sáros	50	30	14	—
	Péchy Ernő	Péch-Ujfalu	"	4-5	4-5	16	—
	Kárpáti József	Kis-Szeben	"	100	100	8	—
	Klein Pál	Lőcse	Szepes	3	2	16	—
	Braunert Samuné	"	"	2	1	17	—
	Spengel Emil	"	"	3	2	15	—
	Özv. Bosnyák Lajosné	"	"	4	2	16	—
	Szenmovicz Sámuel	"	"	2	2	15	—
	Édeskuty Emma	"	"	2	2	15	—
50	Mednyánszky	Medne	Trenesén	50	50	12	—
50	Gróf Kondenhove Ferencz	Zamutó	Zemplén	10	10	5	50
	Kastély Miklós	Golop	"	100	100	20	—
	Sosztek János	Telepóc	"	1	1	6	—
	Sujánszky Ferencz	Szeleze	Zólyom	5	2 1/2	5	—
	IV. Erdély és határos vármegyék.						
	Pösner Károly	Pintak	B.-Naszód	60	60	9	90
	Nagy Zsigmond	Geges	Maros-Torda	100	100	7	50
	Suba Péter	"	"	100	100	7	50
	Kiss Károly	"	"	100	100	7	50
	Kiss József	"	"	100	100	7	50
	Bőjtő Ödön	Erdő-Czinád	"	20	20	7	—
	Betegh Ferencz	Mező-Kengyel	Torda-Aranyos	20	20	8	—
	Betegh Sándorné	"	"		10	20	—
50	Miksa Elek	Hadrév	"		2	16	50

Őszi barack.

m. m. ára kr.	A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése	Eladó készlet	Egy m. m. ára	
				m. m.	m. m.	forint	kr.
	I. Nagy magyar Alföld.						
	Bajai gyümölcsészeti egylet	Baja	Bács	1	1	10	—
	Szobonya Bertalan	Horgos	Csongrád	10-15	10	40	—
	Szerencsy József	Nagybánya	Szatmár	10	10	8	—
	II. Dunántúli vármegyék.						
	Török József	Szt-Tamás	Esztergom	—	30	12	—
	Hoffer Pál	Kismárton	Sopron	10	8	8	—
	III. Felvidéki vármegyék.						
	Forster Géza	Concohat	Komárom	1	1	32	—
	Kastély Miklós	Golop	Zemplén	8	8	40	—

Csemege-szőlő.

A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése m. m.	Eladó készlet m. m.	Egy m. m. ára forint kr.
I. Nagy magyar Alföld.					
Bánóczy Endre	Muzsaly	Bereg	15	10	30
Nagel Sándor	Baja	Bács-Bodrog	20	10	28
Bajai gyümölcsészeti egyesület	"	"	30	30	30
Barcsay Károly	Szeged	Csongrád	50-80	50-80	30-35
Szobonya Bertalan	Horgos	"	150	110	46
Dósa Géza	Jász-Apáti	J.-N.-K.-Szolnok	4	2	20-30
Hufnagel Jakab	Sziget-Ujfalu	Pest	200	200	20
Szettner Jakab	"	"	100	100	—
Randé János	Solymár	"	20	20	25
Bukó István	Zalkod	Szabolcs	10	—	25
Szerencsy József	Nagybánya	Szatmár	100	100	25
II. Dunántúli vármegyék.					
Török József	Szt.-Tamás	Esztergom	—	80	30
Vimmer Imre	Muzsla	"	80	80	22
Milanes Iván	Pataháza	Győr	15	15	40
Hoffer Pál	Kismarton	Sopron	1000	995	20
Csákvári uradalom	Csákvár	Zala	20	20	30
Herteiczy Ferencz	L.-Tomaj	"	nagy mennyiség	nagy mennyiség	30-50
Baán Kálmán	Z.-Szabár	"	40	40	28
III. Felvidéki vármegyék.					
Keréjkártó Béni	M.-Csáth	Borsod	—	40	—
Beélik Iván	Alsó-Vály	Gömör	10	10	15
Schröder Lajos	Gyöngyös	Heves	20	20	30
Klimó Pál	"	"	50	50	30
Csató Ödön	"	"	20	15	20
Kleinkauf György	Letskés	Hont	20	20	15-20
Forster Géza	Concohat	Komárom	80	80	35
Rátonyi Ákosné	Halmi	Ugocsa	—	20	35
dr. Skultéty Tivadar	N.-Szőlős	"	20	20	30
Kastély Miklós	Golop	Zemplén	71	69	40

Szilva.

I. Nagy magyar Alföld.					
A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése	Eladó készlet	Egy m. m. ára
Bajai gyümölcsészeti egyesület	Baja	Bács-Bodrog	2	2	3 20
Nagel Sándor	"	"	10	9	3
Szerencsy József	Nagy-Bánya	Szatmár	1050	1000	3 50
Török András	Nagy-Sikarló	"	50-60	50-60	16
Schönherr Antal	Nagy-Bánya	"	20	20	—
Ifj. Szegedy Antal	Daró	"	100	80	5
II. Dunántúli vármegyék.					
Török József	Szt.-Tamás	Esztergom	—	60	8
Hoffer Pál	Kismarton	Sopron	200	190	6
Ifj. Popp Ferencz	Léka	Vas	60	60	1 50
III. Felvidéki vármegyék.					
özv. Semsey Jenőné	Lacza	Abauj	—	6	6
Benkovics Ernő	Pusztta-Szt.-Kereszt	Bars	20	20	—
Bélik Iván	Alsó-Vály	Gömör	50	50	6
Matisz Károly	Csetnek	"	12	—	—
Kekés János	Pásztó	Heves	20	—	—
Zugschwerdt Antal	Tata	Komárom	50	30	6
Cziczel Ignác	Tuzsina	Nyitra	16	10	4
Eiszelt Antal	Kis-Szeben	Sáros	400	200	4
Eleőd Simon	Soovár	"	80-100	40	2 50
Péchy Ernő	Péchy-Ujfalu	"	30-35	30-35	5
Kárpáti József	Kis-Szeben	"	1000	1000	2-3
Schréter Gyula	Lőse	Szepes	3	2	8
Spengel Emil	"	"	2	1	9
özv. Bosnyák Lajosné	"	"	5	3	9
Édeskuty Emma	"	"	6	4	9
Wiczmány Ödön	Buttka	Zemplén	100	100	—
Pusztay Mihály	Tállya	"	30-40	30-40	6
Sosztek János	Telepocz	"	15	15	5
IV. Erdély és határos vármegyék.					
Bánóczy Endre	Muzsaly	Bereg	100 veka	25 veka	egy veka 1
Gulácsy Dezső	Gulács	"	400	400 m. m.	2
Betegh Ferencz	Mező-Szengyel	Maros-Torda	—	70-80	5
Hajdú István	Kis-Ilye	"	15	15	2 40
Markovics János	F.-Vissó	Mármaros	—	12	4

Görög-dinnye.

I. Nagy magyar Alföld.					
A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése drb.	Eladó készlet drb.	Egy drb. ára
Bajai gyümölcsészeti egyesület	Baja	Bács	1000	950	5
Id. Fazekas Gábor	H.-Böszörmény	Hajdu	—	25-30.000	4-10
Dósa Géza	Jász-Apáti	J.-N.-K.-Szolnok	1200	200	—
Bukó István	Zalkod	Szabolcs	1000	—	—
II. Dunántúli vármegyék.					
Ótoeska Géza	Gyula	Baranya	3-600	500	—
III. Felvidéki vármegyék.					
Schröder Lajos	Gyöngyös	Heves	1000	1000	10
Forster Géza	Concohat	Komárom	50	50	40
Kastély Miklós	Golop	Zemplén	3897	800	21

Sárga-dinnye.

I. Nagy magyar Alföld.					
A termelő neve	Lakhelye	Megye	Ez évi termése	Eladó készlet	Egy m. m. ára
Bajai gyümölcsészeti egyesület	Baja	Bács	10000	9500	8
Id. Fazekas Gábor	H.-Böszörmény	Hajdu	—	2-300	4-8
Dósa Géza	Jász-Apáti	J.-N.-K.-Sz.	500	100	10
Szerencsy József	Nagy-Bánya	Szatmár	200	—	15-20
II. Dunántúli vármegyék.					
Ótoeska Géza	Gyula	Baranya	4-5000	3000	—
Hoffer Pál	Kis-Marton	Sopron	200	150	15
III. Felvidéki vármegyék.					
Schröder Lajos	Gyöngyös	Heves	600	—	10-20
Forster Géza	Concohat	Komárom	300	—	30
Balog Kálmán	Füss	"	600 m. m.	3000 db.	1 m. m. 8
Kastély Miklós	Golop	Zemplén	1795	700	35
Pusztay Mihály	Tállya	"	400	300	20
IV. Erdély és határos vármegyék.					
Molnár Lajos	Györök	Arad	300-400	200	40-60

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
László főherceg meghalt	1425
V. (őrszi) luxus-lóvásár. — Őrszi gyümölcs vásár.	
— VIII. országos sörárpakiállítás és vásár.	
Felhívás komlótermelőinkhez.	1426
Gyümölcsstermésünk.	1426
Növénytermelés.	
Lentermelésünk érdekében.	1427
Az állati trágya okszerű kezeléséről. <i>Jattka F.</i>	1429
Allattenyésztés.	
Egy érdekes etetési kísérlet.	1430
Gazdasági gépészet.	
Uj répaarató gép.	1431
Gazdasági növénytan.	
Beteg szőlővesszők.	1432
Állategészségügy.	
Védekezés a háziállatok fertőző betegségei ellen	
<i>Marek József</i>	1433
Irodalom.	
Egy 300 kat. hold kiterjedéssel bíró gazdaság	
üzemterve. <i>Hensch Árpád.</i>	1435
Ievélszekrény	1435
Gazdasági egyesületek	1436
Lótenyésztési jutalomdíjazás Csornán. — A	
békésvármegyei gazd. egyesület. — Tenyész-	
állatdíjazás és terménykiállítás Ruszton. — A	
szolnok-doboka vármegyei gazdasági egyesület.	
— A nyitrai árpavásár.	1436
Kertészet, Szőlőszet.	
Gyümölcsstermésünk az 1895. évben.	1437
Vegyesek.	1441
Személyi hírek. — Megbízások. — Eljegyzés.	
— Esküvő. — Halálozások. — Figyelmeztetés.	
— „Köztelek“ Zsebnaptára és Évkönyve	
1896-ra. — Kiténtett magyar sörárpakollekció	
a bécsi kiállításon. — A fővárosi szőlőtelep	
termésének elővezése. — Terménykiállítás	
Bécsben. — Sertésbeviteli engedély. — Szarvas-	
marhadíjazás Lugoson. — A millenáris ki-	
állítás köréből. — Allatforgalmi intézkedések.	
— Népies löverseny Kaposváron. — A do-	
hányjövődék. — Szarvasmarha-díjazás.	1442
Kereskedelem, Tőzsde.	1443
Budapesti gabonátőzsde. — Abraktakarmányok.	
— Határidők árfolyama Budapesten. — Hatá-	
ridők árfolyama külföldön. — Vetőmagvak.	
— Szeszlet. — Élelmiszerek a budapesti heti-	
vásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Allat-	
vásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. —	
Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti szuró-	
marhavásár. — Kőbányai sertésvásár. — Inga-	
lanok árverései (20000 forint becsértéken felül)	1444
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	1444
Személyi hírek. Ifj. <i>Paikert</i> Alajos, az	
O. M. G. E. titkára, Francia-, Angol-, Skót-	
és Irországban tett tanulmányutjáról vissza-	
érkezett és hivatalos működését újból meg-	
kezdte. — Ifj. <i>Sporzon</i> Pál, a debreczeni gazd.	
tanintézet ny. r. tanára e napokban hosszabb	
tanulmányutra ment Németországba, honnan	
e hó vége felé fog visszatérni.	
Megbízások. A földmivélségügyi miniszter <i>Neu-</i>	
<i>bauer</i> Gyula mezővárosi lakost s járási állatorvost, Mezőtur	
r. t. város területére, <i>Kuzma</i> Gusztáv dunaszerdahelyi	
lakost és uradalmi intézőt, <i>Pozsony</i> vármegye alsó-	
csallóközi járására és <i>Scandner</i> Ernő románfalvi la-	
koszt és birtokbélőt, <i>Nyitra</i> vármegye galgóczi járására	
nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.	
Eljegyzés. <i>Mlinkó</i> István bessenyeői birtokos	
eljegyezte <i>Szincsik</i> Erzsikét Egyeken.	
Esküvő. <i>Szilassy</i> Zoltán, az Országos	
Magyar Gazdasági Egyesület szerkesztő-tit-	
kárja, lapunk felelős szerkesztője, szeptember	
hó 4-én d. e. 11 órakor vezette oltárhoz bá-	
jos menyasszonyát, <i>Hegedüs</i> Rózsikát, <i>Hegedüs</i>	
<i>János</i> dr. fővárosi ismert orvos és bizottsági tag	
leányát. Tanúk voltak: <i>Hegedüs</i> József, a gróf	
<i>Károlyi</i> uradalmak jószágigazgatója és <i>Bányász</i> Gyula.	
Nyoszolyó leányok: <i>Hegedüs</i> Mariska, <i>Hegedüs</i>	
<i>Valéria</i> , <i>Hegedüs</i> Erzsike. Vőfények: <i>Hegedüs</i> Jenő, <i>Hegedüs</i>	
<i>Gyula</i> , <i>Hegedüs</i> Géza. A násznép sorában az	
örömszülőkön kívül ott voltak: <i>Hegedüs</i> Jó-	
zsefné, ifj. <i>Hegedüs</i> Ferencz, miniszteri osztály-	
tanácsos és neje, <i>Hegedüs</i> László pénzügyi	
főtanácsos, <i>Szilassy</i> Kálmán járásbíró és neje,	
<i>Szilassy</i> Árpád gyógyszerész. A	

szük családi körben lefolyt nászünnepe után az ifjú házaspár a d. u. 3 órai vonattal nász-
utra ment a magyar tengerpartra. Fogadja
szerkesztőtársunk legjobb szerencsekívána-
tinkat szép frigyéhez, melyet zavartalan
boldogsággal áldjon meg a Gondviselés.*)

Házasság. Gróf *Csáky* Albin volt kultuszminisz-
ter fia, gróf *Csáky* Károly honvédehadnagy oltár-
hoz vezette Budapesten földvári és bernáthfalvi
Földváry Valériát.

Halálozások. Felsőbüki *Nagy* Pál földbirtokos,
köz- és váltóügyvéd szeptember hó 2-án Sárváron
elhunyt. — *Hindy* Géza magyar államvasuti tisztvi-
selő, a „Magyar Föld“-nek több éven át volt segéd-
szerkesztője szeptember 4-én Pátyon elhunyt.

Figyelmeztetés. Miután lapunk
felelős szerkesztője *Szilassy* Zoltán huza-
mosabb ideig lesz távol a fővárosból,
kérjük a szerkesztőséget illető minden
küldeményt ne az ő nevére, hanem köz-
vetlenül a szerkesztőség címére küldeni,
nehogy az elintézendő megkeresések fenn-
akadást szenvedjenek.

**„Köztelek“ Zsebnaptára és Év-
könyve 1896-ra.** A *Rubinek* Gyula és
Szilassy Zoltán által — a legkiválóbb gazd.
íróink közreműködésével, szerkesztett „Köz-
telek“ Zsebnaptára és Évkönyve a „Patria“
nyomdarészvénytársulat kiadásában már a
folyó hó folyamán hagyja el a sajtót és
pedig a múlt évinél bővebb tartalommal
és csinosabb kivitelben. A zsebnaptárban
foglalt adatok és közhasznú tudnivalók a
lehetőségig kilettek bővitve és a még
hiányzó adatok pótolva, nemkülönben elő-
nyösen lett megváltoztatva a zsebnaptár
alakja is, a mely így a használatra (zseb-
ben való hordásra) alkalmasabb; a jegy-
zetekre szolgáló lapokat egy külön, a
naptárból kivethető perforált kis füzet
képezi, a mely ha a lapok elfogytak, má-
sik füzet által pótolható. Az évkönyv fel-
őleli az ország majdnem valamennyi bir-
tokosa, bérlője, gazdasági egyesülete, in-
tézete és hivatala teljesen megbízható
címét a lakhely és utolsó posta feltün-
tetésével, körülbelül 30,000 czímmel. A
zsebnaptár és évkönyv bolti ára 2 frt,
az O. M. G. E. tagjai és „Köztelek“ elő-
fizetőinek 1-50 frt. Postai küldésért 10
kr. Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhi-
vatalánál (Budapest; Köztelek.)

**Kiténtett magyar sörárpakollekció a
bécsi kiállításon.** Megirtuk már, hogy az
Országos Magyar Gazdasági Egyesület az
országos sörárpakiállításból a bécsi árpa-
kiállításra nagyobb mintagyűjteményt kül-
dött be, mely 41 árpamintából állott. Ehhez
csatlakozott a nyitrai vármegyei gazdasági egye-
sület kollekciója 30 mintával. Mint dr.
Rodiczky Jenő sürgönyileg jelenti, a magyar
sörárpák szép kiténtetésben részesülnek. Az
Országos Magyar Gazdasági Egyesület kol-
lekciója *diszokmányt*, a nyitrai vármegyei gazda-
sági egyesület pedig *jegyzőkönyvi elismerést*
nyert. 4 állami ezüstérem közül 3, 6 bronz-
érem közül 3, 5 *diszokmány* közül 4 a magyar
sörárpákra jutott. *Állami ezüstéremet* nyertek:
Hanák Kolozs (chevalier), dr. *Ofner* Oszkár
és *Gerstl* Gyula árpája. *Állami bronzéremet*:
Árpássy Imre, dr. *Suhajda* István (chevalier),

*) A lap technikai személyzete is őszinte szív-
ből kíván szerencsét szerett szerkesztőjük boldog
frigyéhez! Szedők.

Weisz Arthur árpája. *Egyleti diszoklevelet*:
Kolbenheyer Gyula, *Treumann* és fia, *Lánczy*
Béla (Hanna) árpája. *Egyleti ezüstéremet*: gróf
Chorinszky Igó (chevalier), gróf *Széchenyi*
Andor (chevalier), *Gorove* János (chevalier) és
báró *Steiger* Albert árpája. *Egysületi bronz-
éremet*: *Boronkay* László, *Lévai* béruradalom,
Mayer Viktor, *Vagyon* Moskó árpája. *Elis-
merő oklevelet*: *Szitta* Mihály (Gold-melon),
Otocska Béla (chevalier), báró *Sekendorff* Ár-
min (Hanna), *Bartakovics* Ágoston (chevalier),
Piaristák dörgicsei gazdasága (oregon) és br.
Stummer Sándor (probstei) árpája.

**A fővárosi szőlőtelep termésének elő-
vezése.** A fővárosi tanács a X. kerületi
minta (homok-)szőlőtelep idei termésének a
székes főváros által leszüretelendő 50 hekto-
liter bornak megfelelő mennyiségen felüli
részét, többől, nyilvános árverés útján a leg-
többet ígérőnek eladni határozta el, mely
ezélelől f. évi szeptember hó 14-én, délelőtt
10 órára árverést irt ki, mely a helyszínen
(X. ker., Kőbánya, Maglódi-ut) a következő
feltételek mellett fog megtartatni: 1. Az el-
adás töröl történik. Vevő az árverés napjá-
tól számított 14 nap alatt a szőlőt a szőlő-
és gyümölcs gazdasági intéző közbenjötté mel-
lett és felügyelete alatt egészben és gondosan
leszüretelni tartozik. Ha a szüretelés meg-
kezdett, azt egyfolytában folytatni s telje-
sen befejezni kell. 2. A leszüretelendő szőlő
körülbelül 1000 métermázsára tehető; kiki-
áltási ár métermázsánként tizenkét forint.
3. Az átvétel a X. kerületi előjáró s a szőlő-
s gyümölcs gazdasági intéző jelenlétében, a
leszüretelt szőlő megmázálása után történik.
4. A legtöbbet ígérő foglalóul 500 forintot
tartozik azonnal átadni. 5. A székes főváros
kiköti, hogy az általa leszüretelendő 50 hek-
toliter bornak megfelelő szőlőmennyiséget, a
Carbenet, *Merlott* és olasz rizling-fajokból
(egyenként mintegy 6—8 hektoliterre való)
és a mézes-fehér, burgundi, oteleo és ka-
darka-fajokból (egyenként 3—4 hektoliterre
való) veszi igénybe.

Terménykiállítás Bécsben. Mint érte-
sülünk, a bécsi terménykiállításon az első
díjat, az állami ezüst éremet magyar kiállító:
Agnelli József nyerte el 125 mintából álló
gyógynövény-kollekciójával. Bronzéremet
nyert *Rodiczky* Atilla (Kispest) olajnövé-
nyekkel, elismerő okmányt kapott a dél-
vidéki parasztyegyesület. A magkereskedők
közt az első díjat *Mauthner* Ödön budapesti
magkereskedő nyerte el. Ez igen szép ered-
mény, dacára annak, hogy a mint egy
jury-tagtól hirtel vészük, a bíráló-bizottság-
ban a magyar tagok aránytalanul csekély
számban voltak képviselve, miután a tag-
ságot elfogadták ugyan, de a bírálati eljá-
rásnál nagy részük nem jelent meg.

Sertésbeviteli engedély. A csehországi
cs. kir. helytartóság f. évi augusztus hó 23-án
kelt értesítése szerint élő sertések Magyar-
országból, Horvát-Szlavonországból és a meg-
szállott tartományokból az érvényben levő
feltételek mellett a csehországi Jungbunzlauba,
*Marienbad*ba és *Pardubitz*ba szállíthatók.

Szarvasmarhadíjazás Lugoson. A Krassó-
Szörénymegyei gazdasági egyesület f.
év szeptember 29-én és folytatólag októb.
6., 13. és 20-án Lugoson, Bálincezon, Orsován
és Uj-Moldován szarvasmarha-díjazást rendez.
Dijakul gazdasági eszközök, ekék és vas-
boronák osztatnak ki, melyekkel csak kis
birtokosok jutalmaztatnak. Díjaztatnak bérni,
szimenthali és pinzgauai telivérek és sikerült
keresztetések: borjúk, üszők, tehének, borjas-
tehének és bikák. Csakis saját tenyésztési
állatokkal lehet díjakért versenyezni. A díja-
zott állatot, ha az tehén vagy üsző, tulaj-
donosa még két évig megtartani köteles. A
díjazásra jelentkező tulajdonos tartozik köz-

ségi bizonyítvánnyal igazolni, hogy a bemutatott állat saját nevelése.

A millenniumi kiállítás köréből. Az erdészet kiállítás mezőgazdasági és erdészeti csoportjairól tájékoztató füzetet küldött szét a földművelési miniszterium kiállítási irodája. A füzet felsorolja, hogy a mezőgazdasági csoport 18, az erdészeti és vadászati csoport pedig 6 alcsoportra van osztva, a könnyebb áttekinthetőség céljából. A füzet mintegy kalauzál szolgál a kiállítás iránt érdeklődőknek a mennyiben az egyes alcsoportok mikénti elhelyezését, beosztását ismereti behatóan. A mezőgazdasági termények 4600 m² alapterülettel bíró nagy csarnokban helyeztetik el a 17 alcsoport, továbbá az egyes vármegyék mezőgazdasági állapotát feltűntető gyűjteményes kiállítások. E csarnok délkeleti sarkától 60—70 méternyire van felállítva a 960² területű borkóstoló-csarnok, ennek közelében van dr. Földváry László 250 m² alapterületű szőlészeti külön csarnoka. Külön csarnokok vannak felállítva az állami ménesbirtokok gyűjteményes kiállítására, az állandó tejjgazdasági kiállítás számára, a meteorológiai és időjelzési eszközök, a selyemtermékek, vízépítészeti ügyek, halászati, dohánytermelési, tejjgazdasági eszközök és tárgyak bemutatására. A magánosok által épített csarnokok közt *Albrecht* kir. herceg, *Fülöp Szász Coburg Gothai* herceg O. fenségeik, *Baththyány József* és *Wenckheim Frigyes* grófok csarnokait, *Mauthner* Ödön magkereskedő pavillonját és a „Gazdák budapesti tejjegyesületének” csarnokát sorolja föl és ismerteti a füzet. Az erdészeti csarnokban a már említett hat alcsoporton kívül különösen vonzó látványosságul fognak szolgálni a tulajdonképpeni erdészeti termékeken kívül a különböző fajú kitömött vadak, mint pl. küzdő szarvasok, szökellő zergék, dürgő fajdkakasok stb. stb., továbbá a vizimadaraknak nagy tömege festői csoportozatokban. Az időleges állatkiállítások céljaira a kiállítási területen kívül a m. kir. államvasutak u. n. deltájában egy külön 102,000 m² nagyságú terület vétetett igénybe. Ez időleges kiállítások ügyeit egy külön rendező-bizottság intézi. A füzet az állatkiállítások és kertészeti-, árapa-, komló- stb. kiállítások sorrendjének felsorolásával a bejelentési határidőt a térdíjak és más egyéb tudnivalókat közli, melyeket már részletesen ismertettünk lapunkban. A kiállítási iroda a füzetet az érdeklődőknek kívánatra megküldi.

Állatforgalmi intézkedések. A földművelésügyi miniszter értesítése szerint az osztrák belügyminiszter ur f. évi augusztus hó 28-án kelt rendelete szerint sertések Kecskemét városból az osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok városai közül további intézkedésig csupán Bécsbe a „Productiv-Gesellschaft der Wiener Fleischselcher” vágóhidjára vihetők be.

Népies lóverseny Kaposvárott. Somogy megye lótenyésztési bizottsága a f. év szeptember hó 10-én Kaposvárott népies lóversenyt rendez; a verseny programja a következő: I. Lóverseny. Mének és kanczák részére. Távfolság 2000 méter, díj: 200 korona. II. Kocsiverseny. Kétfogatú kocsik részére. A fogat egyik lóva lehet herélt is. Távfolság 8 kilométer díj 200 korona. A versenyekben csak somogy megyei gazdák vehetnek részt saját nevelésű lovakkal.

A dohányjövődék tíz év lefolyása alatt, illetőleg 1883. év végétől, az 1893. év végéig több, mint 10 millióval emelkedett, a mennyiben 1883. év végével a tiszta jövedelem 20.019.401 frt 69 kr. 1893. év végével pedig 30.834.269 frt 22 kr. volt. Ez aránylagos nagy emelkedés sem az 1894. évben, sem 1895. év első felében immár nem észlelhető, mert habár még mindig fokozatos többletet mutat is föl a két utolsó esztendő, a jövedék úgy látszik elérte egyelőre a kulminációt

pontját. A kedvezőtlenebb gazdasági viszonyok ellenére a dohányjövődék emelkedése Magyarországon azonban még mindig kedvezőbb, mint Ausztriában, mert Magyarországon a két legutolsó esztendőt összehasonlítva, az emelkedés 2.1%, míg ellenben Ausztriában csupán 0.8%.

Szarvasmarha-díjazás. A vas megyei gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 11-én Felső-Eőrön, szeptember hó 14-én Rohonezon és szeptember hó 18-án Kőszegen *tenyésztés- és ivadékdíjazásokat* rendez. Az egyesület a következő díjakat tűzte ki: Tehenekre 280 koronát, üszökre 280 koronát, közös használatra szánt bikákra 140 koronát, bika és üszőborjukra (félévestől egyéves korig) 80 koronát, összesen 680 koronát. Ezen díjakra pályázhatnak *vas megyei kisbirtokosok*, a pirostarka hegyi jellegű tájfajtaéhoz tartozó olyan állatokkal, melyek legalább egy év óta tulajdonukra képezik, a mely körülmény az illetékes községi előjáró bizonyítványával igazolandó. Kivételt képeznek az egyéves vagy ennél fiatalabb növendék-állatok, a melyekre nézve a kiállító csupán csak azt köteles igazolni, hogy azok tulajdonát képező tehéntől származtak. Az egyforma ivadékok közül a bíráló-bizottság előnyt ad a díjazásnál azoknak, a melyek az egyesülettől vásárolt tisztavérű bikától származnak. Egyforma jóságú, de külön ivarú ivadékok közül a bikaborjú előnyben részesül. Nagyobb tenyésztők által kiállított egyes állatok arany-, ezüst- és bronzéremmel díjaztatnak. Legalább 8 drból álló tenyészállat-csoport díjazására dísz- és elismerő okleveleket fog az egyesület kiadni. A már díjazott állatok közül csak azok lesznek ismét díjazhatók, a melyek más csoportba esnek vagyis a korábbi években üsződíjjal kitüntetett állatok most csak a tehéndíjra pályázhatnak, áll ez az ivadéka nézve is. Kivételt képeznek a közös használatra szánt községi bikák, a melyek esetleg ismételve is díjazhatók. Bármely díj azonban csak az esetben fog kiadani, ha a díjazandó állat tulajdonosa kötelezettséget vállal arra, hogy a tehenet és bikát 2, az üszőt pedig 4 évig tulajdonában megtartva, tenyésztésre használja és egyuttal mint tag, az egyesület kötelékébe lép.

Börzereform Oroszországban. Oroszországban a börzét új alapokon szervezik s az új szabályzat már készen is van, a melyet a pénzügyminiszter legközelebb a császár elé fog terjeszteni jóváhagyás végett. Szemben az eddig érvényes börze-szabályzattal, az új szabályzat a következő módosításokat tartalmazza. Mindenekelőtt meghatározza a börzének kereskedelmi célját, megengedi, hogy tőzsdék minden nagyobb kereskedelmi központokon szerveztessenek és azokat három osztályba sorozza. Az első osztályba fog tartozni a pétervári és moszkvai börze. A második osztályba tartoznak az odesszai, kievi, kostoni, varsani, kigár és libani börzék, míg a nisni-novgorodi terménytőzsdé és valamennyi más tőzsde a harmadik osztályba soroztatik. Az új szabályzat csak az első és második kategóriába tartozó börzékre lesz kötelező, a többire csak akkor, ha azért folyamodnak. A börze tagjai jövőben a mostani szokással ellenkezőleg titkos szavazás útján választatnak és a meg nem választottnak nem lesz joguk appellálni, viszont azonban a következő években ismét jelölhetők. A börzének minden egyes tagja bizonyos időre vagy pedig örökre kirekeszthető a börzéről, ha oly üzelmeket folytat, a mely a börze szabályzataiba ütközik. A börzebevételek fokozása céljából a tőzsdei papirokat egy új adóval sújtják, nevezetesen minden, a börzén ujonnan bevezetett értékpapir névértéke után az első évben 1/40, a következő években pedig 1/100-ad % adó fog fizettetni. A börze tagjai titkos szavazás útján határozzák meg, mely papir bocsát-

ható börzei jegyzésre vagy melyik ne fogadassék el. Az egyszer kimondott határozat meg nem fellebbezhető.

Amerikai lovak Berlinben. Néhány héttel ezelőtt Berlinbe nagyobbszámú amerikai lovat importáltak Amerikából, a melyekkel a tulajdonosok, — nagyrészen nagyiparosok, a kik e lovakat a nehezebb munkákra alkalmazzák, — tökéletesen meg vannak elégedve. A mi az importált amerikai lovakat a nagyvárosi kövezeten való munka végzésére kiválóan alkalmassá teszi, az azoknak rendkívül erőteljesen fejlődött patái, valamint gyors mozgékonyosságuk. Az amerikai lovak, melyek hazájukban főleg tengerivel takarmányoztatnak, valóságos mohon fogyasztják a Berlinben táplálékul szolgáló zabot. A lovakért fizetett ár nem sokkal nagyobb, mint a Poroszországban szokásos lóárak, de a szállítási költségek elég nagyok. Kérdéses vajjon az amerikai lovak a berlini klímát miképpen fogják tűrni. Miután azonban e lovak Csikágó táján lettek tenyésztve, feltételezhető, hogy e tekintetben is meg fognak felelni a hozzájuk kötött kívánalmaknak. A tengeren való átszállítás nem csekély nehézségekkel volt összekötve s annak dacára, hogy az átszállítás aránylag nagyon kedvező időben történt, mégis 200 darab ló közül csak 14 pusztult el. Ez okból az amerikai lóbehozatal rizikója elég nagy, a mely nem teszi valószínűvé, hogy ezentul is nagyobb mérvű lószállítványok érkezenek Amerikából.

A Niagara-vizesés villamos telepe. Néhány évvel ezelőtt egy nagy tőkével rendelkező részvénytársaság alakult azon célból, hogy a Niagara-vizesés egy részét villamos erő-fejlesztési célokra használják ki. Négy év óta ezer és ezer munkás foglalkozik éjjel-nappal a folyam ágya alatt elkészítendő alagut és levezető csatorna készítésével s jelenleg e nagy mű már befejezéséhez közeleg, a mennyiben már csak a gépház és szükséges melléképületek elkészítése és berendezése van hátra. A gépházban lesznek elhelyezve az óriási dynamogépek, a melyek óriási turbinák által hajtattva, egyenkint mintegy 5000 lóerőre való villamos áramot fognak szolgáltatni. A dynamo-gépek felállítását követve a különféle villamos gépeknek és kábelek, valamint a szabályozó készülékeknek elhelyezése, melyek hivatva lesznek az áramokat szabályozni, úgy, hogy mindenüvé a megfelelő erősségű áram lesz vezethető. E nagy központi villamos telepről akarja a társaság a különféle fő- és mellékvezetékeken a villamosságot 100 és 100 mértföldre elvezetni, részint ipari célokra, mint hajtóerőt, részint pedig világitásra. Hogy ezen óriási mű a gyakorlatban meg fogja-e hozni azon hasznot, melyet tőle várnak, az még kérdéses.

Kertbirtokosok minden szükségletüket, a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legjutányosabban *Mauthner* Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, a ki az ezen szükségletekre vonatkozó, gazdagon illusztrált árjegyzékét a vásárolni szándékozókknak ingyen és bérmentve megküldi.

Szent Lukácsfürdő részv.-társaság BUDAPEST.

Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medencékkel, melyekben a forrásvíz naponként négyyszer megújul. Douche-massage. Iszapborogatások. Olcsó és szép lakások, pensio és lifttel. Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb.

Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Megjelent a mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-cz. alapján összeállított *I. Kété mező- és hegyőrök szá-*

múra, II. Káté uradalmi csöszök számára. Ára egyenkint portómentes küldéssel 20 kr. Összeállította dr. Balkay Béla. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Köszönetnyilvánítások.

Az „Orsz. magy. kölcsönös biztosító szövetkezet” Tekintetes Igazgatóságának.

Mink, alulírottak, mult hó 20-án tűzkárt szenvedtünk s mostani szorultságunkban kétszeresen kedves és kellemes meglepetésünkre kárunk 989 forint 50 krnyi teljes összegében már e hó 30-án a szövetkezet által, hol épületeink és készleteink biztosítva voltak, utalványozva lett. Ezen vidékünkön eddig egészen szokatlan gyors lebonyolítás kedves kötelességünké teszi. hogy a Tekintetes Igazgatóságnak kifejezzük hálás köszönetünket s hogy igéretet tegyünk, miszerint az „Országos magy. kölcsönös biztosító szövetkezet” gazdái-sáinak körében mindenütt és mindenkor meggyőződésből a legmelegebben ajánlani fogjuk.

Kelt Rókfalván. (Gömör megyében) 1895. aug. 31.

A tekintetes Igazgatóságnak alázatos szolgálói:

Id. Teleszky János s. k., Gömöri János Kovács s. k., Gömöri György s. k., Szofia Breuer s. k.

Nyilatkozat.

Alantirt igazolom, hogy az „Országos kölcsönös biztosító szövetkezetnél” biztosítva volt, s mult hó 10-én leégett házamnál a tűz által okozott károk megállapítása s a kárösszeg kifizetésénél nevezett társulat velem szemben a lehető legmegtámasztottabban járt el, miért az intézetnek hálás köszönetemet nyilvánítom s biztosításra az intézetet bárkinek melegen ajánlom.

Pecze-Szölösön, 1895. augusztus 22.

Tér József s. k. Előttünk; Kiss Gy. s. k., Szentessy László s. k., Guzmán József s. k.

Az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet” Tekintetes Igazgatóságának Budapesten.

A folyó évi buzatermés, mely a szövetkezetnél biztosítva volt, leégett és azt Komáromi Ferencz deusi ügynök urnak közvetítése folytán bejelentettem. Miután a szövetkezet a tűzkárat már a bejelentés utáni harmadnap a legnagyobb megelégedésemre megbecsülte, a kárt pontosan kifizette, kötelességemnek tartom az „Országos magy. kölcsönös biztosító szövetkezetnek” előzékeny és pontos eljárását nyilvánosan megköszönni.

Kelt Decsen, 1895. aug. hó 24-én.

Szalay Imre s. k.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

Augusztus 29-iki jegyzések 100 kg.-kint.

Búza	uj	74-75 kiló	uj	6.20-6.25	8 óra
Tiszavidéki	uj	76-77	uj	6.25-6.35	
		78-79		6.35-6.65	
		80-82		6.15-6.20	
Pestvidéki		74-75		6.20-6.30	
		76-77		6.30-6.60	8 óra
		78-79			
		80-82			
Fehérmegyei		74-75			
		76-77			
		78-79			
		80-82			
Bácskai		74-75			
		76-77			
		78-79			
		80-82			
Bánsági		74-75			
		76-77			
		78-79			
		80-82			
Északmagyarors.		74-75			
	uj	76-77			
Rozs	I.		II.	5.60-5.70	
Árpa, takarmány				5.15-5.40	
égetni való				5.60-6.30	
sörfőzdei				6.90-8.-	
Zab uj				5.95-6.30	
Tengeri ó				5.45-5.60	
Káposzta-repcze bánsági kivételével				8.2/3-9.2/3	
Köles				5.25-5.75	

Budapesti gabonátözsde. 1895. augusztus hó 5. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése a „Köztelek” részére.)

Az időjárás ezen a héten országszerte ismét száraz jellegű volt, a mit gazdáink egy része káros hatásnak tart, mivel a közeledő vetési munkálatokat nagy részben hátráltatni fogja. A folyamatban levő cséplésre nézve az idő ugyan kedvező, másrészt azonban a repcevetésekre igen káros hatásnak mutatkozik. A tengeri sok helyen is még 2 héttel ezelőtt

rendkívüli szépségnek mutatkozott, a szárazság folytán visszafejlődött, és hogyha az idő továbbra is így fog tartani, ugy ezen cikkben ismét áremelkedésre lehet kilátásunk.

A külföldi tőzsdék magatartása ezen a héten általában véve lanyha irányt követett a mi impulzusát Amerikából nyerte, ott ugyanis nagyobb fedezésekre és az importáló államok csekély vételkedvére az irányzat folytonosan lanyhul. Ehhez hozzá veendő, hogy Oroszországból jó terméseredményeket jeleznek, a mi szintén az irányzat lanyhítását nem csekély mérvben elősegítette.

A németországi piacokon is lanyha volt az irányzat ezen a héten, azonban nem oly nagy mérvben, mint az a folyton csökkenő amerikai jegyzésekből várható volt.

A helybeli tőzsdék hangulata ma meglehetősen élénk volt, a forgalom kiváltképp búzában nagy volt és bár az árak ott is csökkentek, mindazonáltal a tőzsde nem valami élénk képet mutatott.

Buzában az üzlet t. i. készáruban nem tart lépést a szokványbuza árhanatlásával, minek okául azon körülmény tudható be, hogy a bécsi piacban buzában az üzlet meglehetősen élénk és e cikkben is bevásárlásokat eszközöl, a mely bevásárlások azonban tőzsdei vélemények szerint csakis az alacsony búzaáraknak tudható be.

Rozsban az üzlet valamivel megszilárdult, kiváltképp későbbi hónapokban szállítandó áruért fizettek valamivel magasabb árakat. A rozsban beállott szilárdulás azonban semminemű komoly alappal nem bír és az csakis fedezésekre vezethető vissza.

Árpában az üzlet még mindég igen nyomott hangulatu, nagyobb külföldi árpakonsumentek bevásárlásait főleg Morva- és Csehországban eszközlik és hazai árpák közül csakis a legprimább minőségű iránt mutatnak vételkedvet.

Középmínőségű árpa teljesen el van hanyagolva és hogy ha Morvaország és Németországban az árpatermések jók lesznek, ugy ezen középminőségű árpák az idén az etető árpák árában fognak elkeln.

Zabban kiváltképp készáruban az üzlet szintén valamivel megszilárdult, a mi azonban csakis azon körülménynek tudható be, hogy jelenleg valamivel kevesebb készáru volt a helybeli piacon és a mely körülményt azon kereskedők, kik a készáruval bírtak, javukra kihasználják. A mint azonban ismét cséplés végeztével a készáruval piacunk meg fog szaporodni, ugy e cikkben valószínűség szerint ismét lanyhulás fog bekövetkezni.

Repcében az irányzat valamivel szilárdabb, a mi e cikkben folyamatban levő vetéseket hátráltatja.

Erőtakarmányi cikkben az üzlet az utolsó napokban valamivel megszilárdult és kiváltképp korpa 5-10 krral magasabban jegyez. Malmok t. i. készletük legnagyobb részét már előzőleg lekötötték és a hátralevő árut a jelenlegi árak mellett nem hajlandók áruba bocsátani.

Határidők árfolyama Budapesten.

	szept. 3.		szept. 4.		szept. 5.	
	legál.	legm.	legál.	legm.	legál.	legm.
Búza						
Ószre	6.36	6.38				
Máj.-jun.						
Tavasza	6.84	6.86				
Tengeri						
Máj.-jun. 1896.	4.68	4.69				
Jul.-Aug. 1895.						
Zab						
Tavasza	5.97	5.99				
Ószre						
Repcze						
Aug.-szept.	9.65	9.75				
Rozs						
Máj.-jun.						
Ószre	6.09	6.11				

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös löhere. A forgalom eddigéig csak néhány tétel aprószemű magra szorított, mely a Bánátban ugyszólván kézzől-kézre megy, a kínálat jelenleg már élénkebb, de épp az aprószeműség és világos szín miatt vételkedv nem igen mutatkozik. Erdély részéről kínálat még vajmi gyéren igérkezik, mert a termelők ugy látszik, bevárják, míg a külföld vásárláshoz fog, minek aztán hihetőleg áremelkedés lesz a következménye. Luczerna szintén kevés került forgalomba, ugy látszik, ennél is a termelők várakozó álláspontra helyezkednek. Téli búkkönynek, téli borsónak, homokbúkkönynek, biborherének, mustármagnak stb. az idej olesó ár következtében még mindig jó kereslete van.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilónkint Budapesten: Őszi borsó 6.50 frt. Őszi búkköny 8 frt. Homokbúkköny 14-15 frt. Biborhere 18-20 frt.

Mütrágyák. (Sátori Miksa és M. czég hoti jelentése.)

A mütrágyaüzlet mindinkább nagyobb kiterjedést vesz és daczára az idény előrehaladott voltának, az elmúlt héten hazánk minden részéből számos, igen jelentékeny rendelés érkezett. Egyébirán Thomassalak és szuperfoszfát a legjobb vételkedvnek ívündett.

Áraink:

Thomassalak teljes kocsirakományokban 18-20% foszorsavtartalommal kilópercentenként 16 1/2-19 1/2 kr., illetve mmként 3.30-3.90 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszorsavtartalommal kilópercentenként 28-30 kr., mi 4.75-5.50 frtnyi mmásánkénti árak felel meg.

Chilisalétrom 15% légenysavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 13.25-13.75 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas kálitartalommal mértmmásánként 13-13.50 forint.

Trágyafosz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 1.30-1.50 forint.

Határidők árfolyama külföldön.

	szept.	árcsök	ár-
	5.	kenés	emeke-
Bécs (100 kgrként frtban.)			
Búza tavaszra	7.20	-.01	---
Ószre	6.78	-.05	---
Rozs tavaszra	6.46	-.08	---
Ószre	6.10	-.08	---
Zab tavaszra	6.32	-.03	---
Tengeri	4.99	-.13	---
Búza máj.-jun.			---
Rozs máj.-jun.			---
Zab szept.-okt.			---
Ószre	6.10	-.09	---
Tengeri szept.-okt. 1896.	5.77		---
Uj repcze			---
Berlin (1000 kgrként márkában.)			
Búza szept.	134.50		2 1/4
október	136.50		1/4
Rozs szept.	113.20		1/4
október	115.25		---
Zab szept.	120.-		3
Uj tengeri			---
Zab október	119.-		2
Páris (100 kgrként frankban.)			
Búza folyó hóra	18.60		-.70
okt.	18.75	0.25	---
4 hó utolsó	19.25	0.45	---
4 hó nov.-16l	19.50	0.40	---
Liszt folyó hóra	42.25	0.65	---
okt.	42.50	0.60	---
4 hó utolsó	43.30	0.80	---
4 hó nov.-16l	43.75	0.65	---
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza	63.7/8		4 3/4
decz.	69 3/4		1
szept.			---
Búza jan.			---
Tengeri szept.			---

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

Gyér forgalom és lanyha irányzat mellett a szeszárak a héten 1/8 frttal olcsóbban zárulnak.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kont. nyerszesz csak gyéren lett kínálva és meglehetősen gyér vételkedv mellett csak néhány száz hektoliter kelt el 13.50-14 frton felsőmagyarországi vasutállomásokhoz szállítva. Erdélyi állomásokhoz szállítva kont nyerszesz 13.75 frton zárult.

Morvaországból exkontingens szesz október-decemberi szállításra 11.50 frton kelt el.

A budapesti piacon a forgalom igen csekély volt és így csak azonnali szállításra lettek üzletek eszközölve. Elkelt finomított szesz 52.75 frtíng, élesztő-szesz 53.50 frtíng, nyersszesz adózva 52 forintig, adózatlan 13.50-13.75 frtinton, denaturált szesz 18.50-18.75 forintig.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 15.50-15.75 frt.

Bécsi jegyzés 16.20-16.30 frt kont. nyersszeszért. Prágai jegyzés 51.20-51.30 frt adózott burgonya-szeszért.

Lembergi jegyzés 15-15.25 frt kont. nyersszeszért (ószre).

A kivétel e héten szünetelt. Vidéki szeszgyárak közül: Győr, Nagyvárad, Losoncz 25 krral olcsóbban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 52.75-53.- frt, élesztő-szesz 53.25-53.75 frt, nyersszesz adózva 52.-52.1/3 frt, nyersszesz adózatlan 13.75-13.7/8 frt. Denaturált szesz 18.75-19.- frt.

Az árak 10.000 literfokonként horóé nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárazmoslék: Szeptemberi szállításra 5.60-5.70 frton jegyeztetik 100 kilónként zsákkal bpesti vasutállomáshoz szállítva.

Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. 1895. év szeptember 6-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a haltéren. A fővámterti, Ferencz József-rakparti és haltéri piacra 16 helybeli halász és halkereskedő által 70 q, és vidéki kocson 10 q, összesen 60 q kevert hal hozott. Az árak méter-mázsánként nem változtak. A vásár élénk.

Viszont elárusították a hal q-át: nagy élő 70-90, nem élő 40-60, közép nagy élő 55-80, nem élő 30-40, apró élő 12-24, nem élő 6-12 frtig.

Vad. Hozott a fővámterti piacra vasp. 12 drb. hajón kb. drb., kocsin db., gyalogárusok által kb. db., összesen 12 db. A vásár közép volt. A következő árak jegyeztettek: nyul 1 db 200-200 krig, fogoly —, vad kácsa —, vad lud —, fenyőmadár 1 csomó (4 drb) — krig.

Baromfi. Hozott a fővámterti vaspályán kb. 9300 db, hajón kb. 1000 db, kocsin kb. 1500 db, helybeli árusoktól kb. 2600 darab, összesen kb. 15000 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyúk 120-130, csirke 60-110, (idei kiv. —), kappan hizott —, kappan sovány 130-150, réce hizott —, (idei —) réce sovány —, lud (liba) hiz. 400-700, lud sovány 240-280, (idei —), pulyka hizott idei —, sovány 260-300, gyöngytyúk 130-130, galamb pecsenyének 35-45 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községek vasp. kb. 2000 db, kocsin 1200 db, gyalogárusok 900 drb., helybeli árusok 2100 drb., összesen 7500 drb. baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyúk 130-140, csirke 60-130, idei —, hizott kappan —, sovány 150-160, hizott réce 200-250, sovány réce 100-130, hizott lud (liba) 400-700, sovány lud 200-250, hizott pulyka —, sovány pulyka 160-250, gyöngytyúk 130-140 —, galamb pecsenyének — krig.

Tojás. Hozott a fővámterti vaspályán kb. 21600 drb., hajón kb. 4500 drb., kocsin kb. 2000 drb., helybeli árusoktól 23000 drb., összesen kb. 51100 drb. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 3150-3200 kr., 100 drb 220-260 kr., 1 db 3-3 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községek vasp. kb. 8000 drb., kocsin 3000 drb, gyalogárusok 1400 drb, helyb. árusok 17000 darab, összesen 29400 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2-3, 100 darab 220-230, 40 krért 16-18 drb., 1 láda 1440 drb. 2900-3200, meszes tojás 1 db —, 100 drb —, 40 krért — drb., 1 láda 1440 drb — krig.

Zöldség. Hozott a Ferencz József-rakpartra vasp. 250 q, hajón 60 q, kocsin 2200 q, helyb. árusok kb. 1500 q, össz. kb. 4000 q vegyes zöldség. A vásár é. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 70-400, 1 q —, petrezselyem 100 cs. 70-400, 1 q —, zeller 100 db 50-120, karalábé 100 db. 50-120, vöröshagyma 100 cs. 30-300, 1 q 400-500, fokhagyma 100 cs. 600-2000, 1 q 1200-1300, fehérrépa 100 darab —, vörösrépa 100 db 50-100, fejeskáposzta 100 db 150-500, kelkáposzta 100 drb 70-140, vöröskáposzta 100 db 200-800, fejes saláta 100 db 70-160, kötött saláta 100 db —, burgonya 1 q 200-300, fekete retek 100 drb 60-180, hónapos retek 100 db —, ugorka sav. való 100 darab 35-60, ugorka savanyu 100 db 60-120, zöldpaprika 100 db 10-80, tök 100 drb 400-800, paradicsom 100 db 20-150, zöldbab 1 kg. 6-16, zöldborsó 1 kg. —, zöldborsó fejett 1 l. 25-60, zöld tengeri 100 cs 60-120 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községek vasp. kb. 1020 q, gyalog és helyb. árusok által 225 q, össz. mintegy 1245 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-120, 1 q 200-220, fejeskáposzta 100 db 150-600, vöröskáposzta 100 db 300-600, kelkáposzta 100 db 90-140, paradicsom 100 db 50-150, 1 puttony 35-50, fejes saláta 100 db —, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db 35-45, ugorka savanyu 100 db 70-80, zöld paprika 100 db 20-30, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák 40-60, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöld borsó fejett 1 lt. — krig.

A Hunyady-terti piacra felhozott 110 kocsin kb. 1100 q: élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya sárga 1 q 240-250, rózsá 1 q 220-230 krig, 1 zsák burgonya (35-42 kg.) 80-110, ugorka sav. való 100 db 35-60, savanyított 100 db 80-100, paradicsom 1 putt. (10-12 kg.) 30-45, 100 db válogatott 70-200, tök főzni való 100 db —, fejeskáposzta 100 db 500-700, zöldbab 1 zsák (7-15 kg.) —, zöldszegecs 100 cs 70-80 krig.

Gyümölcs. Hozott a Ferencz József-rakparti piacra vaspályán kb. 500 q, hajón kb. 270 q, kocsin 540 q, helybeli árusok által kb. 500 q, összesen kb. 1810 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 1300-1400, köz. alma 1 q 700-1000, fajkörte 1 q 1400-1600, közönséges körte 1 q 1000-1000, köz. dió (id.) 1 kg. 28-30, szilva magbaváló 1 q 700-900, szilva vörös 1 q —, szilva szalt 1 q —, cseresznye faj 1 q —, cseresznye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, meggy köz. 1 q —, mogyoró 1 q —, gesztenye belföldi 1 q —, gesztenye olasz 1 q —, narancs 1 láda —, citrom 1 láda 500-600, füge 1 kgr. (idei) —, baraczk

ösz 100 db. 50-250, 1 q —, baraczk ösz 1 kg. —, szőlő közöns. 1 q. 1800-2200, szőlő csemege 1 q 3000-3500, dinnye, görög, nagy 100 db 1400-1600, kicsiny 100 db 500-1000, dinnye sárga faj 100 db 1000-1200, közönséges 500-700 krajczárig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községek vaspályán kb. 150 q, kocsin kb. 1680 q, gyalog és helybeli árusok 250 q, összesen 5080 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 150-300, 1 kg. 10-16, 1 db 2-4, közönséges alma 100 db 30-55, 1 kg. 8-12, 1 db 1/2-1, 1 puttony —, körte faj 100 db 150-350, 1 kg. 16-18, 1 db 2-5, cseresznye faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, cseresznye köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, baraczk kajszin 1 puttony —, 100 db — baraczk ösz 100 db 200-250, dinnye görög, nagy 100 db 1600-1800, 1 db 20-40, kicsiny 100 db 400-1000, 1 db 8-14, dinnye sárga faj 100 db 1500-2000, dinnye sárga faj 1 db 15-30, dinnye sárga köz. 100 db 300-700, dinnye sárga köz. 1 db 5-10, szőlő csemege 1 kg. —, szőlő köz. 1 kg. 25-40 krajczárig.

A Hunyady-terti piacra felhozott a szokott községek vasp. kb. 36 szekéren mintegy 180 q, vasuton körülbelül 40 q, összesen kb. 220 q vegyes gyümölcs. Élénk forgalom mellett, árak a következők: közönséges alma 1 kosár (18-20 kg.) 200-250, fajalma 1 kosár (20-22 kg.) 160-200, fajkörte 1 kosár 180-200 (12-14 kg.), köz. körte 1 kosár (15-20 kg.) 120-160, vörös szilva 1 kosár (— kg.) —, magvaváló szilva 1 kosár (25-35 kg.) 175-250, görög dinnye nagy 100 db 1200-2000, görög dinnye kicsiny 100 db 500-800, sárgadinnye faj 100 db 700-1200, sárgadinnye köz. 100 db 400-600, szőlő külföldi 1 kg. —, szőlő csemege 1 kg. 36-50, szőlő köz. 1 kg. 20-28, szőlő köz. 1 kosár (18-20 kg.) 360-400 krajczár.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1895. szeptember 6-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községek vasp. kb. 157 szekér réti széna, 82 szekér muhar, 36 szekér zsupszalma, 4 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 6 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 2200 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak a következők: réti széna 240-300, muhar új 230-280, zsupszalma 150-165, alomszalma 130-145, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 260-280, lóhere —, luczerna 250-280, köles —, sarju —, szalmaszecska 220-240. Összes kocsin szám 307, súly 254,600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1895. szept. 5. (10th Gyula kerületi vásárfelügyelő jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár élénk hangulatban folyt le. Felhajtott össz. 658 drb. Eladatott 315 drb Jobb minőségű lovakkól hátsó 14 db, eladatott 6 db 120-200 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 36 db, eladatott 14 db 115-240 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 14 db, eladatott 8 db 200-400 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 24 drb, eladatott 14 drb 180-320 frtért, ponny — db, eladatott — db, — frtért; közép minőségű lovakkól: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 60 db, eladatott 35 db 80-110 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 140 db, eladatott 68 db, 45-95 frtért; alárendelt minőségű lovakkól 370 db, eladatott 170 db, 10-30 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 18 db, 20-85 frt, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 8 db, 10-18 frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1895. szept. 6. (Első magy. sertésüzem-társaság telefon jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet hét zárattal kellemesebb volt. **Heti átlagárak:** Magyar élénk volt. válogatott 320-380 kilogramm nehéz 50-50 1/2 krajczár, 280-300 kg. nehéz 50-50 1/2 kr., öreg 300 kg.-ontuli — kr., vidéki sertés könnyű — kr. Szerb 50-52 kr. Román — tiszta klg. páronként 45 klg. életsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — **Eleség árak:** Tengeri 575 frt, árpa új 620 frt Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** aug. hó 23. maradt 28,865 drb. **Felhajtás:** belföldről — drb, Szerbiából — drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen — db. **F 5 0 s s z e g** — db. **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 223 db, belföldre Bpest környékére 697 db, Bécsbe — db. Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába — db. Németbirodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgozott 6 drb, összesen 926 drb. Maradt állomány 27,939 drb. A részv.-szállásokban 2515 db van elhelyezve. Az egészségi- és transitószállásokban maradt aug. 30-án 1661 db. **Felhajtás:** Szerbiából — db, Romániából — drb, összesen — drb. **Elhajtás:** 464 drb,

maradt állomány 1197 drb és pedig 1197 drb szerb, és — drb román. Az egészségi szemlénél jan. 1-15l máig 447 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Szept. 12	N.-Kállói kir. a tkvi ha- járásbíróság tóság	Weiszbauz 20677 Mór
Szept. 16	Kassai királyi a tkvi ha- törvényszék tóság	Gaiger 26786 Izrael
Szept. 18	Budapesti kir. alkot.-u. törvényszék tvsz.-pal.	Rauer 55634 János
Szept. 18	Budapesti kir. alkot.-u. törvényszék tvsz.-pal.	özv. Stecher 21549 Károlyné
Szept. 27	Budapesti kir. alkot.-u. törvényszék tvsz.-pal.	Rády 135,326 Mihályné
Szept. 28	Szombathelyi a tkvi ha- kir. trvszék tóság	Német 20,088 Ferencz
Október 7	Kisvárdai kir. a tkvi ha- járásbíróság tóság	Okolicsányi 61607 Menyhértné
Okt. 10	Győri királyi a tkvi ha- törvényszék tóság	Kojanitz 29550 Károly
Okt. 21	Kassai királyi a tkvi ha- törvényszék tóság	Adler 115985 Simonné
Okt. 26	Budapesti kir. alkot.-u. törvényszék tvsz.-pal.	Gencsi 248389 Sándor
Nov. 12	Abauj-Szántói a tkvi ha- kir. jbiróság tóság	E. A.-Sz. 78947 gm. r.-t.
Nov. 20	Kalocsai kir. a tkvi ha- törvényszék tóság	Mader 20440 Istvánné
Nov. 30	Topolyai kir. a tkvi ha- járásbíróság tóság	Kiss 38579 Antal

Szerkesztői üzenetek.

M. S. Ecséd. A konkolytetéssel a közelmúltban több ízben és behatóan foglalkoztunk lapunkban, miért is e czim alatt beküldött cikkét — miután az semmi újat nem mond — mellőzni vagyunk kénytelenek.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. — Segéd-szerkesztő: Jeszenszky Pál.

Magyar Gazdasági Gépgyár

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek közlésével szivesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvény-társulat

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.

Címre egyházi tisztelet!

A simontornyai uradalom tisztartósága.

Simontornya, 1895. április 8-án.

T. Umrath és Társa cég

BUDAPEST.*)

Az itt levő, próbára rendelt kétvasu eke (ZFU) igényeinknek megfelelően, kérünk abból még öt darabot küldeni; számlánk ezen megrendeléssel összesen 300 frtot fog kitenni, melynek összegét a jövő hó elején kiegyenlítjük.

A SIMONTORNYAI URADALOM
TISZTARTÓSÁGA.

Magyar-Kályán (Erdély), 1895. május 23-án.

T. Umrath és Társa cégnek

BUDAPEST.*)

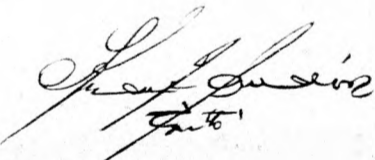
Van szerencsém értesíteni Önöket, hogy a múlt év őszén vásárolt 3 drb 17-soros BD vetőgéppel minden tekintetben meg vagyok elégedve. Ugy hegynek fel, mint le és nagyon dültés oldalán oldalvást menve, kitűnő munkát végez. Két jó ökor viszi, én ugyan négyvel dolgoztattam, mert nagy hegyeim vannak. Teljes megelégedésemet különben eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy az idén újlag rendeltem még két darab 17-soros hegyi sorvetőt, a melyeket már meg is kaptam.

Rohonczy Gedeon gazdasága, Török-Becse.Tekintetes **Umrath és Társa** uraknak, gépgyárosok

BUDAPESTEN.*)

Ezen év tavaszán vettem Önöknél próbára 6 Nagysága Rohonczy Gedeon ur törökbecsei gazdasága számára egy D10M jegyű Sack-féle ekét. Használatban ez a valódi nálunk levő Sack-ekékkel egészen egyenértékű; azért is ezen sorok vétele után legyenek szivesek, ugyanis 6 Nagysága Rohonczy Gedeon ur törökbecsei gazdaságának 6 drb ilyen D10M jegyű Sack-féle ekét előhántó nélkül, vasuttal mint teherárut, szállítási határidőbiztosítással azonnal küldeni.

Szives értesítésüket kérve, maradtam

*) Árjegyzékkel és legjutányosabb ajánlattal mindennemű gazdasági gépekről fenti cég készséggel szolgál.

Magyar kenderből készült
legjobb minőségű
gazdasági kötélneműeket

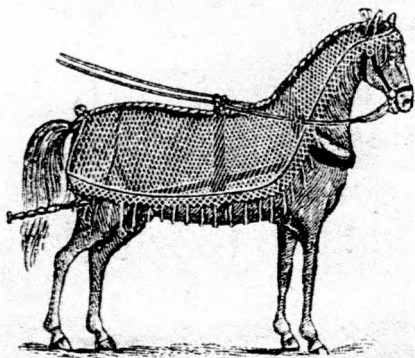
ajánl a **BLEIER és WEISZ** kötélgyári cég Budapest.Raktár és iroda: **Károly-körút 9.,** a gróf Hadik-Barkóczy-féle házában.Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. szám.**

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Coocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszarító kötelek,

ló-hálók, dohány- és kévekötő-zsinórok,**fogoly- (fürj-) hálók,**

kézi táskák stb., továbbá gazdasági szikkek, u. m.: istráng, kötőfók, rudaló, gabona-sák, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender, kőoz stb., a legjutányosabb eredeti gyári áron.

*) Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek. Képes árjegyzék kívánuatra bérmentve küldetik.

Kitűnő termés

csakis hamisítatlan jó gyártmányu

MŰTRÁGYÁVAL

érhető el. Mindennemű műtrágyát gyártunk és az ajánlott beltartalomért, valamint az áru hamisítatlan minőségéért szavatolunk.

Ingyenes ismertető füzeteket (Columellától) bérmentve küldünk. Bármily más szakmabeli felvilágosítással szívesen szolgálunk.

a SÁTORI gyárak.Központi iroda: **Budapest, IX., Dandár-utca 25. sz.**

Telefon 51-03.

Hordozható mezei, erdei és iparvasut berendezési és szállítási vállalat.

Ily kézi, ló vagy gőzüzemre berendezett vasutak alkut-részeiből, mint slnek-, sinkapcsoló szerek,

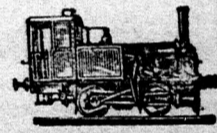
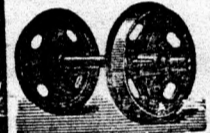
ORENSTEIN ÉS KOPPEL

Bécs. * BUDAPEST. * Prága.
Városi iroda: VI., Andrássy-ut 77. sz. — Gyár: V., Váci-út 1439. sz.

mindennemű kocsik-, váltók-, fordító koronjok-, kerékpárok, gőzmozdonyokból mindenkor készlettel rendelkezünk.

Sodronykötőpályák is berendeztetnek.

Költségvetés, mintajegyzék és felvilágosítások készséggel ingyen adtuk.

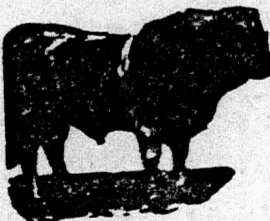
Singer, Zweig & Co.

WIEN, IX/L, Lichtensteinstrasse 59.
(saját házában).

Concentrált marhatrágya

egyedüli elárusítása,

legjobb s legolesobb trágyaszertartalmának jótállása mellett temesvári és aradi kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: **Superphosphát, csontliszt stb.** 4564

Angolhus- valamint **gyapjas tenyész-kosok. Poland-China hasas koczák és malaczkok. Mecklenburgi malaczkok** istállómban Külső Kerepesi-ut 1. megtekinthetők.

Teheneket szállítok:

Borzderes hegyi kis fajtát 175 frtjával
" közép 190
" nagy 220
Simmenthali nagy fajtát 500
" közép 350
Évesborjúkat 190

PICK OSWALD

BUDAPEST, Külső Kerepesi-ut 1.
(A keleti pályaudvarral szembe.)

KÖSZÉN **MŰTRÁGYA**
 2-szer mosott osztraui kovács-szén,
 coax, fűtésre és épületek szárítására,
 minden fajta, legkitűnőbb minőségben, legjutányosabban kapható
RADNAY KÁROLY köszén- és műtrágya-nagykereskedőnél
 Budapest, Arany János-utca 34. sz.
 a cs. kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselte. 4386

HAZAI ASZFALTIPAR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Ezelőtt „Tatarosi.” TELEFON 442.
 Bányái: Tataroson (Biharmegye), gyárai:
 M.-Telegd, Budapest.

Központi iroda: Budapest, Váci-körút 21. sz.

Készít mindennemű aszfaltburkolatot u. m.:
 járdákat, kapubejárásokat stb. természetes asz-
 faltból: kocsí-utakat, aszfaltmacadam
 38151/93. szám a szabadalmazott rend-
 szere szerint.

Elvállal új építkezéseknél: alapfalak el-
 szigetelését forró uton szabadalmazott
 aszfalt elszigetelő anyagból, tetőfedése-
 ket szabadalmazott valódi aszfalt fedel-
 lemezekkel.

Szállít: kitűnő aszfaltanyagot; szab. el-
 szigetelő anyagot, valódi aszfaltfedél és
 izoláló lemezeket stb.

Olajosztálya szállít: nyers-, gép-, kenő- és
 henger-olajokat, mindennemű kocsikenő-
 csöket. 4334

A magyar gazdatisztek és
 erdőtisztek országos egye-
 sülete ajánlja a t. cz. föld-
 birtokos és bérlő urak-
 nak állásközvetítő osztá-
 lyánál bejelentett tagjait
 elhelyezésre. Az ez ügy-
 ben való fölvilágosítások
 és közvetítések díjmen-
 tesek.

Mezőgazd. és erdészettel
 foglalkozók nyugdíjintézete.
 Eszközöl biztosításokat:
 nyugdíjra, rokkantsági
 díjra és özvegyi díjra,
 mezőgazdasági erdészeti
 és ezekkel rokon foglal-
 kozásu egyének számára
 a legolcsóbb díjtételekkel,
 mert nem nyerészkedésre
 alakult vállalat. Kiváratra
 alapszabály díjtárlizattal
 és bővebb felvilágosítás-
 sal szolgál az iroda:
 Budapesten, IX. kerület,
 Lónyay-utca 7. sz. alatt.

A DÉLVIDÉKI FAJLÓTELEP MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

LÓELADÁSI ÉS TUDAKOZÓ-IRODÁJA TEMESVÁR, Józsefváros, Hunyady-út 11. szám,

ugy kereslet, valamint kínálat esetén a legkimerítőbb,
 gyors és pontos értesítéssel szolgál.

A megkereséshez, melyhez egy válaszbélyeg csatolandó,
 az eladandó, vagy vásárolni szándékoltlovak
 következő adatai kapesolandók: szín, je-
 gyek, nem, kor, magasság, származás,
 hámos vagy háttas és a tulajdonos kimerítő
 czíme.

Az igazgatóság.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
 Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

 E hóban jelenik meg

Köztelek Zsebnaptár

és „Köztelek Évkönyv” 1896-ik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkárjai.

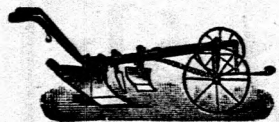
Az Évkönyv a tavalyinál sokkal nagyobb terjedelemben, körülbelül
 30.000 gazda pontos czimével jelenik meg.

A két könyv előfizetési **1 frt 50 kr.** Postadíj 10 kr.
 ára Bolti ára 2 frt.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25 (Köztelek).

Gubicz-féle gépgyár

jelenleg
DETRICH GYULA
gépműhelye és ekegyára
Budapest, Lipót-körút 30. szám

Ajánlja fa- és vasgerendelyes öntött és kovácsolt vasfejtő egy- és többvasú ekéit; fa- és vastengelyes taligáit; fa- és vaskeretű különféle boronáit, hengereit, mélyítő- és porhanyító, valamint SACK-rendszerű ekéit. Mindennemű ekékhez tartalékrészeket, u. m.: ekeöntvényeket, kormánylemezeket, acél szántóvasakat. Ajánlja répa-művelő eszközöket, u. m.: répakapákat, répakiemelő és réparakodó villákat; répafejtőket, répaszelőkampókat, legjutányosabb áraikon.

Árjegyzék szívesen küldetik. 4779

Eladó őszi borsó vetőmag,

elsőrendű 6 1/2 frt. Vasút Ipolyságh. Zsákok önköltségen számíttatnak. Megrendelések **Pósa István** kasznárhoz Kistur posta Ipolyság intézendők. 4627

Törlesztéses kölesön földbirtokokra.

Kölesön a valódi becsérték 1/4 részéig 30-40 év körti időre készpénzben Birtokok felmondhat birtokos, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonnyoltság 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Bevilágosítás: telekkönyvi kivonat, katasterterv. 1889. Cím:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, mely hatékony és legbiztonságosabb földbirtokokról ajánlás van.

ÁLLATORVOSI BELGYÓGYÁSZAT.

Irta: **Dr. Hutya Ferencz,**
állatorvosi akad. ny. r., egyetemi magántanár.

I. KÖTET: FERTŐZŐ BETEGSÉGEK.
XII. 563 nagy 8° l.
Ára 5 frt 40 krajczár.

Korunk és közgazdasági tévedései.

Irta: **Braun Ignác.**

Ára egyesületi tagok és a Köztelek előfizetőinek 50 kr.

A nemzetgazdaságot részben Carey rendszere szerint tárgyalja a föld mint egyedüli produktív termelési erő alapvetésével, ugynevezett finiakrata rendszerben halad. — Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Pályázat erdőőri állásra.

Nagy-Zsámon (Temesmegye) méltóságos Gróf Hadik János uradalmában az

erdőőri állás

(besorozás folytán) megüresedvén ezen évi 200 frt készpénz, 18 hltr I. oszt. buza, 4 hltr árpa, 12 hltr csős tergeri, 2 tehén, 2 sertés tartás, 2 kat. held veteményföld, házi kert, szabad lakás és fűtéssel javadalmazott állásra ezennel pályázat nyitattik.

Feltételek: az erdőtervény 36. §-ában megszabott minősítés, a magyar, német s román nyelvek ismerete.

Katonakötelezettség alól ment egyének előnyben részesülnek. Az állás f. évi október hóban betöltendő.

Szabályszerűen felszerelt kérvények október hó 1-ig alólirott számtartó-sághoz küldendők **Nagy-Zsámra** (Temesmegye).

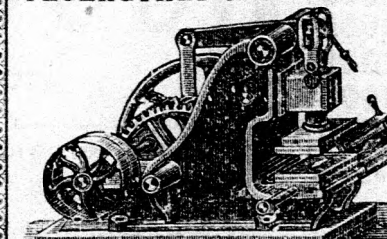
Gajdos Gyula

urad. számtartó.

4812

JÄGER LAJOS KÖLN-EHRENFELDI TÉGLAGYÁR MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

TÉGLAGYÁRI GÉPEK legjobb rendszer szerint. **TÉGLAÉGETŐ KEMENCZÉK**

szabadalmazott szárító berendezéssel, legcélszerűbb fűtőanyag fogyasztással. Tégla-, tetőcserep-, chamotte-, agyagcső-, cement- és gipszgyárak teljes felépítését, berendezését és tüzembe helyezését elvállal.

GEDEON ÉS KONT

ezelőtt GEDEON J. mérnök műszaki és vállalati irodája: BUDAPEST, Váci-körút 68—Alkotmány-utca 31. Képes árjegyzék és költségvetés bérmentve. Számos általunk berendezett gyár fizemben megtekinthető. Kötökemenczék már évi háromszázezer téglá gyártásánál igen jövedelmező.

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER és HEIDLBERG

vegyészeti gyár

Budapest. Iroda: **Arany János-utca 25.**

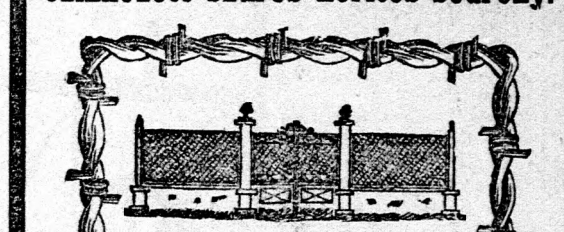
Karbolineum dióbarna fatelítő szer, melynek használata által mindennemű fa elpusztíthatlan tartósságot nyer.
Creolinum és annak fajai száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és házi célokra leghathatósabb fertőtlenítő szer.
Kátrányfestékek mindenféle színben zsinolytetők, bádóg, vas- és fatárgyak mázolására.
Kőfedéllemez olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek számára.
Faczementtetők sok évi jótállással.

Árjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve.

FISCHER J.

zsák gyári raktárában BUDAPEST Nagy-korona-utca 18. sz., vízmentes ponyvák kölesönben, valamint új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. Repceponyvák darabonként 3 forinttól feljebb. 4158

Gép-sodrony-szövetek, czinkezett szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőségek és vadparkok bekerítéséhez, ugyszintén mindenféle sodrony szövetek, baromfi-udvarok, fűszárazokhoz, tűzvédő-, ablak- és rostélyszövetek, hemek- és kavics-szűrő-, sodronyszövet, kapuk, sodronykötékek mindenféle szerkezetben és vaszerkezeteket általában szállít a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodrony-szövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs

Waldhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövettel nem kerülnek többre, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett tartósak és minden térsnek csinos urias jellegű adnak. Költségvetések ingyen és bérmentve. 3935

A „PÁTRIA“

irodalmi és nyomdai részvény-társaság kiadásában megjelent igen érdekes regények leszállított áron.

„Pünkösdi rózsák.“

Verskötet **Pósa Lajostól.**
Bolti ára kötve 2 frt 50 kr helyett portómentesen megküldve 1 forint 70 kr.

Nem szabad szeretnie.

Irta: **Bodrogi Lajos.**

Az Erdész ur fia.

Elbeszélés **Theurriet André-től.**

„BELLA.“

Irta: **Anna Vertua Gentile.**

MI A SZERELEM?

Arab regény, írta **F. Marion Cawford**, ford. **Fáy J. Béla.**

Egy csodaember kalandjai.

Irta: **Conan Doyle**, ford. **Fáy J. Béla.**

A malom története.

Irta: **Sudermann.**

Angyal és ördög.

Irta: **Mathers Helén.**

BONDA MIKLÓS.

Irta: **Virág Gyula.**

Ára mindegyik regénynek portómentesen megküldve **40 kr.**

Megrendelések a „Patria“ irodalmi és nyomdai részvény-társasághoz Budapest, Üllői-ut 25. szám (Köztelek) intézendők.

SZIVATTYÚK minden nemes házi és nyilvános célokra amezőgazdaság, építkezés és iparnál,

Ujdonság! a POWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint,

inoxydált szivattyúk

rozsa ellen védve.

W. GARVENS Wien,

MÉRLEGEK, legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra

mérlegek,

Commadit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Schwarzenbergerstrasse 6. I., Wallfuschgasse 14.

EVFOLYAM.
YA
edönél
4. sz.
4386
LEP
DÁJA
m,
eritőbb,
tolandó,
óhivatalban
ST,
Köztelek).
ül
kr.
t.
k).

Az államilag engedélyezett

Magyar Osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. október 16—19-ig.

	korona	korona
1 nyeremény	80000	80000
1 "	60000	60000
1 "	40000	40000
1 "	30000	30000
1 "	20000	20000
1 "	15000	15000
1 "	10000	10000
2 "	8000	16000
8 "	4000	32000
10 "	2000	20000
13 "	1000	13000
100 "	400	40000
860 "	200	172000
9000 "	80	720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100000 sorsjegy.

31,499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történtek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1,000,000

korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. december 6—14-ig.

	korona	korona
1 jutalom	600000	600000
1 "	400000	400000
1 "	200000	200000
1 "	100000	100000
1 "	50000	50000
2 "	20000	40000
2 "	15000	30000
4 "	10000	40000
10 "	8000	80000
27 "	6000	162000
100 "	2000	200000
200 "	1000	200000
1150 "	200	230000
20000 "	100	2000000
21499 nyeremény és jutalom	4332000	

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600000 korona díjat.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
10.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) sorsjegyek árai:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegy a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. augusztus hóban.
Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

4786/b

„TRIUMPH III“

Legujabb egyetemes sorvetőgép szabadalmazott acél-spiráltölcsérekkel, a jelenkor legtokéletelesebb sorvetőgépe!

Minden gabona- és magneműhöz, valamint minden magmennyiséghez egy és ugyanazon vetőkészülékkel alkalmas.

Merítőkerekek nélkül. — Merítőkanaalak nélkül. — Gummihengerek nélkül. — Beszóró csigák nélkül.

Váltókerekek nincsenek a magmennyiség meghatározásához. Fogaskerékek, merítő-kerekek vagy merítőkanaalak kicserélése nem történik, ha más gabonanemű mint lóhész, répa, tengeri, hosszúhegyű zab stb. vetendő el.

Könnyen ellenőrizhető, egy kéznyomással szabályozható magkifolyás.

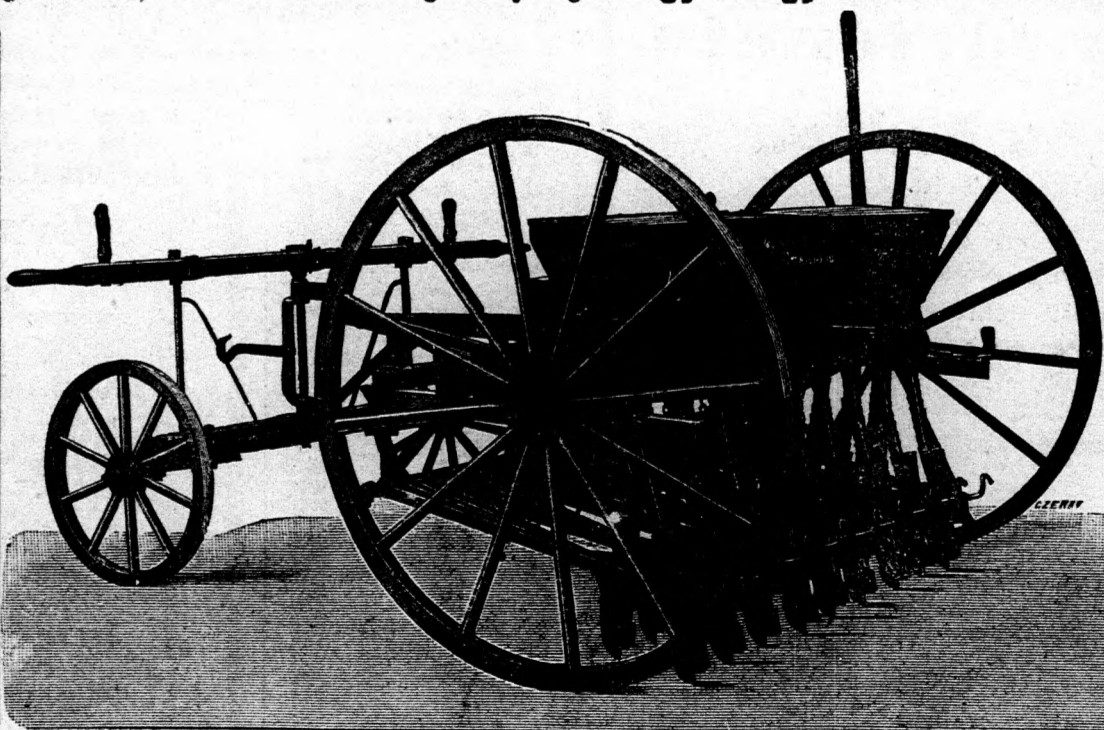
A vetőszekrény szilárd állása által folyton egyenletes magkifolyás történik, tehát egyedül gép.

meredek lejtők és hegyes vidékekre.

Nagy távolság az elő és hátsó csoroszlyasor között.

Csekély ónsúly, a gép legjobb kivitele mellett.

Olesó árai. Szállítás próba és kezesség mellett.

1892-től

8 résztvevő kiállításnál

nyolcz

első díjjal

kitüntetve.

Bécs 1894.

Diszoklevél.

Bruck L|m. 1894.

Legmagasabb díj. Elismerő oklevél.

Neunkirchen 1894.

Ezüst-érem.

Legmagasabb díj.

Martonvásár 1894.

Diszoklevél.

Legmagasabb díj.

FRIEDLAENDER JÓZSEF mezőgazdasági gépgyára

BUDAPEST, Kerepesi-ut 17. szám.

4639

Tenyész-szarvasmarha-árverés.

A központi tejesarnok **borjunevelő-telepén Mácsán** (vasuti állomás Aszód) f. é. **szeptember 22-én** délelőtti 10 órától kezdve **simmenthali, montafouni, inthali és pinzgaui** fajbéli:

**60 drb tehén és
150 drb részben hasas üsző,**
továbbá

50 drb vörös-tarka 3 éves tinó

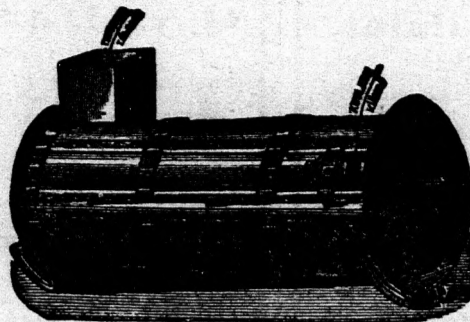
fog árverés útján a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatni.

A délelőtti órákban Aszódra érkező vonatoknál elegendő szímu kocsi lesz rendelkezésre.

4805

Az igazgatóság.**GRAEPEL HUGÓ**

szabadalm. löhère - tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készülék-nél. Legkötőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V. Külső Váci-ut 46. sz. 3536

11 drb bonyhádi fejős tehén

— naponta meggyőződhető 130 liter tej —
eladó. Bővebbet a felső Margit-szigeti vendéglőben. 4806

**MAGYAR GAZDASÁGI BANKBIZOMÁNY
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.**

Budapest, Andrassy-út 51.

Ezennel van szerencsénk úgy a t. gazdaközönséget, mint a kereskedő-osztályt értesíteni, hogy áruosztályunk működését megkezdette és hatásköre a következő üzletek folytatására terjed ki és pedig:

a) mindennemű kész gabonák és termények bizományszerű adás- és vétele, úgy helyben, mint vidéken.

b) a budapesti árutözsdén forgalomban levő határidői gabonák és termények bizományszerű adás- és vétele.

c) mindennemű gabonák és termények beraktározása és ezekre kellő és jutányos kölcsön megszerzése.

Midőn ezeket b. figyelmükbe ajánlani bátrak vagyunk, egyben kijelentjük, hogy megbízásunk esetén a gyors, lelkiismeretes és pontos kivitel lesz irányadó elvünk, mert fő-célünk, hogy úgy a magyar gazdaközönség, mint a kereskedelmi osztály igényeinek minden tekintetben megfeleljünk.

Kiváló tisztelettel
AZ IGAZGATÓSÁG.

4785

KWIZDA FERENCZ JÁNOS**Kwizda-féle****RESTITUTIONS-FLUID**

cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palackkal forint 1.40 o. é.

Kwizda-féle**KORNEUBURGI MARHA-TÁPPOR**

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Ára egy dobozzal 70 kr, fél dobozzal 35 kr.

Kwizda-féle

Blister, szürke. erős bedörzsöléshez 1 tégely 1 frt 25 kr.
Fertőtlenítő por istállóknak, fél kiló 15 kr, 10 kiló 2 frt 40 kr.
Epotinktúra lovaknak, 1 üveg 1 frt 50 kr.

Pataragasz, mesterséges pataszaru 1 rud 50 kr.

Pata fenyőpor 1 frt 70 kr.

Csánkpókkenőcs lovak s szarvasmarháknek, 1 tégely 1 frt.

Mosószappan háziállatoknak 40 kr. 80 kr és 1 frt 60 kr.

Sebbalzsam lovak és szarvasmarháknek, 1 palack 1 frt 25 kr.

Kwizda-féle

Patakenőcs merev és törékeny pata oltalmazására, 1 doboz 400 grm 1 frt 25 kr.
Kresolin kenőcs, pata konserváló per, 1 szelence 4 fél kiló 1 frt 10 kr.

Kresolin, javított Kresolin, Bockmann K. H.-féle, legolcsóbb, ódatokban mérgegmentes desinfektáló szer. sönör, ruh. száj- és moslék sönör ellen. 25 kiló 16 frt, 10 kilós 7 frt, 5 kilós postacsomag bruttó 3 frt 50 kr. Próbapalack 400 g ann 50 kr.

Kwizda-féle

Kollka-labdaesok lovak és szarvasmarháknek, 1 karton 60 kr.

Phislo hashajtó labdaesok lovaknak, 1 bádog dobozzal 2 frt.

Féreg-labdaesok lovaknak, 1 bádog doboz 1 frt 60 kr, karton 60 kr.

BaromÉpor étrendi szer, mint eleség pótlék, 1 csomag 40 kr.

Nyeregzsappan a nyereg- és szíjszerszám tisztítása és konserválásához. 1 szelence 1 frt o. ért.

Kwizda-féle erőtáplálék lovak és szarvasmarhák

1 doboz 5 tápadaggal 30 kr, ládka 50 tápadaggal 3 forint, ládika 100 tápadaggal 6 forint.

Kwizda-féle Sertés-por

a vizás elősegítésére s óvszerül. Kis doboz 60 kr, nagy doboz 1 frt 20 kr. 4256/V

Naponta postai szétküldés a

Kerületi gyógyszerár által Korneuburgban.

Cs. és kir. osztr.-magyar és román királyi udvari szállító.

Alapítva 1853.

Kerületi gyógyszerár Korneuburgban Hécs mellett.

4796

A „L. E. A. R. T.” Igazgatósága.**A „Lótenyésztés emelésére alakult részv.-társaság“****f. év október hó 13. és 14-én**

Budapest a „Tattersallban“ (külső kerepesi-u 17—19; a keleti pályaudvar leszálló oldalával szemben) rendezi az évenként szokásosan tartott:

mémlókiállítást és vásárt.

A mének bejelentései (fajta, leszármazás, kor, szín, nagyság, eladási ár, esetleges külön megjegyzésekkel) a nevezett társaság titkári hivatalához legkésőbb szeptember 29-én délig küldhetők be. A bejelentésekkel egyidejűleg 5 frt darabonkinti bejelentési díj fizetendő be, úgyszintén az eladási árakból közvetítési vásárjog ezimén 2% jutalék illeti a társaságot. A méneknek a telepi istállóba való biztos elhelyezéséért (a közvetlen előtte lezajló őszi luxus-lóvásár miatt) a társaság csupán október 12-én déltől vállal felelősséget. A katalógusokat október 2-től bárkinek készpénzzel küldi meg a titkári hivatal.

HIBOURIN.

törvényesen védve 676. szám alatt.

FELETTE FONTOS

mezőgazdák, iparosok, háztulajdonosok, gyárosoknak.

30 évi gyakorlat után sikerült a patkányok és egerek kiirtására oly szert feltalálnom, mely utasításaim szerint alkalmazva feltűnő és biztos eredményt ad. A szer kémikailag a patkányok falánk természetének megfelelőleg van összeállítva és mivel részükre nyálankaságot képez, azt maguk keresik fel. — Az eredmény oly bizonyos, hogy a hol személyesen vezetem az irtást, csak teljes siker után igénylek fizetést. De szeremet éppen olyan biztos eredményre bárki is, szakember nélkül alkalmazhatja. A szer biztosan kitűnő és hiteles bizonyítványaim igazolják. E szerből 25 dkgr. 1 frtért egy körülbelül 100 □-ölyvi térségre elég, ezen kiszámítás mérvadó nagyobb területekre nézve is. — Kitűnő rovarporom 1 kilója 4 forintért kapható, legkisebb szállítható mennyiség 25 dkgr., helyben 5 dgr.-tól felőbb is kiszolgáltatik. Az ürkek, höresögök, mezei egerek irtására általam feltalált koczkaalakú biztos szer, mely egyszerűen kirakan ló, a kgr. 4 frt, évekig áll, 1 kgr. = 700 koczka. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árkedvezményt engedek.

RAABER ADOLF vegyészeti cikkek készítője

Budapest, VI. ker., Váci-körút 31. szám.

Fiókraktárak: Budapesten Török József Király-utca 12., Detsinyi Erigyes Váci-körút 10. (Marokkói-udvar), Jerikó-gu Sándor Andrassy-út, Reiner Lipót és Ferencz, Király-utca 41. H. Hornicsok Kornél IV., Rózsa-tér 5, droguista-üzletek. Filó János gyógyszerárban, VIII., Mátyás-tér 2., Willinger Ferencz Krisztina tér fűszerkereskedésben, továbbá Vajda Béla droguista-üzlet Szegeden, Fuss F. Nándor gyógyszerárban Alsó-Lendván, Kohn Mór és fiai Pápán, Papp Árpád gyógyszerárban Hátsgaz. 3685

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

**Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat
kiadásában megjelent:**

TAKARMÁNYOZÁSTAN, 24 ny. iv, irták *Cselkó István*
és dr. *Kosutány Tamás* m.-óvári gazd. akad. tanárai.

TALAJISMERET, 12 ny. iv, irta *Cserhádi Sándor* m.-óvári
gazd. akad. tanár stb.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET KÉZIKÖNYVE, 24 ny. iv,
irta *Domokos Kálmán*, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója.

SZIKES TALAJOK kezelése és javítása. *Hilgard E. W.* után
irta *Treitzi Péter* és 3 melléklet. *Kvassay Jenő* min. tanácsos,
a kultur mérnökség főnökétől, *Landau Lajos* kult. mérnök-
től, s a **nagylaki öntözött sziktelep** *Tomka Emil* kultur
főmérnöktől.

Előfizethetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 frttal,
kötött példányokra 6 frt 70 krral.

Egyes példányokban: a **Takarmányozástan**: 3 frt; **Talaj-
ismeret**: 2 frt; **Gazd. építész**: 3 frt; **Szikes talajok**:
1 forint.

Az előfizetési pénzek az O. M. G. E. pénztárába
BUDAPEST, Köztelek küldendők. 3938

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők:
1895. évi előadások külön füzetekben.

A SZŐLŐOJTVÁNYOK METSZÉSÉRŐL, különös tekin-
tettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irtá: *Engelbrecht
Károly*. Ára 50 kr.

**A GAZDASÁGI SZESZGYÁR ÜZEMÉNEK ELLEN-
ÖRZÉSE**. Irtá: *Dr. Szilágyi Gyula*. Ára 20 kr.

LÓTENYÉSZTÉSÜNK EMELÉSÉRŐL. Irtá: *Luczenbacher
Miklós*. Ára 30 kr.

A KENDERTERMELÉS ÉS ÁZTATÁS. Irtá: *Sierbán
János*. Ára 30 kr.

**UJABB TAPASZTALATOK A TRÁGYÁZÁS KÖRÉ-
BÖL**. Irtá: *Cserhádi Sándor*. Ára 30 kr.

UTMUTATÁS A KOMLÓTELEPÍTÉSRE. Irtá: *Imrch
Lajos*. Ára 30 kr.

A HAZAI ÖNTÖZÉSEK MAI ÁLLÁSÁKÓL. Irtá: *Kvassay
Jenő*. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

1894. évről.

Tartalma: 1. *Cserhádi Sándor*. A kultúr-övényfélések megvilágítása.
2. *Szabó Ferencz*. Esmék a mezőgazdasági könyvvitelről.
3. *Baross Károly*. A mezőgazdasági politikáról.
4. *Sierbán János*. Takarmányok konzerválása.
5. *Pirkner János*. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése.
6. *Deák Tamás*. A szőlőoltása és a szőlőoltványokkal való tenyésztés.
7. *Dr. Rätz István*. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való
védekezés.
8. *Dr. Hutya Ferencz*. A szarvas marhák gümőkórja.

Ára 50 kr.

VETŐMAGVAK TERMELESE ÉS KEZELÉSE.

Irtá: *Hirsch Alfréd*. — Ára 50 kr.

AZ ÁLLATOK ÁTÖRÖKLŐ BETEGSÉGEI ÉS HIBÁI.

Irtá: *Tátray János*. — Ára 20 kr.

„GAZDASÁGTÖRTÉNELMI SZEMLE“.

1894. évfolyam. — Ára kötve 3 frt. 3939

Általános állattenyésztéstan.

Irtá: **TORMAY BÉLA**, miniszteri tanácsos.

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.

Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldijvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ami több oldalról a gazdák köréből felmerült panasztól, hogy
a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számítanak,
mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár s a vitelbértöbblet vissza-
térítése körüli eljárást a legtöbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület
kobelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszabási kér-
désben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdatársainkat, kik a díjszámítás helyességéről
meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküld-
deni sziveskedjenek.

Ha az utánszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, úgy a beküldő-
nek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási
iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20%
eljárás költsége levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye
a díjvisszatérítéstől számított egy éven belül e'evül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál
(Budapest Köztelek.)

Árak: nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömleszt-
tett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasutiszállí-
tási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint
130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak“
egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához be-
küldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

KIADJA AZ ORSZÁGOS TÖRZSKÖNYVELŐ BIZOTTSÁG.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvi rovatlapok ivenkint: bikák számára 5 kr., tehének számára 4 kr.,
lőgatyások és borjuzások jegyzéke 3 kr.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

Jelzálogkölcseont gyorsan és pontosan eszközöl a Magyar Gazdasági Bankbizomány
részvénytársaság Budapest, Andrássy-ut 51. — Telefon: 2425.

4784

Főraktár Budapest (saját házban), VI. kerület, Váci-körut 57/a. szám.

Alakult 1856.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Alakult 1856.

Ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében felülmulhatatlan s több mint 16.000 példányban elterjedt

„Hungaria Drill“ és „Jubileum Drill“ sorvetőgépeit leszállított áron.

Hegyes-hullámos területre „Mosoni Drill“ legjobb és legegyszerűbb sorvető.

Laacke-féle ekék, két- és több vasu ekék. Laacke-féle szántóföld-boronák 12-féle nagyságban. Laacke-féle kedvelt
rétboronák. Rosták, konkolyozók, kitűnő szelelő magtárrosta (33 frt) meglepő munkaképesség. Ventzky-féle fül-
lesztők, szecska- és répavágók. D. M. Osborne & Co hírneves kaszáló- és arató-gépei stb. stb.

Árjegyzékek bérmentve.

Uj: Czirokeseplő- és vágó-gép!!

Főraktár Budapest (saját házban), VI. kerület, Váci-körut 57/a. szám.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a saakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

300 holdas tejgazdasággal egybekötött birtokhoz, 1895. december 1-én belépésre, fiatal, nős ispán keresetetik, ki tejgazdasági szakiskolát végzett. Évi fizetés 500 frt. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal ellátva Spitzer Jakab Temesvár-Belváros czimhez intézendők. 4782

Gazdatisztet keresek egy 1848 holdas (1200□) Szatmármegyében fekvő gazdaságba, a melyben 1300 hold szántó, 342 hold kaszáló, 136 hold gyeplegelő és 70 hold százas erdő terület van. A gazdaság épületekkel, gazdasági eszközök, igás erő és lábas jószágokkal teljesen felszerelve van s házilag kezeltek. A gazdaság önálló kezelésre adatik azon kötelezettséggel, hogy a birtok után holdankint 9 frt tiszta jövedelem adassék be. Tisztafizetésen kívül kapja a gazdatiszt a tiszta jövedelemen kívül fele részt. 8000-10.000 frt biztosíték követeltetik. Képességi és szolgálati okmányok bemutatandók. A gazdálkodás 1895. január hó 1-ső napján átvethető. Ajánlatok Szerdahelyi Agoston tulajdonoshoz fordulhatnak Vetésbe u. p. Szatmár. 4800

Keresztény házi állatorvost keresek. Oklevélen kívül pár évi gyakorlat megkívánatik. Az ajánlatokat az évi fix ár s egyéb kikötések megjelölésével kérem czimemre küldeni. Magán gyakorlat megengedve. Dr. Burián Aladár, Batta u. p. Erd. (Fejérmegye). 4798

Azonnali belépésre keresetetik nőtlen ispán, ki egy a belgazdaság, mint a külgazdaságban tökéletesen jártas s hosszabb idei bérgazdaságtani gyakorlatla van. Fizetés 600 frt, szabad lakás, fűtés és világítás. Ajánlatok Polátsék Miksához Somogy-Megyer u. p. Tab intézendők. 4781

Gazdasági irnok, aki már nagyobb gazdaságokban mint ilyen alkalmazva volt, 200 frt évi fizetés és teljes ellátással felvétetik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, az inami gazdaság intézőségéhez u. p. Dombóvár intézendők. 4814

Állást keresők.

Felkértenek mindazok, kik valamely jellegű hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Szülők figyelmébe.

Intelligens családnál teljes ellátásra felvétetik egy középiskolai tanuló szerény díjazás mellett. Czim a kiadóhivatalban. 4792

Kulcsári állást keres igen szerény feltételek mellett, egy szépírású fiatal ember, ki már ily minőségben 7500 holdas birtokon alkalmazva volt, s jó bizonyítványokkal bir. Szives megkeresést „Kulcsár” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 4628

Ispáni vagy hasonló gazdatiszti állást keres egy elméletileg és gyakorlatilag képzett fiatal, okleveles gazda. Bővebbi „D. V.” alatt a kiadóhivatalnál. 4808

Kitünők okmányokkal rendelkező 27 éves oklev. gazda, tart. tüzet adnagya, ki egy nagyobb főúri birtokot most is mint önálló intéző kezel, megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4809

Egy 28 éves, róm. kath., nőtlen, s 2 évi gyakorlattal bíró végzett gazdász, aki a mai modern mezőgazdasági szaktudományok minden ágában kellő jártassággal bir, egy nagyobb uradalomban mint segédtsizt vagy számadótsizt, szerény feltételek mellett, minél hamarabb állást keres. Szives megkeresések „Megbízható” czim alatt a lap kiadóhivatalához kéretnek. 4764

Kezelő gazdatiszti állást keres gazdasági tanintézetben jelenen végzett tiszti, ki már 15 évi gyakorlati bir, melyet egy uraságnál töltött mint kezelő tiszti, a gazdaság minden ágában teljes szakképzettséggel bir, mit kitünők bizonyítványa igazol, a fődesur elhalálása folytán állása megszünt, hasonló állást újévkor vagy előbb is óhajtaná elfoglalni. Szives ajánlatok „T. K.” jelige alatt a kiadóhivatalhoz intézendők, a hol a czim is megtudható. 4803

Állást keres földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, ev. ref. vallású, 31 éves, munkás és rendszertető egyén, ki már 5 év óta nagyobb gazdaságokban volt mint kulcsár és segédtsizt alkalmazva, elméletileg és gyakorlatilag jártas úgy a kül, mint a belterjes gazdaságok okserü vezetésében, megfelelő állást keres, melyet szerény fizetés mellett elfoglalhat bármikor. Fizetését csakis szorgalma és szakképzettsége által törekszik felelelni. Szives megkereséseket „K.” jegy alatt a kiadóhivatalba. 4811

Okleveles, keresztény, nőtlen fiatal ember, ügyes vadász, ki urát hajlandó külföldre is kísérni, továbbá képzett gazda, ki ennek minden ágában jártas s ezt szavatossággal mellett üzi, szükség esetén kaucióval is rendelkezik. Megkereséseket „Szavatosság” jelige alatt a lap kiadóhivatalba továbbít. 4802/a

Egy keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett fiatal gazdász, ki jelenleg is egy nagyobb belterjesen kezelt gazdaságban mint kezelőtsizt működik, november 1-ére, esetleg előbb is állását változtatni óhajtja. A gazdaság minden ágában, egy a cukorrépa-termelés, mint a lótenyésztés bentljesen jártas. Szives ajánlatok „Cs.” jegy alatt a kiadóhivatalba kérek, hol a czim is megtudható. 4709

29 éves, róm. kath. vallású, nőtlen, ép erős testalkatu, katona kötelezettségének eleget tett fiatal ember, ki a csebrecezeni magy. kir. földmives iskola tanfolyamát jó sikerrel végezte s azóta két nagy alföldi uradalomban mint segédtsizt szolgált. jelenleg is felmondatlan állásban van. Kezelőtsizti esetleg segédtsizti állást keres, a magyar nyelven kívül beszél románul. Szives megkeresések kéretnek a „S.” jegy alatt a kiadóhivatalban. 4795

Okleveles, keresztény, nőtlen, gazdatiszt, a gazdaság minden ágában jártas, kaució képes, ajánlkozik perzentuáció vagy anélküli birtok kezelésre. Megkereséseket „Garancia” jelige alatt a lap kiadóhivatala továbbít. 4-02/b

Egy, az adai m. kir. földmivesiskolát jó sikerrel végzett, magyarul és románul jól beszélő, kiszolgált altiszt, megfelelő alkalmazást keres. Az illető nős, gyermektelen. Továbbá több most végzett ifjak, s köztük nős emberek is elhelyezésre ajánltnak. Czim a kiadóhivatalban. 4667

Intelligens családból származó, földmives iskolát kitünők sikerrel végzett, a hadkötelettségnek eleget tett, erőteljes fiatal ember, egy évi praxissal, oly uradalomban keres irnok, segédtsizti állást, hol kitartó, szorgalom s becsületes munka árán jövőjét megállapíthatná. Czim a kiadóhivatalban. 3857

Gazdasági megbízott. Középkorú intelligens, jelenleg nyugalomba vonult uradalmi intéző, ki a mezőgazdasági üzemben, állattenyésztésben, tejgazdaságban, birtokbecslésekben, egyszóval az összes gazdasági teendőben teljesen jártas s megfelelő kezezővá. rendelkezik, oly jár mindenféle állatgyógyászati, birtokberendezési, számadási átvizsgálási, birtokbecslési, egyszóval minden a gazdaság körébe vágó megbízatást s magát a birtokos és bérlő urak jóakaratu figyelmébe ajánlja. Ajánlatok „Sz. L.” jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők. 4733

Gyakorlatilag képzett nős gazdatiszt, ki nagyobb uradalomban, 24 év óta működik s a gazdaság minden ágában teljesen jártas s kitünők bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Az állást okt. 1-én elfoghatja. Czim a kiadóhivatalban. 4801

Irnok vagy segédtsizti állást keres egy földmivesiskolát végzett fiatal ember, az egyszerű és kettős könyvezetésben jártas és 3 évi gyakorlattal bir. Czim a kiadóhivatalban. 4794

Állatok.

Megvételtre kerestetik 400 drb, 3 éves durva szőrű ürü. Ajánlatok Bérteli Intézőség, Fekeszta u. p. Lepsény czimre kéretnek. 4807

Eladó tenyész sertés. 62 drb 1/2-3 éves fekete göndörzörű hasas kocza, (bugatva augusztus 6-án) továbbá 11 drb ugyanolyan szőrű 2-3 éves kan, kiválóan szép és jó faj, vészmentes helyről eladó. Bővebb felvilágosítást ad Stern Miksa Búdszentmihályon (Szabolcs-megye). 4813

Nagyméltóságú örgróf Pallavicini Sándor uradalma

Rambouillet + merinó juhászatából

a juhállomány apaszása folytán eladásra fel van állítva:

tenyészanyagának kiválasztott 330 drb 2 éves, nőtény juh,

melyhez kívánatra ugyanígy tenyészkosok is kaphatók. Továbbá a következő számfeletti juhok:

2 drb öreg kos,
253 „ „ ürü,
368 „ „ nőtény,
31 „ 2 éves ürü,
239 „ 2 „ nőtény,
28 „ 1 „ ürü,
101 „ 1 „ nőtény,
39 „ idei ürü,
181 „ „ nőtény.

Hantházán, u. p. Kistelek, (Csongrádm.) Urad. tisztartóság. 4810

Kerestetik megvételtre három darab telivér Southdown

tenyész-kos

és egy darab telivér Maria-hof

tenyészbika.

Ajánlatok „Uradalmi gazdaság” Zay-Ugróczra intézendők. 4763

Tiszta vérű simmenthali tenyészbika 2 éves, eladó a esákvári gazdaságban.

Vevőért Bicske vasutállomásra kívánatra kocsi küldetik. 4771

Vegyesek.

Vetőmag.

Őszi buza, tiszavidéki faj, rozsa és megdőlésnek ellenálló, rendkívül korán érő.

Őszi borsó, teljesen fegyálló. Kapható gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában u. p. Koneza. 4687

Használt, de igen jó karban levő kőzi szénaprés eladó 200 forintért. Munkaképesség (ránkint két emberrel 7-8 bál = 4-500 kgr. Keréken szállítható is. Co bert daráló 80 frtért. Munkaképesség óránként 120-150 kgr. Dr. Burián Aladár Batta, u. p. Erd. (Fejérmegye). 4799

Kocsikenőcs, gépola, bármiféle kenőcsök.

Börkenőcs fegyver, zsir, pataszir és a vaselina.

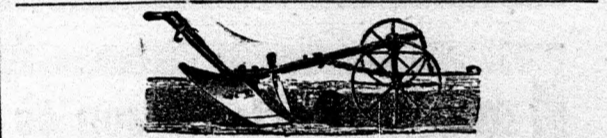
Fénymaz, oroszlan, halomásra kívánatra kocsi küldetik. 4771

Vizhatlan ponyvák

fedőpép, carbolineum, carbolsav, carbolmész, gypjumosópor mint a saponaria pótlója, legolcsóbban és legjobb minőségben kapható a 20 év óta fennálló I-ső magyar zsiradék és ponyvagyárban. 4633

Deutsch Bernát

Kispest, Budapest mellett.

Bächer Rudolf

os. és kir. szab. ekegyáros

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

4519

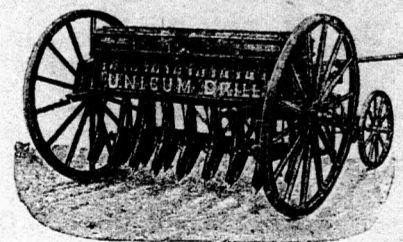
Ajánlja

felülmulthatatlan egyes egyetemes, két, három és négy barázdás ekéit; továbbá kitünők talajmívelő eszközeit, solid kivitelben, jutányos áron.

Az ekék kormánylapjai és szántóvasai keményített páncélalaczelekből vannak.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

☞ Meg nem felelő ekék visszavételnek. ☜

MELICHAR FERENCZ

os. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Az osztrák-magyar birodalom legnagyobb vetőgépgyára Évi gyártás 2500 drb vetőgép.

Tagadhatatlan legtekélyesebb vetőgépe a jelenkornak az

„UNICUM” mely minden talajba akár sikk, akár hegyes, minden tekintetben egyenletesen vet.

Bámulatos egyszerű!!

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gőzekéket,

út-i lokomotivokat, gőz út-i hengereket
szállít a legtökéletesebb szerkezetben és a legmérsékel-
tebb áron 2223

John Fowler és Tsa

Budapest, Váci-körút 76. szám.

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafőszéchi isalét-
rom és egyéb különleges műtrágya-termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen esz-
közlötnek. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája 4631

Budapest, V., Dorottya-utca 9.

Homok-bükköny

14 frt

100 kilónkint

HALDEK

magkereskedésében
Budapest, Károly-körút 9.

Önműködő
szivattyu
gépeket,
olajos vízbe-
szerzésre
szivattyukat
és
vizvezetéseket
továbbá szél és petroleum
MOTOROKAT
épít
A. KUNZ
GYÁRA: M. Weisskirchen.
Prospektus ingyen. 4150/b

WEISER J. C.

nagy-kanizsai mezőgazdasági gépgyár
egyedüli képviselősege és főraktára

Szekerényessi és Lamm

Budapest, VI., Váci-körút 33.

Ajánlja a közeledő időnyre: mindenben felülmúló egyetemes egyes
és kétbarázdás aczélekeit, kitűnő boronáit, rögtörő
hengereit és egyéb földmívelő eszközeit.
Általános kedveltségnek örvendő szabadalmazott „Perfecta“

merítő kerongos sorvetőgépeim

külvül legújabb „Zala-Drill“ (szabadalmazott Simplex) könnyű
sorvetőgépre felhívja a t. gazdaközönség b. fig. elmét.
Az új „Zala-Drill“ egy oly amerikai vetőszerszeggel bír, a mely
egyszerűség, kitűnő munka és tartósság, tekintetében az összes jelenleg
létező gépeket határozottan felülmúlja.

➤ Egyéb gazdasági gépek és eszközök nagy választékban. ➤

Sorvetőgépeim az általam feltalált felette czélszerűnek bizonyult kapacsuklyó-szerkezettel vannak ellátva.

➤ Árjegyzéket szívesen küldünk bérmentve. ➤

Magy. vitorlavászon és zsávolgyár

SALZMANN és TÁRSA

gyártelep SZEGEDEN.

Központi iroda és raktár: **BUDAPEST, V., Nádor-utca 20.** 3189

Készít nyers és vízmentesen telített vitorlavásznakat, ponyvákat, redővásznat, termény- és malomkezelési zsákokat.

Gőzekék

utcai lokomotivok, gőzeséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek választásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czimen. 2734

MELOCCO PÉTER Budapest,

római-velencei márványmozaiklap- és cémentáru-gyáros, betonépítő vállalkozó.

Elvállal mindenféle **bétonépítkezést**, gépalapozásokat, medencéket, garendaboltozásokat, **bétonburkolatokat**, **csatornázást**, **hid- és szilipépítést** portlandcément csömöszölt bétonból; — mindent a legjutányosabb áron és legrövidebb idő alatt épít. Szállít egyszerű és dessinirozott **márványmozaik-lapokat**, épp úgy 10—100 cm. átmérős kiváló horderejű **cémentbetoncsöveket**, csőszilipek, csatornák, vizvezetéseket és víz-viztelenítések és más hasonló czélokra; 4 és 9 réti mozaik-lapokat

➤ a la keramit, továbbá **műkölapokat** és **jaszlatokat**, mely **istálló-padlózatnak a legolcsóbb és legezelszerűbb**. — **Költségelbírányzatok és árjegyzékek** ingyen és bérmentve. 4428

➤ Gyár és központi iroda: **VI. kerület, Dévay-utca 21. szám alatt.** ➤

Mauthner Ödön

magkereskedése
Budapesten, Andrassy-ut 23. szám.

Szavatolt legutolsó termésben és ennek megfelelő legmagasabb esiraképességben ajánl:

Őszi borsót	6 ³ / ₄ forintért	} 100 kilónként.
Őszi bükkönyt	9 ³ / ₄ „	
Homok-bükkönyt	15 ¹ / ₂ „	
Biborherét	21 „	
Csibehurt	8 ¹ / ₂ „	
Mustármagot	8 ¹ / ₂ „	
Pohánkát	8 ¹ / ₂ „	
Szent Iván-rozsot	7 „	
Káposztarepezét	9 „	